

MASTER CLASS MED FRANK CORSARO

Den amerikanske troldmand Frank Corsaro - tidligere leder af Actors Studio - kommer til Danmark i november og afholder en workshop for danske filminstruktører og skuespillere.

SIDE 7

COMPUTERSPIL FOR MILLIARDER

FILM taler med forfatteren til rapporten *Digital Games - a Danish Perspective*, Charlotte Appelgren, som fortæller, at den danske branche er topscorer, når det gælder tildeling af *funding* til computerspil fra MEDIA programmet.

SIDE 12

BUSTER 2004

En uge med film og arrangementer, der forhåbentlig vil bringe nye erkendelser. Et af seminarerne under BUSTER handler om etik i børne- og ungdomsfilm, og i den anledning skriver Per Nielsen, filmkonsulent på Det Svenske Filminstitut, om fornyelse af filmsproget.

SIDE 20

FILM

#38

FILM UDGIVES OG DISTRIBUERES AF DET DANSKE FILMINSTITUT / SEPT.- OKT. 2004

./FILM./ #38

SEPT.- OKT. 2004 / 5. ÅRGANG #38

INDHOLD

Ellen Hillingsø i *Silkevejen*.
Foto: Rosemarie Rex

UDGIVET AF: Det Danske Filminstitut
REDAKTØRER: Agnete Dorph Stjernfelt
 Susanna Neimann
REDAKTION: Lars Fiil-Jensen
 Vicki Synnott
 Anne Hemp
ART DIRECTORS: Pernille Volder Lund
 Koch & Täckman
DESIGN: Million (e©) Reg.+ Bold
 Cendia (e©)
 Underton (e©)
PAPIR: Munken Lynx 100 gr.
TRYK: Holbæk Center-Tryk A/S
OPLAG: 6.000
ISSN: 1399-2813

BRUG BLADET
 FILM modtager gerne indlæg og idéer til kommende numre. Skriv til susannan@dfi.dk eller agnetes@dfi.dk

DET DANSKE FILMINSTITUT
 Gothersgade 55, 1123 København K
 Tlf +45 3374 3400

DEADLINE FOR #39
 4. oktober 2004

ABONNEMENT
 ninac@dfi.dk

NB FILM#39, der udkommer den 12. november, bliver på engelsk i anledning af IDFA i Amsterdam og distribueres som sædvanligt til alle abonnenter.

LEGATBOLIGEN I PARIS

Statens legatbolig i Paris administreres af en stiftelse med navn efter boligens givere, Ludvig Preetzmann-Aggerholm og Hustru. Stiftelsens formål er at give danske kunstnere, videnskabsmænd og andre årsarbejdere mulighed for et ophold i Paris.

Boligen m/opholdsstue, sovealkove, badeværelse og køkken i 3, Rue de la Perle, 75003 Paris, er fuldt møbleret og udstyret til 4 personer. Huslejen er 900 euro pr. måned inkl. varme, lys og telefonabonnement.

For at tilgodese flest mulige ansøgere tildeles ophold som regel kun for én måned.

Ansøgning om ophold i år 2005, med oplysninger om personlige og professionelle data samt beskrivelse af formålet for opholdet, sendes inden 30. september 2004 til:

Ludvig Preetzmann-Aggerholm og Hustrus Stiftelse
 Kontorchef Lars Thuesen
 Kommunikationsenheden
 Udenrigsministeriet
 Asiatisk Plads 2
 1448 København K

3 JYTTE REX: INTERVIEW

Jytte Rex udsender nu sin sjette spillefilm, *Silkevejen*. Ellen Hillingsø spiller hovedpersonen, hvis liv er ved at rinde ud; men som stadig er fuld af skønhedsoplevelser og sære syner.

7 MASTER CLASS MED FRANK CORSARO

Den amerikanske troldmand Frank Corsaro – tidligere leder af Actors Studio – kommer til Danmark i november og afholder en workshop for danske filminstruktører og skuespillere.

10 KONSULENTEN

Dola Bonfils tiltrådte stillingen som dokumentarfilmkonsulent 1. april. Bonfils var i sin tid ophavskvinde til idéen om en filmisk pendant til folketingets magtudredning, *Magtens Billeder*, og har selv som instruktør skabt en lang række væsentlige film om alt fra gen- og hjerneforskning over hospitaler og psykiatri til demokrati, politi og militær. FILM har talt med hende om hendes nye job.

12 DIGITAL GAMES

Computerspil spås salg for 43 mia. Dollars i 2006 – er Danmark med? Mød forfatteren til *Digital Games – a Danish Perspective*.

14 FESTIVALGUIDE #4

På Yamagata festivalen i Japan varmes der op til filmvisningerne med morgengymnastik, under IDFA i Amsterdam kan man varme op med en fed på *The High Festival*, som kører samtidig med filmfesten – og sådan er kulturer så forskellige. Læs om verdens førende dokumentarfilmfestivaler.

20 BUSTER 2004

En uge med film og arrangementer, der forhåbentlig vil bringe nye erkendelser. Et af seminarerne under BUSTER handler om etik i børne- og ungdomsfilm, og i den anledning skriver Per Nielsen, filmkonsulent på Det Svenske Filminstitut, om fornyelse af filmsproget.

24 CENTER FOR BØRNE- OG UNGDOMSFILM

Skolebio, FILM-X, undervisningsmaterialer, filmvisninger for de yngste, råd og vejledning til lærere om film til skolebrug, seminarer til filmbranchen, internationale fremstød: DFIs Center for Børne- & Ungdomsfilm formidler film til børn, unge, undervisere og filmbranche.

30 VIDEOMARKEDET

Det er gammel Hollywood-visdom, at al omtale er god omtale. Det er selvfølgelig en sandhed med modifikationer. Men det øger en films omsætning at være *talk of the town* – i biografen såvel som på video. Udfordringen for PR-afdelingen er at sprede effekten.

32 NYE FILM I DFIs DISTRIBUTION

33 NYE BØGER OG TIDSSKRIFTER I BOGHANDELEN

34 STATUS: DFIs DISTRIBUTION

Områdedirektør for Distribution og Formidling, Ander Geertsen, skriver om forskellige aspekter af kort- og dokumentarfilmdistributionen.

40 NORDISK PANORAMA 24 - 28 SEPTEMBER / ISLAND

Nordisk Panorama i Reykjavik byder på et bredt udbud af nordiske og internationale kort- og dokumentarfilm, seminarer, workshopper, specialprogrammer og diverse arrangementer samt det nordiske forum for ko-finansiering af dokumentarfilm og Nordisk Panorama Marked.

JYTTE REX LANDSKABER BAG ØJNENE

Foto: Erik Molberg Hansen

Jytte Rex udsender nu sin sjette spillefilm, *Silkevejen*. Ellen Hillingsø spiller hovedpersonen, hvis liv er ved at rinde ud; men som stadig er fuld af skønhedsoplevelser og sære syner.

”Jeg har sgu meget respekt for Jytte Rex og de ting, de er også et bud på *noget*, men det er utroligt, at man skal over på kvindesiden for at finde nosser i dansk film.”

Sådan sagde en ung Lars von Trier et sted mellem Filmskolen og *Forbrydelsens Element* til filmmagasinet *Levende Billeder* i juni 1983. Og som vi sidder over-

for Jytte Rex her godt 20 år senere, er det de samme tanker, der rammer os. Man kan mene, hvad man vil om Jytte Rex's film, man kan elske dem eller hade dem. Men mennesket Jytte Rex udstråler en målrettet viljestyrke, som ikke kan undgå at gøre indtryk. Man behøver ikke være ret længe i hendes selskab, før man opdager, at der bag den milde stemme og

Veronikas svededug (1977)

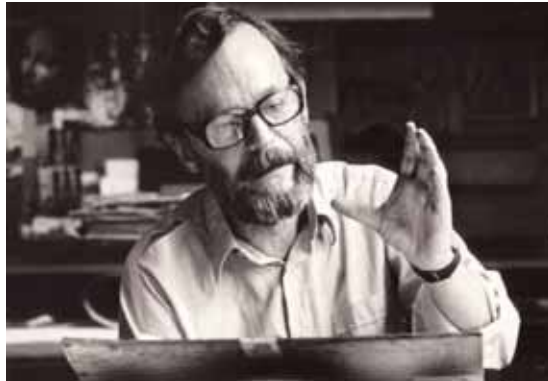
Floden (2003)

Tornerose var et vakkert barn (1971)

Den erindrende (1985)

Palle Nielsen - mig skal intet fattes (2001)

Achilleshælen er mit våben (1979)

diskrete udstråling gemmer sig en person, som med stædighed og vedholdenhed kæmper for at holde sin kunstneriske kurs, og som vil gå langt for at forblive tro mod sin vision. Man fornemmer en kompromisløshed af en grad, der er sjælden i en tid, hvor producenter og dramaturger har stor indflydelse og gerne søger at få instruktøren til at stryge publikum med hårene.

VISUEL ÆSTETIKER

Anledningen til vores samtale med Jytte Rex er hendes forestående premiere på spillefilmen *Silkevejen*. Hendes lejlighed med de mange om-

Spottag) bliver dræbt i en flyulykke, og siden bliver Christine selv ramt af en livstruende sygdom.

Og så er det naturligvis alligevel ikke det, *Silkevejen* handler om. Eller rettere - ikke kun.

Omdrejningspunktet for fortællingen, real-tiden kunne man kalde det, er Christines sygeleje, hvor hun er omgivet af sin far (Nils Barfoed), sin veninde (Bodil Jørgensen) og to sygeplejersker (Louise Mieritz og Bodil Lassen). Det er nuet, hvorfra de øvrige handlingstråde og bevidsthedsstadier udgår, dels som *flashbacks* til arbejdet med restaureringen sammen med veninden og kollegaen. Og dels som det, vi kunne kalde *flashoutwards* til samtaler i det hinsides

sensuelle kærlighed, eller bag sorgen over tab. Filmen er som en gennemskinnelig membran af sansninger. Dens billeder er farvet af forventning om nye døre til andre verdener, men også af livets store aftenskygge. *Jeg drømte, jeg var død*, lyder hendes sidste replik. Men hvornår holder tankerne op?"

Det er sigende, at Jytte Rex afslutter sin sætning med et spørgsmål. Når det drejer sig om filmens indhold og budskab, vil hun hellere stille spørgsmål end give svar. Dem er det i høj grad op til os selv at finde.

RUM AT TRÆDE UD I

Idéen til *Silkevejen* opstod lige efter *Planetens Spejle*.

Jeg prøver at undgå fyldstof og

hyggeligt placerede småting og kunstgenstande vidner om, at her bor en visuelt orienteret æstetiker. Maleren Jytte Rex har netop haft en større udstilling; men det er en rum tid siden, at filminstruktøren Jytte Rex udsendte sin forrige spillefilm - den labyrintiske *Planetens Spejle* - 12 år for at være helt præcis.

Med *Silkevejen* vender Jytte Rex tilbage i retning af den lidt mere ligefremme fortællestil, som også kendetegnede *Isolde* fra 1989, om end naturligvis præget af de visuelt associerende og symboladede sekvenser og en stadig bevægelse mellem forskellige bevidsthedstilstande, som giver filmen sit helt umiskendelige Rex-præg.

Et handlingsreferat af en Jytte Rex-film kræver sin skribent. Går man indledningsvist reducerende episk til sagen, handler *Silkevejen* om billed-konservatoren Christine (Ellen Hillingsø), som arbejder med restaureringer af renæssancemalerier. Hun er særligt fascineret af renæssancemalerinden Sofonisba Anguissola, som hun føler er en sjælsfrænde fra fortiden. Men Christines liv tager en tragisk drejning; hendes elskede mand (Jens Jørn

mellem Christine og hendes afdøde mand, samt til drømmescenerier, såvel paradisiske som mareridtsprægede.

Endvidere hører vi mange forskellige citater af bla. Leonardo da Vinci og Italo Calvino, som ledsages af poetisk prægede billedstrømme af bygninger, landskaber, genstande, stemninger.

EKSISTENTIELLE TEMAER

Der er en række eksistentielle temaer på spil i filmen, tanker omkring liv og død, omkring kærligheden, sorg og længsel, det kendte og det ukendte. Og der er følelser på spil, følelser så stærke, at de overskrider grænsen mellem liv og død, mellem drøm og virkelighed, mellem fortid og nutid. Eller med Jytte Rex's egne ord: "Filmen er et portræt af en sjæl i færd med at forsvinde. Christine har gennem sine restaureringer af renæssancemalerierne været i kontakt med andre tider. Nu er hun alvorligt syg og befinder sig i en særlig tilstand, en tussmørkezone, hvor lys og mørke afdækker tvetydige billeder, som eksponerer noget hemmelighedsfuldt bag den

Det startede med samtalerne mellem den døde mand og den levende kvinde - samtaler, som skulle forekomme mere virkelige end dem, hovedpersonen førte med de personer, der reelt omgiver hende.

"I lang tid var hun ikke døende, men arbejdende. Det medførte imidlertid, at den virkelige verden kom til at fylde for meget, og derfor forenklede jeg det til, at hun var døende. Nu er der kun sengen og hende selv og dermed bliver der mere rum til at træde ud i ... til at mærke hendes væsen," fortæller Jytte Rex.

Silkevejen har været længe undervejs, hele 12 år. Og Rex har arbejdet sammen med forskellige skribenter undervejs; først Inger Christensen (som hun i øvrigt portrætterede i 1998 i filmen *Cikaderne findes*), og senere sammen med Jens Christian Grøndahl, hvilket der kom et krimiplot ud af; men ingen konsulenter bed på krogen. Så arbejdede Rex sammen med Naja Marie Aidt om en mere realistisk præget historie; men endelig trådte Vinca Wiedemann til og opfordrede Rex til at skrive det selv. Og sådan blev det. Hun vendte tilbage til rødderne af den oprindelige historie.

Planetens spejle (1992)

Silkevejen (2004)

Isolde (1989)

Belladonna (1981)

Inger Christensen - cikaderne findes (1998)

KONCENTRERET FILMSPROG

”Det har naturligvis været frugtbart med diskussionerne; men det er lige lovligt længe at gå og simre med sådan et projekt, og det står i vejen for at kunne gøre noget andet. Jeg arbejder sådan, at et projekt næsten bliver en del af kroppen, og jeg trækker historierne med scenerier og drømebilleder ud af mig selv og det sted, jeg mentalt set er nu. Derfor kan jeg ikke springe et stadie eller et projekt over og gøre noget helt andet, som mange andre instruktører kan.”

Jytte Rex arbejdede sammen med forfatterne for at fortsætte det fortællende aspekt fra *Isolde*, der kom mere rundt i verden end hendes øvrige film.

”Det er vigtigt med sådan en kerne, man kan knytte historien op omkring. Herfra kunne jeg gå ind i maleriets verden, som interesserer mig meget. Jeg valgte renæssancemaleren Sofonisba Anguissola, fordi hun tydeliggør en indfaldsvinkel omkring et drømmeplan og et paradisk smukt univers. Og så er det fascinerende, at man ved at røntgenfotografere gamle malerier kan afsløre, at der er andre billeder inde bag det billede, som først møder blikket. Det er interessant, når en ting ændrer sig og viser sig at være noget andet end det, den giver sig ud for. Det bruger jeg i teksterne, hvor de har røntgenfotograferet et af Sofonisbas malerier og

kredser kvindepsyken i en associerende form, der giver videst mulig plads for drømmesyner og intuitive sansninger. Formidlet i et - først forrevet og kornet, siden hen mere harmonisk/ lyrisk - billedsprog, der bringer os helt ind på livet af den kvindelige hovedpersons syner og anelsesfulde fantasiliv.

BILLEDSTRØM

På spørgsmålet om, hvorvidt hun opfatter sig som en filminstruktør, der også maler, eller en maler, der også laver film, svarer Jytte Rex:

”Jeg prøver virkelig at sidde på de to stole med lige stor vægt, så længe det nu kan lade sig gøre. Både

tidsrøvende historiefortælling

”For det var da en tilfredsstillelse. Jeg er jo ikke ude på at lave noget, der er snævert. Jeg synes, det jeg laver, er vældig folkeligt og bredt og handler om almenmenneskelige problematikker. Jeg ville gerne have en historie med et plot, uden at jeg selv tabte noget undervejs. Film er jo fantastisk. Tid og rum, bevægelse og forløb krydser hinanden og smelter sammen på en måde, som er unik og et privilegium ved netop dette medie. Og ord kan også folde sig ud, man kan bruge dem spændstigt som et digt - det må bare ikke overdrives, selvfølgelig, som jeg sikkert indimellem kan komme til,” siger hun og ler lidt.

”Jeg vil gerne anvende filmsproget meget koncentreret, og derfor vil jeg helst ikke bruge for meget tid på plot-formidlende scener. Jeg prøver at undgå fyldstof og tidsrøvende historiefortælling. Måske derfor var det en befrielse, da Vinca opfordrede mig til selv at skrive, lige så syret som jeg nu fungerer bedst.”

RØNTGENBLIK

Hun besluttede meget tidligt i manuskriptprocessen, at hovedpersonen skulle være billedkonservator.

taler om, at 'der er landskaber bag øjnene'. Pludselig åbenbarer der sig noget nyt.”

UKORREKTE UTOPIER

Mærkeligt nok kommer kun meget få danske filminstruktører fra en så beslægtet kunstart som malerkunsten. Jytte Rex er uddannet på Kunstakademiet og skabte de første af sine mange udstillinger i starten af 1970'erne. Det var ved rødstrømpebevægelsens fødsel, og i en periode var hun en helt speciel del af kvindebevægelsen, fordi hun - sammen med en gruppe andre kvindelige billedkunstnere - følte sig diskrimineret i det mandsdominerede kunstmiljø.

Rex blev dog aldrig en del af den politisk dogmatiske kvindebevægelse, som tværtimod en overgang tog hende i skole for at fremstille ukorrekte feminine utopier.

I 1972 udgav hun *Kvindernes bog*, der består af en række monologer af anonyme kvinder, som med sjældent åbenhjertighed beskriver et intimt, passioneret og stærkt erotisk kvindeliv. Man kan se bogen som startskuddet til en filmproduktion, som ind-

film og malerier er en del af kroppen, så der dukker hele tiden billeder og scenerier op. Allerede nu tegner der sig nogle nøglepositioner, som godt kunne ende med at blive en ny film, hvis jeg ellers kan komme igennem med den. Når scenerier og billeder dukker op, noterer jeg dem i en mappe, hvor jeg samler det, der forhåbentlig bliver den næste film. Så selvom jeg arbejder med malerier, så er der den her strøm, som fortsætter: “de stemninger og de suggestive visioner, der bærer Rex' film, er svære at give dækkende verbale udtryk. Derfor er hendes projekter egnede til at sætte filmkonsulenter grå hår i hovedet, hvilket ikke ligefrem har gjort hende til konsulenternes kæledægge ved uddelingen af produktionsstøtter.

Oftentimes har hun måttet skyde dele af sin instruktørløn i sine produktioner, og det gør hun også på *Silkevejen*, der ellers er en ultra *low budget*-produktion til knap fem mio. kr.

Finansieringen er noget af et kludetæppe: 3,5 mio. kr. kommer fra Filminstituttet, DR har støttet med 500.000 kr., Michael Obel fra Thura Film donerede

Jens Jørn Spottag og Ellen Hillingsø i *Silkevejen*. Foto: Rosemarie Rex

faciliteter til efterarbejdet og Loke Havn fra Sandrew-Metronome gik ind som udlejer.

ØKONOMI OG PRAGMATIK

Jytte Rex har oplevet, at det i nogle perioder var nemmere end andre at komme igennem med det, der bliver kaldt smalle film.

”Efter *Isolde* var det meget nemt at få støtte til *Planetens Spejle*; men derefter gik det helt galt. Mit indtryk, når jeg er ude at holde foredrag, er, at der faktisk er stor interesse for anderledes film; men den etablerede del af filmbranchen har en forestilling om, at der ikke vil komme publikum til dem. Og det bliver selvforstærkende, idet filmene kun kommer i få kopier. Det er selvfølgelig frustrerende. For det er faktisk muligt at lave betydeligt billigere og mange flere film, end den generelle holdning er i dag. Men op igennem 1980’erne og 90’erne er der sket en udsultning m.h.t. at vise såkaldt ”smalle” kunstneriske film både i TV og gennem filmimport.”

At budgettet stort set svarer til et novellefilm-budget kan ikke ses på det visuelt rigt varierede resultat, der er filmet med digibeta, Super 8, DV-kamera og desuden indeholder nogle 35 mm og 16 mm optagelser. Men Jytte Rex har også sin helt egen metode til at få *Silkevejen* til i passager at ligne en million dollars. Hun brugte dele af sin manuskriptstøtte til en række forhånds-optagelser, hun var sikker på skulle med i filmen, bl.a. en optagelse filmet af Jakob Bonfils med kran og steadycam, ud gennem et vindue og op mellem trætoppe. Endvidere har hun selv samlet en række optagelser gennem de år, filmen har været undervejs. Hun og Bonfils filmede tilbage i ’95 en særudstilling i Wien med Sofonisba Anguissolas malerier, og Jytte Rex har med sit DV-kamera filmet sluseanlæg i München, hvor hun også lavede optagelser på det anatomiske institut – og meget andet. Ca. en halv time af *Silkevejen* består af optagelser, som er kommet til verden på den måde. Og Jytte Rex’s forarbejde betød, at den øvrige film kunne optages på de 3 uger, budgettet gav plads til.

”En uge blev brugt til billedsekvenser og så havde vi 14 dage med skuespillere. Det er jo ikke meget. Grunden til, at denne film overhovedet kunne lade sig gøre, var, at jeg allerede havde lavet nogle af de basale og vigtige scener – jeg var med vilje gået efter det, jeg vidste ville fordyre den færdige film.”

FILM I RYGMARVEN

Rex rejser imidlertid ikke rundt og optager i flæng.

”Det er kun, hvis der er noget, der ringer. Når jeg har en film i rygmærven, aktiverer det en interesse for nogle bestemte steder og situationer, der fremkalder billedlag, som vedrører projektet, jeg arbejder med. Og så opsøger jeg de steder og situationer.”

Det sker, at hun under klippeprocessen opdager, at noget mangler. Under klipningen af *Silkevejen* følte hun, der manglede en scene, hvor man oplever hovedpersonen Christines sorg, efter hendes mand er faldet ned med flyveren. Denne scene, hvor vi ser Ellen Hillingsø sidde og sy i sin lejlighed, optog Jytte Rex selv med DV-kamera, hvilket med god effekt giver billederne en let kornet tekstur. Men herudover har hun givet kameraet fra sig til fotografen Manuel Claro, der bl.a. også har arbejdet med Christoffer Boe på *Reconstruction* (2003).

”Vi taler meget om, hvad vi gør, og hvad der er vigtigt. Det er inspirerende og en stor fornøjelse at arbejde sammen med en anden billedkunstner, der også tænker i billeder, og jeg overlader trykt billederne til en fotograf som Manuel Claro, selvom jeg selvfølgelig lige skal over og se med. Jeg føler mig bedst tilpas bag kameraet. Men det er svært at koncentrere sig om både personinstruktionen og teknikken.”

DET IRRATIONELLES PRÆCISE BILLEDER

Som inspirationskilder – eller blot instruktører, hun holder af at se – nævner hun Andy Warhol, Tarkovskij, Bertolucci, Haneke og Kusturica.

”Den måde, Andy Warhol brugte kameraet og lod noget udfolde sig foran det, var interessant. Men

generelt tager jeg primært udgangspunkt i mit eget stof og min egen billedverden, når jeg prøver at nå frem til det irrationelles præcise billeder, ligesom jeg koncentrerer mig om de forskellige fortælleinkler, der skal renses for ’støj’ og overflødigheder.

På den ene side skal film ikke være efterslæb til virkeligheden, på den anden side afspejler filmen steder, hvor man mentalt set befinder sig i virkeligheden.”

Men hvad afspejler så titlen *Silkevejen*? Vi har undret os, idet vi ikke umiddelbart kunne finde svar i filmen. Til dette siger Jytte Rex:

”Åh, det er gyserspørgsmålet. Altså ... det er en billedtitel, der har at gøre med vandet der strømmer, sandet der løber gennem fingrene. Og kvinden som sidder med silkestoffet, følelsen af silke, bevægelsen, blodet der flyder – hele livsprocessen er en blød strøm, hen ad en vej, tiden der løber ... Jeg synes helt enkelt bare, at *Silkevejen* er et dækkende stoffligt ord for filmen som helhed ■

JYTTE REX

Født 1942, Danmark. Filminstruktør og billedkunstner. Uddannet på Det Kgl. Danske Kunstakademi. Modtager af Kunstfondens livsvarige legat. **Spillefilm:** *Veronicas svededug* (1977); *Achilleshælen er mit våben* (1979); *Belladonna* (1981); *Isolde* (1989); *Planetens spejle* (1992). **Kort- og dokumentarfilm:** *Tornerose var et vakkert barn* (1971); *Den erindrende* (1985); *Inger Christensen - cikaderne findes* (1998); *Palle Nielsen - mig skal intet fattes* (2001); *Floden* (2003). *Silkevejen* er Rex’ syvende spillefilm.

SILKEVEJEN Drama **PREMIERE** 10.09.2004 **INSTRUKTION** Jytte Rex **MANUSKRIFT** Jytte Rex **PRODUKTION** Barok Film A/S, Thura Film A/S **PRODUCER** Anne Regitze Wivel, Michael Obel **DISTRIBUTION** All Right Film A/S Filmmudlejning i samarbejde med Sandrew-Metronome Danmark A/S .

INSPIRE ACTORS DON'T TORTURE THEM

Den amerikanske troldmand Frank Corsaro - tidligere leder af Actors Studio - kommer til Danmark i november og afholder for tredje gang workshop for danske filminstruktører og skuespillere.

AF MORTEN HENRIKSEN

Frank Corsaro kom ind på Actors Studio sammen med Marilyn Monroe, James Dean og Paul Newmann. Marilyn Monroe satte sig gerne ved siden af Frank under de forskellige sessions, fordi hun syntes, at han var så god til at forklare, hvad der foregik. Det er han stadig.

Frank knyttede et livslangt venskab med Paul Newmann, bl.a. fordi Frank altid sagde åbent, hvad han mente i Actors Studio, og ikke lagde fingrene i mellem. Det gør han stadig ikke.

Det værdsatte Paul Newmann, der delte hans synspunkter, men som selv var mere tilbageholdende.

Senere blev Frank Corsaro selv leder af Actors Studio - fra 1984 til 1997. Han har haft en lang række elever bl.a. Harvey Keitel, som stadig kan finde på at ringe til Frank under en filmoptagelse, hvis indspilningen er kørt fast. Frank kommer så på stedet i telefonen op med en øvelse, der kan bringe liv i scenen og optagelserne i gang igen. Enkelte gange tager han ud på optagelserne. Det var faktisk netop den kvalitet, som gav undertegnede idéen til den workshop, som nu for tredje år i træk bliver afholdt i november, hvor Frank praktiserer sin moderniserede udgave af *the method*.

AUTENSITET OG HUDLØSHED

Sidste år fik workshoppen en kanon start. Thure Lindhardt og Lykke Sand skulle spille en lille scene fra *Fat City*. To lidt fortabte unge mennesker i en lejlighed. Han kommer hjem, hun har opdaget, at hun er gravid og er nu parat til at knytte sig tættere til ham, måske gifte sig med ham. Læser man teksten røber han først til sidst, at han ikke er nær så interesseret i hende, som hun i ham. Først blev scenen spillet afdæmpet, som den er skrevet, først til sidst kom så den lille krusning på vandoverfladen, da han røber, at han synes hun skal snakke nærmere med lægen om den graviditet. Formodentlig for at få en abort.

Frank Corsaro greb scenen flyvende. Den skjulte konflikt bragte han frem på overfladen. Men samtidig skabte han en stærkere identifikation mellem skuespillerne og den person, de skulle spille. "Har du nogensinde prøvet at elske nogen, men været usikker på om du blev genelsket?" spurgte Frank Corsaro Lykke. Det havde hun. Han opfordrede hende til i en øvelse at se kæresten i Thures ansigt og til at huske tilbage på en speciel situation, hvor hun skulle trygle for at få lov til at blive i forholdet. Om den konkrete spilledscene sagde Frank til Lykke, at "han må under ingen omstændigheder få dig ud af lejligheden."

Så vendte han sig til Thure, og spurgte ham om han nogensinde havde befundet sig i et forhold, hvor han virkelig gerne ville af med pigen. "Jo," sagde Thure tøvende. "Tænk på det forhold," sagde Frank, "og hvis du mærker nogen som helst impulser til aggressivitet, så giv efter for dem. Får du lyst til at sparke til noget, så gør det. Prøv at få hende ud af lejligheden. Det er din. Du vil ikke have hende der."

Et øjeblik senere var scenen i gang. Fuldstændig

Frank Corsaro (Framegrab)

Frank Corsaro - workshopleder (Framegrab)

Skuespiller Morten Schaffalitzky (Framegrab)

Skuespiller Karen-Lise Mynster (Framegrab)

Skuespiller Solbjørg Højfeldt (Framegrab)

Skuespiller Jannie Faurshou (Framegrab)

Skuespiller Christine Exner (Framegrab)

Morten Henriksen og Frank Corsaro (Framegrab)

Instruktør Natasha Arthy (Framegrab)

hjerteskrænde. Scenen blev spillet med en autensitet og hudløshed, der var helt frapperende. Lykke kæmpede desperat for sit liv, mens hans brutalitet og raseri steg til højder, der overraskede den venlige skuespiller selv.

HELT UD TIL KANTEN

Den forvandling, som Frank Corsaro fremkaldte i løbet af få minutter, var højst overraskende. Fra at have en stille, afdæmpet, lovlige dansk scene, var der pludselig en følelsesmæssigt eksplosiv scene, der blev taget helt ud til kanten. Det er det, som er Corsaros fornemste kvalitet: Evnen til at skabe identifikation med den figur, som skuespillerne er i gang med – til at kalde helt autentiske følelser frem i scener, hvor man ikke skulle have troet det muligt. Han har et særligt blik for, hvad der hæmmer og blokerer skuespillerne og en næsten dæmonisk evne til at løse op for disse ting på en måde, så det strømmer ind i den aktuelle scene. Eller som Thure Lindhart siger: "Frank formår at forenkle tingene, så det bliver meget nemmere at gå til. Han formår at give både frihed og en mission på samme tid. Tit aner man som skuespiller ikke, hvad ens mission er."

Lykke Sand sagde bagefter, at for hende var situationen "helt vildt grænseoverskridende." Hun havde aldrig før prøvet at bruge sig selv på den måde. Tidligere havde hun forsøgt at holde "distance til sine egne følelser." Nu havde hun sig selv med på en helt anden måde. Og det er det særligt inspirerende ved Corsaro: "Som skuespiller lærer man ting om sig selv og sit eget talent, som man ikke vidste i forvejen, og man får mod til at gå ud nogle steder, som man ellers aldrig ville turde betrede", siger Lykke Sand.

Det er da også netop den kvalitet, der blandt skuespillerne skaber en næsten nyreligiøs begejstring for ham. Han får dem til at udfolde sider af deres personlighed, de ikke vidste de havde.

KVINDEN DER HØRTE STEMME

Indimellem kan han ligefrem spore sig ind på en overraskende blokering. Eksempelvis fik han på et tidspunkt en kvindelig elev, en operasangerinde, som havde svært ved at tage de høje toner. Hun var både præsentabel og dygtig; men hver gang hun nærmede sig de høje toner, gik der pludselig noget galt. Corsaro sagde nu til hende, at han fra nu af ville tillade sig at afbryde hende på bestemte tidspunkter, når hun sang, og så skulle hun sige lige præcis, hvad hun tænkte på. Da hun så næste gang nærmede sig de høje toner, og der var tegn på, at hun var ved at gå i stå, standsede Frank hende. "Hvad tænker du på?" spurgte han. Det kunne hun ikke svare på. Men næste gang hun kom tilbage, sagde hun, at hun på vejen hjem var kommet i tanke om, at det var, som om der var nogen, der sagde noget – altså inde i hende. "Hvad er det, der bliver sagt," spurgte Frank. Det kunne hun ikke svare på, heller ikke hvem, der sagde det. Nogen tid senere fortalte hun ham, at "det er meget lille person, der taler." Langt om længe lykkedes det hende, at identificere den lille person: Det var hende selv som barn, der sagde, at hun ikke måtte synge for højt, fordi det havde hun fået besked på af sine forældre. Efter at hun havde indset dette, løste det sig ligesom op inden i hende, og hun havde ikke længere svært ved at tage de høje toner.

Corsaro mener ikke, at der er noget odiøst i den slags stemmer. Vi bliver alle sammen uafbrudt guidet

af stemmer, der taler inde i os, og indimellem er det nødvendigt at gå i dialog med dem.

"AS IF"-TEKNIKEN

Nu kunne man tro, at Corsaros instruktioner altid gik ud på at skærpe situationerne, fremhæve konflikten og gøre følelserne mere eksplosive. Men faktisk er hans princip, at for at skabe *the extraordinary* må man først skabe *the ordinary*. Det betyder bl.a., at han i en række scener forsøger at instruere ting, der ligger uden for scenen eller før scenen. I den forbindelse har han forskellige øvelser og instrumenter, der følelsesmæssigt bringer skuespillerne tættere på hinanden.

Corsaro siger selv, at "mange hævder at hele løsningen til, hvordan en scene skal spilles, ligger *in the words*', i dialogen; men *it's not all in the words*. Det er jer, der skal bringe scenen til liv." Derfor arbejder han også på at tilvejebringe de følelser og stemninger, der lægger op til scenen. Solbjørg Højfeldt og Claus Bue spillede eksempelvis en scene fra *Broerne over Madison County*. Her fik Frank flyttet tyngdepunktet ud af scenen, hen til alt det, der var foregået før.

Da Corsaro kom ind på Actors Studio var det første stykke han satte op, *A Hatful of Rain*, om en håndfuld desperate narkomaner. Problemet var bare, at skuespillerne var nyudklækkede og ikke vidste noget om narkomani. Nogen personlige erfaringer havde de slet ikke. Corsaro og de medvirkende foretog nu en slags klinisk research af narkomani. Efter at de havde tilegnet sig disse facts, begyndte de at sammenholde det med de erfaringer, skuespillerne faktisk havde. Det kunne være fuldskab eller stærk feber. Børnesygdommene måtte også holde for, mæslinger f.eks. Skuespillerne fandt i deres eget liv følelser og oplevelser, de kunne bruge til at gestalte de hærdede narkomaners ekstreme psykiske og fysiske tilstande. Resultatet blev overvældende og forestillingen flyttede senere til Broadway.

Denne teknik kaldes *As If* efter Stanislavskis udtryk. *The Method* bygger bl.a. på Stanislavskis berømte hovedværk *En skuespillers arbejde med sig selv*.

DE PERSONLIGE FANTASIER

Også i vores workshop har vi set tilfælde af denne teknik. I en scene fra *A Beautiful Mind* spillede den danske skuespiller Philip Antonakakis den skizofrene nobelpristager. I scenen sidder nobelpristageren og venter på at komme på sindssygehospitalet. Det betyder, at han skal skilles fra sin kone, hvilket får ham til at bryde sammen, fordi han ikke overkommer at miste hende. Den første gennemspilning af scenen faldt unægtelig noget mat og konstrueret ud. Corsaro begyndte så at udspørge Philip om, hvad han frygtede mest at miste i denne verden. Jo, det var nok at miste sin lille dreng. Faktisk havde han haft en del skræmmende fantasier om netop dette. "Would you allow yourself to use that?" spurgte Corsaro. Det kunne Philip godt. Fantasierne skræmte ham ikke længere. Efter at have fået Philips tilladelse ledte Corsaro Philip gennem en beskrivelse af drengens udseende, helt ned til de lange øjenvipper. Det fik Philip til at føle sin kærlighed for drengen, og Frank bad ham nu om at genopleve sin angst. "Det, jeg fantaserede mest om," sagde Philip, "var at drengen fik en plastikpose ned over hovedet. Han var så interesseret i den slags poser." Corsaro fortsatte: "Vis os, hvad du forestillede dig!" Philip begyndte at gispe

som drengen inde i posen. Pludselig råbte Corsaro: "Du er drengen!" Philips gisp steg nu helt vildt og lød virkelig uhyggelig – skræmmende naturtro. Hele salen sad død stille.

"Godt," sagde Corsaro, "lad os nu gå tilbage til udgangspunktet. Den scene, hvor nobelpristager får et anfald af skizofreni." Inden skuespillerne gik i gang, tilføjede han: "Vi ved ikke, hvad skizofreni er. Vi må forestille os, at det kan vise sig på mange forskellige måder. Når du, Philip, får anfaldet, går du tilbage til den følelse og de tanker, du havde fat i før."

De spillede scenen, og da Philip pludselig brød sammen, gispende og som om han var ved at blive kvalt, var det hele så overvældende og nærværende, at det virkede som en langt mere påtrængende scene end den, der faktisk sidder i filmen.

Corsaro sluttede den overraskende oplevelse med scenen af med at bemærke, at hvis de store filmstjerner ville være bare lidt mere parate til at gå ind i den slags øvelser, ville mange film være bedre.

METHOD ACTING DK

Det er ofte blev diskuteret, hvad det betyder at bruge sine personlige følelser og oplevelser, sådan som det sker i *method acting*. Philip Antonakakis siger, "Corsaro holder en meget overlegen balance. Hvis han kan mærke, at skuespilleren ikke er afklaret nok til at bruge sine egne følelser, sørger han for, at det ikke sker. Det gælder om, at skuespillerne ikke hovedkulds bliver kastet ud i noget, så kan det nemlig risikere at være mere ødelæggende end befriende."

Selvom man kan diskutere, om metoden lader sig tilegne som selvstændigt system, eller om det i virkeligheden mere er Corsaros specielle karakter og stærke personlige dynamik, der giver resultater og får ting til at ske, så har kurserne virket så voldsomt på de medvirkende, at de efterfølgende har dannet en workshop, hvor filminstruktører og skuespillere arbejder videre efter Corsaros principper ■

IMPROVISATION OG METODE

Master Class med Frank Corsaro foregår på Den Danske Filmskole.

Der er 2 kurser for professionelle skuespillere og instruktører:

8.-12. november 2004 for nye elever.

14.-18. november 2004 for tidligere elever.

Kursusleder: Morten Henriksen.

Tilmeldingsfrist: 30. september.

Læs mere på efu.filmakademiet.dk

FRANK CORSARO blev i 1952 knyttet til Actors Studio som skuespiller og instruktør. Corsaro arbejdede på dette tidspunkt sammen med folk som James Dean, Marilyn Monroe, Paul Newman og Steve McQueen. Senere blev Corsaro selv leder af Actors Studio fra 1984 til 1997. Corsaro er fortrolig med *Method Acting* baseret på Stanislavskis deduktive metode. Specielt har han interesseret sig for teknikker, der knytter skuespillerens personlige erfaring sammen med rollen. Nogle af Corsaros øvelser er improvisationsteknikker, andre er mere klassiske *Method*-øvelser, *Sense og Emotional Memories*, der udfordrer den enkelte spiller.

”Samfundet bevæger sig meget i disse år, og det har vi mulighed for at deltage i med vores film,” siger Dola Bonfils, der er konsulent for kort- og dokumentarfilm på Filminstituttet. Hun opfordrer danske dokumentarister til at markere sig kraftigere.

DOKUMENTAREN I RAMPELYSET

AF CLAUD CHRISTENSEN

’Kort- og Dokumentarfilm’, hedder det område, som Dola Bonfils sammen med Morten Hartkorn er konsulent for. Dokumentarfilmene fylder dog klart mest, og Dola Bonfils lægger ikke skjul på, at det er dem, hendes hjerte banker for. Og få herhjemme har så stor viden og erfaring med genren som den 63-årige konsulent, der overtog stillingen efter Jakob Høgel 1. april i år. Dola Bonfils har været direktør for dokumentarfilmbiografen KINO VALDE 1970-73, filmkonsulent for Danida og medlem af Rådet for Kort- og Dokumentarfilm. Men frem for alt har hun siden 1980 skabt en række unikke dokumentarfilm, undervisningsfilm, kulturprogrammer til tv og video-produktioner.

Det er især forholdet mellem mennesker og institutioner, som optager Dola Bonfils. *Politiet i virkeligheden* (1986) går tæt på hverdagen for politiet i en storkøbenhavnsk politikreds, *Med døden inde på livet* (1989) skildrer med stor diskretion og menneskelighed personale og patienter på en hospitalsafdeling på Hvidovre Hospital, *Drømme med deadlines* (2002) følger et pulserende forskningsprojekt på Novo Nordisk, og *K-notatet* (2004) åbner døren til Forsvarskommandoen i Vedbæk, mens der arbejdes på højtryk med oplægget til et nyt forsvarsforlig.

Bonfils forener i sine omfattende dokumentarfilm journalistik, oplysning, sansninger og filmisk essay. Hendes diskrete, men altid nærværende kamera fanger stemningen på arbejdspladsen, følger som fluen på væggen, hvad der sker, og i klippebordet sættes de mange timers optagelser sammen til mosaikker, hvor helheden er større end summen

af enkeltdelene.

De ofte lange film kræver tålmodighed; men belønningen er så meget desto større: fordomsfrit og menneskeligt berigende indblik i virkeligheder, som vi sjældent har adgang til.

Nu har Dola Bonfils for en stund slukket kameraet og sat sig til rette i konsulentstolen på Det Danske Filminstitut. Hvorfor?

”Der er en fornyet interesse for dokumentarfilm i disse år, se bare på den succes, Copenhagen Dox har! Folk har behov for en modstrøm til hele det uoverskuelige og kønsløse informationsflow, som tv, internettet og andre medier leverer. Vi har mere end nogensinde brug for personlige formidlinger og kunstneriske fortolkninger af virkeligheden – verden set igennem et temperament. Dokumentarfilmen bliver vor tids kunstart, tror jeg.”

KVALITETSFILM

Amerikanske dokumentarfilm bitter i biografen for tiden, men danske dokumentarfilm har haft svært ved at trække et større publikum. Hvorfor?

”Vi skal blive bedre til at tænke større og turde satse. Der er blandt danske dokumentarister en tendens til at være pragmatiske og selvcensurerende. Man tænker: ’Jeg må hellere lave et forslag, som kan komme igennem.’ Så nøjes man med at søge penge til en relativt beskedne film, der skal vises på tv, mens man i virkeligheden måske har en ide til en stor, skøn og ambitiøs dokumentarfilm. Det er vigtigt, at vi profilerer os med synlige og originale kvalitetsfilm som f.eks. *De fem benspænd*. Der har i en periode været mange, rigtigt gode initiativer til at støtte de smalle film. Mine forgængere har opdyrket

en masse unge folk, og på det grundlag synes jeg godt, at man kan tillade sig at sige, at i de næste par år skal vi lave nogle dokumentarfilm, som manifesterer sig meget tydeligt. Jeg taler ikke kun om store prestigefilm i biografen, men også om film, der går i dialog med målgruppen. Hvis der i den nye gymnasiereform kommer nye fag og nye tværfaglige undervisningsformer, hvorfor så ikke lave en film til det forum? Filmene skal spille sammen med den virkelighed, de skal ud i.”

Dine egne dokumentarfilm er meget asketiske. Er du kritisk over for den tendens, at dokumentaren låner virkemidler og dramaturgi fra spillefilmen?

”Næh, en film som *Family* er da et godt eksempel på, hvordan man kan bruge fiktionens virkemidler til at beskrive et bestemt virkelighedslag. Det er en personlig historie, hvor form og indhold smelter sammen til en smuk helhed, og når det sker, er det stor dokumentarkunst. Det afgørende er, at instruktøren har evnen til at lytte sig ind på sit materiale og formår at udvikle sit sprog undervejs. Det filmiske greb skal vokse ud af stoffet.”

BEDRE RESEARCH, MERE SAMFUND

Som dokumentarist har du mødt mange konsulenter. Hvordan vil du tackle det svære job?

”Samtalen er meget vigtig. Jeg har oplevet, hvordan man med en ansøger kan lytte sig frem til svaghederne i et projekt og måske sammen finde frem til en helt ny idé eller en anden vinkel, der gør det sjovere både for ansøgeren og for det publikum, som skal have glæde af filmen. Eller måske indser ansøgeren i løbet af samtalen, at projektet ikke holder – det har jeg selv oplevet som ansøger. Selvfølgelig

Foto: Jan Buus

kan jeg ikke tale med samtlige ansøgere; men jeg gør det, når jeg kan se muligheder i et projekt.”

Hvad er dine forhåbninger i forhold til samarbejdet med tv-stationerne?

”Jeg vil meget gerne medvirke til, at det samarbejde, der var omkring *Magtens billeder*, fortsætter på en eller anden facon. Serien er ikke i sig selv blevet et smash hit; men arbejdet med at finde et fælles tema og forene forskellige indgange til dokumentaren – den journalistiske og den kunstneriske – har været meget befordrende for dialogen.”

”Det har været spændende at møde Michael Klint, Stig Andersen og Søren Slumstrup og hele den gruppe af journalister, der graver sig langt ned i et materiale og virkelig sætter sig grundigt ind i stoffet.

Journalisterne har nogle nyttige værktøjer i deres bagage – et analytisk apparat, forståelse af samfundsforhold og kendskab til institutionernes samspil – som jeg ville ønske, at flere dokumentarister også havde. Vi skal gøre mere ud af researchen, og som konsulent har jeg mulighed for at bruge udviklingsstøtten til at styrke denne fase.”

Efterlyser du film, som har blik for større sammenhænge?

”Ja, vi har i de seneste år lavet mange portrætfilm, gode portrætfilm, men det er en fattigdom i forhold til de store samfundsspørgsmål. Og fjernsynet er fyldt med socialpornografi, hvor den ene marginaliserede mærkværdighed efter den anden dukker op. Det er selvfølgelig vigtigt at give dem, der ingen stemme har, en stemme; men på et tidspunkt kan man godt forledes til at tænke: ’Det er måske også nemmere at filme folk, der har det dårligt, end at rette kameraet mod magten, eliten og eksperterne.’

Journalister er mere aggressive i deres emner og temavalg, og jeg ville ønske, at det kunne smitte af på dokumentaristerne, så den filmiske tilgang også lærte noget af den samfundskritiske holdning. Samfundet bevæger sig meget i disse år, og det har vi mulighed for at deltage i med vores film. Jeg er voldsomt optaget af de processer, der sker i forhold til vores velfærdssamfund. En stor dokumentarfilm er en film, der forholder sig til den virkelighed, vi producerer og er ansvarlige for. Vi producerer samfund – hver dag. Dokumentaristen skal være på pletten og opfange samfundsmæssige tendenser – som for eksempel *Fogh bag facaden*, der filmede et historisk øjeblik og gav et sjældent indblik i Danmarks rolle på den politiske scene, de politiske magtkampe og konflikten mellem partierne i en regering.”

KUNST GIVER ADGANG

”Med mit bidrag til *Magtens billeder: K-notatet* forsøgte jeg selv. Man har i mange år haft en tradition for at lave store lovkommissioner, når der skal ske afgørende ændringer i vores samfund. I kommissionerne har der for eksempel siddet interessegrupper, politiske partier og eksperter, som har arbejdet grundigt med sagen og sat en debat i gang. Disse kommissioner er stille og roligt blevet nedlagt, til gengæld udkommer ministerierne med strømme af rapporter, som politikerne bygger deres lovforslag på. Embedsmændene sidder på denne måde på magten til at definere, hvad fremtidens problemer og trusler bliver ud fra deres specialviden. Almindelige mennesker bliver ikke længere involveret, og det skaber et demokratisk underskud, som politologer og samfundsforskere har peget på,

men som de færreste er klar over. Dér har vi en opgave som dokumentarister.”

Nu har du fremhævet, hvad dokumentarister kan lære af journalisterne. Men der er vel også grundlæggende forskelle?

”Absolut. Vi var til et introducerende seminar til *Magtens billeder*, hvor Det Danske Filminstituts konsulenter sagde, at vi skulle beskæftige os med magtens vilkår og se på, hvordan den bliver udøvet. Redaktørerne på Danmarks Radio talte derimod om seertal og understregede, at programmerne skulle være dagsordensættende og helst flytte holdninger. Det var to meget forskellige signaler og viste tydeligt forskellen på den journalistiske og dokumentaristiske tilgang. Journalisten skildrer en virkelighed og går efter en sag, som han på bedste detektivvis opklarer. Han er nødt til at forholde sig neutralt til sagen, ellers føler han, at hans vederhæftighed bliver anfægtet, mens dokumentaristen uden at sætte sin kunstneriske integritet over styr kan gå ind på magtens bonede gulve i en slags etisk åbenhed. Vi siger: ’Her er vi, vi lægger vores fordomme fra os, vi lytter på jeres præmisser, og det afslørende står I selv for.’

”Forsvarskommandoen, der åbnede døren for filmholdet, havde tidligere sagt nej til masser af journalister. Da forsvarschefen på et tidspunkt skulle præsentere mig for forsvarsministeren brugte han udtrykket ’kunstner’ om mig. Det begreb legitimerede, at jeg fik adgang til at skildre hans virkelighed og bearbejde den kunstnerisk. Herpå byggede vi et tillidsforhold” ■

Ill: Fra GuppyLife, GuppyWorks

COMPUTERSPIEL

Den danske branche er topscorer, når det gælder tildeling af funding til computerspil fra EU's MEDIA program. FILM har talt med forfatteren til MEDIA Desk Danmarks rapport fra 2003 om spilbranchen i Danmark, *Digital Games - a Danish Perspective*, cand. negot. Charlotte Appelgren.

AF AGNETE STJERNFELT

MEDIA Desk Danmark har i 2003/2004 valgt at fokusere på computerspilsområdet. Startskuddet var den i både ind- og udland roste rapport om spilbranchen i Danmark: *Digital Games - A Danish Perspective* (maj 2003).

"Baggrunden for rapporten var bl.a. at til trods for, at alle talte om, at computerspil var i global ekspresvækst - og at danske børn i gennemsnit spiller ti timer om ugen - så var det vores indtryk, at mange professionelle i Danmark havde droppet ned for aktiviteterne m.h.t. at udvikle nye spil," fortæller rapportens forfatter, Advisor Charlotte Appelgren (CA). "Tidligere var der stort set ingen, der søgte EU's MEDIA program om funding, og ingen benyttede de uddannelsesstilbud og kurser som MEDIA-programmet støtter på

området 'nye medier'.

Vi skulle altså ud at være opsøgende og oplyse branchen om MEDIA's eksistens - og i den proces samtidig sørge for at opgradere Desk'ens viden på området for at kunne servicere spiludviklerne og andre med interesse i dette område. Men i min søgning fandt jeg hurtigt ud af, at der på det tidspunkt ikke var struktureret, let tilgængelig information på området i skreven form med en dansk synsvinkel for os, der var 'nye' på området. Og vil man forstå miljøet og være en del af det er første skridt på vejen jo viden. Så jeg var så heldig, at chefen for MEDIA Desk'en, Søren Stevns besluttede at tildele mig konsulentopgaven med at udarbejde en slags indledende 'praktisk' rapport med MEDIA Desk som opdragsgiver."

Rapporten giver et hurtigt overblik, og svar på de vigtigste spørgsmål for uindviede i området computerspil:

Hvad er markedssituationen, værdikæden, processen i at skabe et spil, hvor lang tid tager det at producere, hvem er hvem på det danske marked (spiludviklere/distributører), hvordan finansieres et konsolspil, venture kapital i Danmark, hvilke uddannelses- og forskningsmuligheder er der i

Danmark, samt eksempler på initiativer i andre europæiske lande.

Endelig indeholder den et appendiks med nyttig statistik fra European Audiovisual Observatory - bl.a. Europas 25 førende spiludviklere og spiludgivere. Som en opfølgning på rapporten sørger MEDIA Desk for en løbende generel vidensindsamling og overvågning af området. Ydermere, er der afholdt to seminarer med foredragsholdere fra hele Europa om markedet, finansiering, praktisk erfaring fra etablerede og nye spiludviklere, samt udgivere.

CA: "Udover det faglige indhold af arrangementerne har netværksdelen været mindst lige så vigtig. Muligheden for at få nye kontakter og møde gamle kendinge. Som en af deltagerne skrev til os: "Tak for et godt initiativ. Det er rart at se at branchen er mangfoldig, hvilket kan være svært at opdage, når man kæmper for overlevelse i bunden af fødekæden. Det er vigtigt, at der skabes et netværk, der er bredere end os spiludviklere".

I øjeblikket planlægger MEDIA Desk'en et seminar med fokus på *Den kreative proces*.

MANGE HENVENDELSER

CA: "Vi får mange henvendelser fra folk med inter-

esse i computerspil. Vi forsøger at være en hjælpende hånd og sparringspartner for dem, der har lyst. Vores viden er selvfølgelig begrænset. Til gengæld kender vi næste altid nogen, der har den viden der efterlyses. Spiludviklere kan søge EU's kulturprogram MEDIA Plus om det gængse tilskud på 50.000 euro til startfasen af et projekt. Dog kræver en ansøgning, at man henter et tilsvarende beløb andre steder fra.

Det er mit indtryk, at der mangler kapital til de tidlige faser. Når selskabet har fået etableret sig og udviklet en demo af det første spil, så har udgiverne langt bedre mulighed for at vurdere potentialet. Derfor er MEDIA programmet et udemærket initiativ, der kan sætte gang i hjulene - dog kunne vi selvfølgelig godt tænke os at beløbet på 50.000 euro bliver kraftigt forhøjet i det nye MEDIA 2007-program. Det arbejdes der på fra mange sider, så må vi se om det lykkes denne gang.

For øjeblikket er MEDIA-programmet den eneste offentlige tilskudsordning for danske spiludviklere i modsætning til bl.a. Frankrig, Norge og Canada, som i den senere tid har fået etableret mindre støtteordninger for digitale spil. Herved sikres talentdyrkelse og videnindsamling på området. Man bør jo huske på, at i de fleste kreative brancher er undergrunden katalysator for den mere kommercielle del."

"Vi har nogle stolte traditioner for at lave gode kulturprodukter til børn og unge i Danmark," siger Charlotte Appelgren, "og de traditioner er da værd at videreføre inden for dette nye medie. Spil rummer mange muligheder. Det, som man blot skal huske på, er, at det at lave et spil er meget komplekst og er i konstant forandring - både teknologisk og indholds-mæssigt. Ydermere befinder vi os i dag i et globalt marked, hvor konkurrencen er skærpet m.h.t. at 'trænge igennem' med et produkt, som 'hitter' blandt børn. At få et univers ud på samme tid på mange platforme, som kan understøtte hinanden, kræver store udviklingsbudgetter og store markedsføringsbudgetter".

DANMARK TOPSCORER

MEDIA-programmet har igennem årene støttet i alt 20 spilprojekter i Danmark. I 2003/2004 fik den danske branche godt fat med hele 8 tildelinger. I alt blev der i denne periode tildelt MEDIA-støtte til 28 enkeltprojekter i hele Europa. Så set med danske øjne er det noget af en superrekord.

Ved to af uddelingerne blev kun ét firma/projekt udvalgt fra hele Europa - den ene gang Bitmonks action ridder-spil *Shadow of Pandora* - som spiller fører man den kvindelige ridder Pandora og hendes dæmonhest gennem et krigshærgnet middelalder-kontinent. Den anden gang var det Pinkfloor's *PowerBabe* - et glamourøst, sjovt og kommercielt univers - på pigernes præmisser.

I næste runde var Danmark sammen med Frankrig alene om at få tildelt støtte, nemlig til de tre spilprojekter: Gamalocus's *The Imperial Age*, Kongo Interactive's adventurespil *HCA - The Ugly Prince Duckling* og *Holonox* fra firmaet Niemo Entertainment.

I den netop tildelte uddeling har følgende projekter opnået støtte: GuppyWorks' *GuppyLife* - et off- og online spil til piger, ITEs *Hugo Cannon Cruise*, samt Tabula Rasa Games' *Vengeance of Carthage* baseret på historien om General Hannibal. I MEDIA-regi lægges der særligt vægt på den kulturelle mangfoldighed, samt at projekterne har et internationalt salgspotentiale.

MEDIA PLUS UDVIKLINGSSTØTTE TIL DANSKE SPILPROJEKTER 2003/2004

FIRMA	EURO
Bitmonks	50.000
Gamalocus	50.000
Kongo Interactive	40.000
Niemo Entertainment	20.000
Pinkfloor	50.000
GuppyLife	40.000
ITE	50.000
Tabula Rasa Games	50.000

MARKEDET

Spilbranchen er en af de hurtigst voksende brancher både globalt og herhjemme. Alle statistikker og internationale undersøgelser tyder på, at markedet for digitale spil - både online og offline - vil ekspandere yderligere. Informa Media estimerer, at på verdensplan vil salget af computerspil beløbe sig til 43 mia. dollars i 2006! UK Spectrum Strategy Consultants estimere en værdi på 36 mia. dollars. Væksten skabes p.t. hovedsagligt af konsolmarkedet, mens PC-markedet er konstant. Online og mobilspil forventes at blive der, hvor man vil se den største vækst i fremtiden. Det er i den forbindelse værd at bemærke, at digitale spil er 'the most favoured entertainment media' i USA og har en højere vækstrate end nogen anden del af underholdnings-/oplevelsesindustrien.

GLOBAL MARKET PLACE

\$ BILLION	2001	2006
Console software	9.642	18.339
PC software	7.124	8.328
On-line	568	5.648
Mobile	762	11.008
TOTAL	18.096	43.323

Kilde: Informa Media Group

EN BRANCHE I VÆKST?

Ser man på spiludviklere i Danmark, så er der de etablerede, ca. 8 virksomheder, plus en halv snes potentielle vækstfirmaer og en hel del, der må betegnes som græsrodsfirmaer. Yderligere er der en række firmaer, der har fokus på spil til mobil- og reklameverdenen.

CA: "Inden for det sidste halvanden års tid er der blevet skabt en række fantastiske initiativer af en dynamisk branche karakteriseret ved en række ildsjæle, som brænder for dette nye medie. Der er blevet etableret både en meget unik, projektbaseret computerspilsuddannelse og en stærk forskningskultur på området, de etablerede spiludviklere er blevet samlet i Producentforeningen, og andre firmaer og græsrodder er med i IGDA (International Games Development Associations, red.) og skaber netværksfora, vildskab og begejstring i branchen. Med de rette rammebetingelser stillet til rådighed er der således potentiale til, at danske spiludviklere fortsat kan være med i denne behårde branche" ■

FAKTA OM MEDIA-PROGRAMMET

EUs kulturprogram MEDIA Plus støtter udvikling, distribution og efteruddannelse indenfor film, tv og multimedier. Programmet har til formål at styrke den Europæiske medieindustri. I perioden 2001-2005 er der afsat 400 mio. euro (knap 3 mia. kr.). Danske producenter, filmfestivaler, kursusudbydere, film-distributører og biografer opnåede i 2003 ca. 32 mio. kr. fra MEDIA Plus.

International efteruddannelse er en central del af MEDIA. På området for 'nye medier' tilbydes der kurser i interaktivt design, dramaturgi, interface design og økonomi.

MEDIA-programmets formål er at styrke den audiovisuelle industri i Europa. Siden 1996 har MEDIA støttet udviklingen af mere end 1.700 europæiske produktioner, f.eks. *Dancer in the Dark* af Lars Von Trier, *It's All About Love* af Thomas Vinterberg og *East is East* af Damin O'Donnell. MEDIA har også støttet produktionen og udsendelsen af 380 tv-produktioner, samt distributionen af mere end 400 europæiske film - såsom *Livet er smukt* af Roberto Bengini, *Notting Hill* af Roger Michell, *Alt om min mor* af Pedro Almodovar og *Festen* af Thomas Vinterberg. Endelig har MEDIA støttet 350 biografer i 231 byer i Europa, der hovedsagelig har europæiske film på programmet. MEDIA har tillige støttet en lang række filmfestivaler og messer

MEDIA 2007

EU-Kommissionen har i juli foreslået, at der afsættes 7,9 mia. kr. til det nye MEDIA-program, der løber fra januar 2007 til december 2013.

MEDIA DESK DANMARK informerer og rådgiver den professionelle film-, tv- og spilbranche samt offentlige institutioner i Danmark om EUs MEDIA Plus-program.

MEDIA DESK DANMARK / Vognmagergade 10, 4. / 1123 Kbh. K / Tlf. 3374 3442 / Fax 3374 3465 / media@centrum.dk / www.mediadesk.dk

Ill: Fra *The Imperial Age*, Gamalocus

På Yamagata festivalen i Japan varmes der op til filmvisningerne med morgengymnastik, under IDFA i Amsterdam kan man varme op med en joint på The High Festival, som kører samtidig med filmfesten - og sådan er kulturer så forskellige. FILM har bedt European Documentary Network udvælge verdens førende dokumentarfilmfestivaler i dag. Please enjoy ...

IDFA

AF JAKOB KIRSTEIN HØGEL

På under et årti er International Documentary Film-festival Amsterdam (IDFA) gået hen og blevet Europas førende. Hvis man går henover Leidseplein, en af Amsterdams centrale pladser, i sidste uge af november, er man ikke i tvivl om at noget stort er på færde. Hele området står i festivalens tegn med bannere og dokumentarfilm fra morgen til efter midnat i 10 sale. Der er Talk-of-the-Day, masterclasses, en daglig festivalavis på engelsk og hollandsk og lang kø foran billetsalgene. Og som alle etablerede festivaler har IDFA også en skyggefestival, hvor mere undergrundsprægede film bliver vist (derudover ligger *The High Festival* samtidig med IDFA - altså Amsterdams hash-festival).

IDFA har mange brugergrupper, som alle bliver serviceret og med lige stor ret føler at festivalen er deres. Der er et stort lokalt/nationalt publikum, som udgør hoveddelen af de 100.000 solgte billetter. Mest populære er store hollandske premierer og film, der sætter fokus på politiske emner fra aktuelle eller glemte regioner i verden.

En anden stor gruppe, der finder vej til Amsterdam er de mange filmentusiaster fra hele verden. Festivalen kræver, at de film, der vises, har europæisk eller verdenspremiere - altså at de ikke må være vist ved konkurrerende festivaler i Europa. Mange filmmagere har IDFA som første prioritet, og derfor er festivalen et godt sted at følge med i nye tendenser. Et andet trækplaster for de dedikerede er retrospektive serier og *Top Ten*-serien, hvor en fremtrædende instruktør får lov at vælge ti yndlingsfilm (i de seneste år har det været Salles-brødrene, Werner Herzog og Kim Longinotto).

Amsterdam er uden tvivl det vigtigste mødepunkt i løbet af året for professionelle dokumentarfilmfolk. Der er *IDFA Forum*, tre dage midt i festivalen, hvor filmidéer præsenteres for tv-redaktører fra hele verden, og der bliver handlet om fremtidens produktioner. Og der er et stort marked *Docs for*

Sale, hvor købere gennemser hvilke film, de vil købe, til tv, biograf, festivaler osv.

Hollændere har altid været gode til at forene 'børs og katedral'. IDFA er ingen undtagelse. Festivalen leverer varen til mange forskellige aftagere. Det eneste tidspunkt, hvor kundernes interesser kolliderer, er i diskussionerne efter filmene. Lidt karikeret kan man sige, at de lokale biografgængere typisk gerne vil vide, hvordan det videre gik hovedpersonerne i filmene, mens dokumentar-entusiasterne ønsker at høre instruktørens kunstneriske intentioner, og filmmagerne spørger til klippetid og filmens finansiering. Festivalens unge ordstyrere formår ofte ikke at få diskussionerne til at hænge sammen. Der er andre festivaler, der er bedre til kontinuerede diskussioner og fordybelse. IDFA har bredden, er godt organiseret og osrer af, at dokumentarfilm rykker for tiden. Hvis andre mindre festivaler er delikatessebutikker, er IDFA som at gå i ISO. Der er flere varer, end man kan overskue, der er meget friskt og grønt, det er svært at vælge; men man kommer altid hjem med noget, der kan spises.

Det kan være svært at få billetter lige til de film, man helst vil se. Festivalen strækker sig over to weekender og en uge, og det er nemmest at komme til i begyndelsen. Omvendt er det rart at få råd fra andre til, hvad der er godt. Der er tydeligt, at festivalchef Ally Derks og hendes hold vægter filmenes indhold højere end formen. Katalogteksterne er gennemgange af filmens karakterer, location og tema. Hvis man går efter film, der er formmæssigt udfordrende, kan det være svært at blive guidet.

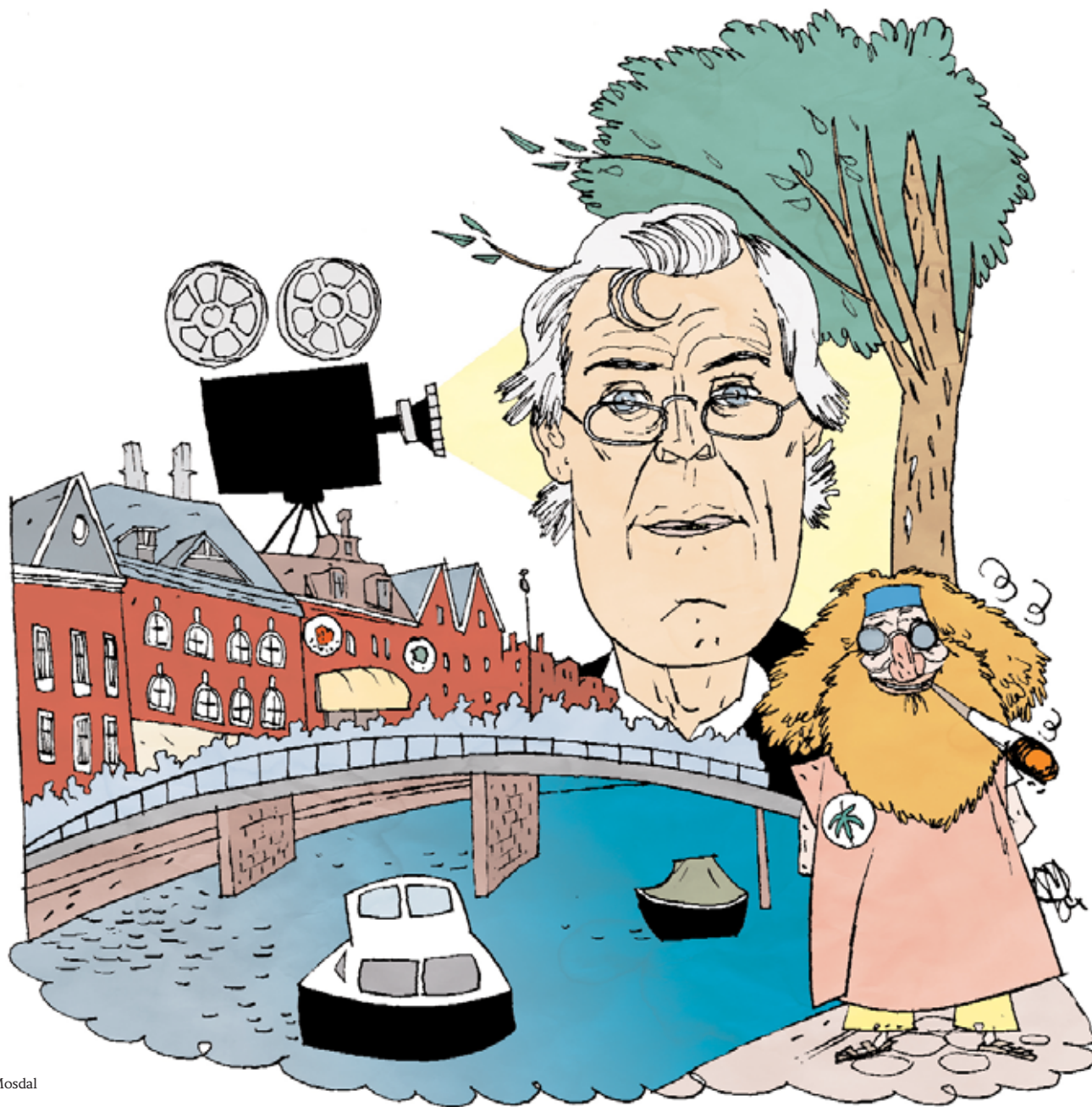
Udover de tre konkurrenceserier (en for film over en time, en for film under en time og en for debutfilm), er der retrospektive serier og børnedokumentarfilm i *Kids & Docs*, hvor Danmark har været rigt repræsenteret. Een dansk film har vundet den 'store' Joris Ivens pris for lange film, nemlig *Family* af Phie Ambo og Sami Saif i 2001. Men der har været danske film med på IDFA hvert år i en eller flere af serierne. Personlig rekord på antal

deltagende titler indehaves af Jørgen Leth, som siden 2002 har haft hele fire film med, heraf tre i *Reflecting Images*, en serie som afsøger nye former inden for dokumentarfilmen, og en i *Silver Wolf Competition* (bedste dokumentar under 60 minutter) ■

FESTIVALGUIDE #4

LEIPZIG / 19. - 24. OKTOBER 2004

Denne klassiker blandt festivalerne var i årene før Murens fald stedet, hvortil man tog for at se, hvad der rørte sig i den fornemme østeuropæiske dokumentartradition. Det var også her, film om den amerikanske imperialism og Vietnamkrigens uhyrligheder trivedes godt. Man tog dertil vel vidende, at festivalens officielle præg satte begrænsninger for, hvad der kunne vises. Der var kraftig censur, ingen tvivl derom. De dygtige DEFA-filmfolk vidste, at skulle deres film ud i verden, var der spørgsmål, som ikke kunne stilles. Og der var nationer, man helst ikke viste film fra eller om. Det i en dansk sammenhæng helt groteske eksempel kom Jørgen Roos ud for, da han uofficielt fik besked om, at hans film om *Carl Nielsen* ikke var valgt ud, fordi der indgik orkesteroptagelser fra Tel Aviv! *Nach der Wende* har festivalen naturligvis haft besvær med at profilere sig på samme måde som før. Den har bevaret kombinationen af dokumentar og animation, og med den nyudnævnte leder Claas Danielsen, en god ven af dansk dokumentarfilm, er der ingen tvivl om, at festivalen også vil komme til at indeholde brancherelaterede diskussioner om

Tegning: Søren Mosdal

finansiering og produktion. Programmæssigt vil det østlige Europa og film med politiske temaer stadig fylde godt. For begge deles vedkommende arbejder tiden for festivalen. (Tue Steen Müller, EDN)

International Leipzig Festival for Documentary and Animated Film / www.dokfestival-leipzig.de
Festivaldirektør: Claas Danielsen

INTERNATIONAL DOCUMENTARY FESTIVAL OF AMSTERDAM (IDFA) / 18. - 28. NOVEMBER 2004

Med et tilskuertal i omegnen af de 100.000 er IDFA verdens største festival for dokumentarfilm. Mere end 200 film fra genren præsenteres hvert år. Omkring tyve af disse konkurrerer om hovedprisen, Joris Ivens Award (12.500 euro), der gives til bedste dokumentar på over 60 minutter. Til bedste dokumentar under 60 minutter uddeles en Silver Wolf (10.000 euro), mens den internationale kritiker-sammenslutning FIPRESCI uddeler en debutantpris på 2500 euro. Udover konkurrenceprogrammerne

byder IDFA på en hel række sideserier sammensat efter diverse kriterier, så som instruktører, lande og politiske temaer. Vigtig er også festivalens mange brancherelaterede events med co-finansieringsmarkedet FORUM, Docs for Sale-marked, talkshows, pitching-sessions, seminarer og master classes. Desuden sorterer Jan Vrijman Fund under festivalen, der med god ret har status som dokumentarfilmens Cannes. (Kim Foss, NatFilmfestivalen og CPH:DOX)

International Documentary Festival of Amsterdam (IDFA) / www.idfa.nl / Festivaldirektør: Ally Derks

CINÉMA DU RÉEL / 4.- 13. MARTS 2005

Det er svært at lave filmfestival i en metropol som Paris. Ikke desto mindre har Centre Pompidou - i folkemunde olieraffinaderiet pga. dets udseende - i over 25 år dannet rammen om den prestigefyldte Cinéma du Réel. Det er ikke nogen hyggelig festival med diskussioner om filmene på de små caféer til ud på natten. Filmfolkene kommer med deres film, viser dem, bliver vist frem for publikum, som er pænt stort, diskuterer lidt, drikker måske en kop kaffe i foyeren i kælderetagen, men forsvinder så ud i den store vidunderlige by. Her har masser af danske film været vist i årenes løb. Film af Jørgen Leth og Jon

Bang Carlsen, naturligvis; men også yngre kræfter fra filmskolen har været sendt til Paris. I 1995 vandt *Barbut* af Ole Askman førstepris som bedste korte dokumentar. Under Suzette Glenadels mangeårige lederskab har festivalen været karakteriseret af et solidt, klassisk dokumentarapproach, hvor filmens indhold har været det væsentlige, og ikke kun den æstetiske kvalitet. Der har ikke været meget navlepilleri, men til gengæld uforglemmigt stærke vidnesbyrd om verdens tilstand. Udvælgelsen har været sikker, af mange karakteriseret som traditionel. Festivalen havde i sin begyndelse et etnografisk og sociologisk udgangspunkt og gamle mestre som Joris Ivens og Jean Rouch sad trofast på første række i deres tid. Den franske dokumentarbranche med navne som producenterne Denis Freyd og Jacques Bidou bakker op om festivalen, som også har tæt kontakt til Thierry Garrel, tv-stationen Arte's legendariske chef. Nu er Glenadel gået på pension, træt af evindelige bryderier med Centre Pompidou's veludviklede bureaukrati, men med rette stolt over altid at kunne præsentere et kompromisløst konkurrenceprogram, et lødigt og grundigt særprogram og et nationalt program af de bedste franske film. (Tue Steen Müller, EDN)

Cinéma du Réel / www.bpi.fr
Festivaldirektør: Marie-Pierre Duhamel-Muller

(Guiden fortsættes næste side)

DOCPOINT /

12. - 16. JANUAR 2005

Selvom den kun har få år på bagen, har finske DOC-Point allerede markeret sig som en dokumentarfilmfestival med ambitioner. Initieret af ildsjælen og filmmageren Arto Halonen, startede man i 2002 med et ambitiøst, men alligevel begrænset program, med bl.a. fokus på amerikanske dokumentarfilm. Resultat: fulde sale i hele festivalperioden. Allerede året efter udvidedes programmet og publikumstallet steg fra 6.300 til 12.500 i 2003. Strategien med langsomt at bygge sit publikum op har virket efter hensigten, og man fortsætter også med hvert år at fokusere på et udvalgt lands nye såvel som klassiske film. Således har festivalen 10 programmer, der består af nationale og internationale film, nye film, klassikere og et specielt fokus på børnedokumentarer. Sideløbende med festivalen er der også en række seminarer og masterclasses. Der er ikke nogen konkurrence, men hvert år uddeles Aho & Soldan Life Time Achievement Award til en finsk filmmager - i 2003 modtog filminstruktøren Pirjo Honkasalo denne pris. DOCPoint er en publikumsfestival med få internationale gæster. Besøger man det hyggelige Old Student House midt i Helsinki centrum, som fungerer som festival club, vil man til gengæld møde en stor del af den finske filmbranche - der er fest og live-musik hver aften. (Cecilia Lidin, EDN)

DOCPoint / www.docpoint.info
Festivaldirektør: Kristina Schulgin.

THESSALONIKI /

6. - 13. MARTS 2005

Festivalen i Thessaloniki er ret ung, men har allerede markeret sig som en vigtig dokumentarbegivenhed, ikke mindst p.g.a. festivaldirektør Dimitri Eipides, (der også er programlægger for Toronto Festivalen) og hans bredtfavnende smag. Festivalen er i sit sjette år, og under titlen Images of the 21st Century fokuserer programmet på film med nutidige sociale og kulturelle emner. Udover en konkurrencesektion er der kategorier som Views of the World, Portraits-Human Journeys, Recording of Memory, Stories to Tell samt naturligvis retrospektive serier. Seminarer, konferencer, udstillinger og Master Classes er også faste indslag på den ti dage lange festival. Ved dette års festival var svenske Stefan Jarl inviteret til at tale om sine film. Han modtog i øvrigt en Life Time Achievement Award. På et internationalt dokumentarfilmmarked, der afholdes samtidigt med festivalen, kan branchefolk screene film på vhs. Unge dokumentarister har også chancen for at præsentere deres ideer til dokumentarfilmprojekter på et internationalt pitchingforum med en forudgående workshop, som arrangeres af dansk-baserede EDN (European Documentary Network). Til et panel af europæiske tv-redaktører præsenterer filmmagerne deres ideer, og får direkte feedback. Det hele foregår i byens Olympion Theatre og i biografen på havnen, og helt på

sydlandsk maner, kan man se film til langt ud på natten. (Anette Olsen, EDN)

Thessaloniki Documentary Film Festival
www.filmfestival.gr / Festivaldirektør: Dimitri Eipides

VISIONS DU RÉEL /

18. - 24. APRIL 2005

Der er ingen grund til at skjule, at Jean Perret valgte navnet Visions du Réel for at drille Cinéma du Réel! Perret, som tog ledelsen af dokumentarfestivalen i den lille schweiziske by Nyon efter ægteparret de Hadeln, har på ingen tid skabt en festival, som der står stor respekt omkring. Han startede sit arbejde på et tidspunkt, hvor dokumentarfilmens inddragning af fiktive elementer var blevet *comme il faut*. Derfor "visions du" i modsætning til "cinéma du". At hans ambition i hvert fald i starten var provokerende i forhold til publikum, oplevede undertegnede i slutningen af 1990'erne, hvor førsteprisvalget af Peter Brosens *State of Dogs* blev mødt med voldsom buh'en. Hvor Paris er en publikumsfestival er Nyon blevet et sted, hvor de professionelle gerne tager hen, fordi her tages dokumentarfilmen alvorligt i kunstnerisk henseende. Festivalen har en frankofil aura og er et paradis for instruktører med intellektualiserende tilbøjeligheder. Hver dag arrangeres lange diskussioner om filmene, som undertiden kan være ganske heftige. Et år fik den ungarske instruktør Ferenc Moldovanyis fremragende *Children of Kosovo* stemplet "etisk totalt uforsvarlig" af festivalens intellektuelle elite, anført af Arte-redaktøren Luciano Rigolini. Med andre ord: Festivalen i den (dyre) lille schweiziske idyl har farve og farverige personligheder. (Tue Steen Müller, EDN)

Visions du Réel / www.visionsdureel.ch/
Festivaldirektør: Jean Perret

MÜNCHEN /

6. - 14. MAJ 2005

München International Filmfestival - eller Dokfest, som den selv kalder sig, blev etableret i 1985 af den tyske branche-forening AG-Dok. Hensigten var at lave en publikumsfestival - en 'festival of festivals', hvor hovedvægten blev lagt på at vise den kunstneriske dokumentarfilm. Under kyndig ledelse af Gudrun Geyer voksede DOKFEST til en festival af internationale dimensioner, hvor man - udover at fokusere på aktuelle internationale dokumentarfilm - har haft retrospektive serier med et geografisk fokus (Indien, Cuba, Rusland etc.) såvel som homager til store filmmagere som Jean Rouch, Alexandr Sokurov og Robert Kramer. I løbet af 8 dage i maj bliver omkring 100 film vist i 7 biografier i München med et publikumstal på omkring 10.000. Der er en hovedkonkurrence, hvor en international jury uddeler en pris sponsoreret af Bayeriske Rundfunk på 10.000 Euro. Festivalen accepterer film om alle

emner i alle formater; dog må filmene ikke være vist i tyske biografier eller på tysk tv, og de skal være over 50 min. DOKFEST er en velbesøgt publikumsfestival med få internationale gæster udover de inviterede filmmagere. Dette skyldes måske, at man - på trods af et internationalt program - kan opleve, at mange af filmene optræder med tyske undertekster. De tyske film bliver vist uden undertekster. I 2002 overtog Hermann Barth roret, efter at Gudrun Geyer forlod posten som festivaldirektør i protest over den manglende finansielle opbakning fra München. Protesten virkede, og man fik øjnene op for en velfungerende festival med mange besøgende, som fortjente støtte. Så efter en nogen usikker start fortsætter Hermann Barth arbejdet med at bringe et eksklusivt udvalg af internationale doks til München hvert år. (Tue Steen Müller, EDN)

München International Filmfest
www.dokfest-muenchen.de
Festivaldirektør: Hermann Barth

YAMAGATA /

7. - 13. OKTOBER 2005

Yamagata festivalen er så vidt vides den eneste festival, hvor der varmes op til filmvisningerne med morgengymnastik. På sidste års festival i oktober (festivalen afholdes hvert andet år) blev Jean Perret fra Visions du Réel i Nyon bedt om at lede en gymnastikseance i biografen med hjælp fra en træningsvideo. Et muntert indslag, der gav udenlandske gæster et lille indblik i japansk kultur. Yamagata er den vigtigste dokumentarfilmfestival i Asien. Festivalen er blevet afholdt hvert andet år siden starten i 1989 med et konkurrenceprogram på 15 film, hvor der uddeles store pengepriser, og sideprogrammer, der også inkluderer mere avantgardistiske indslag. I sideprogrammerne præsenteres bl.a. nye japanske og asiatiske film samt retrospektiver. New Asian Currents programmet er et vigtigt vindue for film af nye asiatiske filmmagere. Flere af filmene i New Asian Currents finder på denne måde vej til vesterlandske lærreder. En hel speciel kinesisk film af den unge instruktør Wang Bing, vandt sidste år den internationale jurys pris. Det var den ni timer lange *West of Tracks*, der blev vist over flere dage. Festivalen er populær blandt japanere, der valfarter til Yamagata, en mellemstor provinsby nord for Tokyo, for at se film og tage del i de obligatoriske og ofte meget livlige Q&A-debatter efter filmene. Der gøres meget for at give festivaldeltagere mulighed for at mødes og diskutere film - og naturligvis opleve den specielle japanske gæstfrihed. (Anette Olsen, EDN)

Yamagata International Documentary Film Festival
www.city.yamagata.yamagata.jp/yidff
Festival direktør: Yano Kazuyuki

Læs om NORDISK PANORAMA 4. - 28. september på bagsiden af dette blad

Copenhagen International Documentary Film Festival løber af stabelen for anden gang fra den 5. til den 14. november. Med et samlet tilskuertal på tæt ved 12.000 markerede festivalen sig i sit første år i 2003 som én af Nordens største for genren.

CPH:DOX

Trolleywood

Trolleywood

The Corporation

AF TINE FISCHER / PROGRAMCHEF CPH:DOX

cph:dox er national og international. National fordi det er det lokale publikum, der udgør den store publikumsgruppe. International fordi programmet har et bredt internationalt fokus, fordi sociale, politiske og kulturelle problemstillinger i dag er af international karakter og sidst men ikke mindst fordi ambitionen er at blive en væsentlig international kulturbegivenhed. En publikumsfestival uden (alt for mange) lukkede vip-lounger, og en branchefestival med plads til den professionelle diskussion og refleksion.

KUNST, POLITIK OG LIDT AF DET SKÆVE

Fokus ligger på den kunstneriske og personlige dokumentarfilm. Der hvor dokumentarfilmen er mest trængt er i sin kunstneriske udfoldelse. Der hvor den hverken passer til tv-slots, biograf-længde, målgruppe-segmentering eller undervisningsrelevans. De film leder vi efter og er stolte af at kunne præsentere på det store lærred. Men der er til enhver tid plads til den skarpe tv-reportage, den politiske analyse eller den klassiske portrætfilm. Det er der, fordi der under hele festivalen ligger en tro på dokumentarfilmens politiske og sociale betydning. Den æstetiske bevidsthed er væsentlig, men ofte er der en virkelighed, der trænger sig på uafhængig af form. cph:dox er politisk i den forstand at festivalens fornemste mission er at stimulere intelligens, politisk bevågenhed, nysgerrighed og tolerance.

PROGRAM 2004

cph:dox præsenterer igen i 2004 omkring 100 nye internationale dokumentarfilm.

Hovedkonkurrencen sammensættes ud fra festivalens overordnede profil og består af ti nye, internationalt set væsentlige film, der kombinerer en dokumentarisk indfaldsvinkel til stoffet med en præcis kunstnerisk vision. Filmene konkurrerer om "cph:dox-award" på 5.000 Euro.

New Vision er festivalens konkurrenceprogram for den unge og nytænkende dokumentarfilm. Programmet giver plads til det filmiske talent med mod til at udfordre, undersøge og udvikle genren. Filmene konkurrerer om New Vision Award.

Amnesty Award

I samarbejde med Amnesty International præsenteres et udvalg af film, der bringer aktuelle menneskeret-tighedsproblemer til det store lærred. cph:dox lægger stor vægt på at for-

længe disse films liv ved tilknyttede debatarrangementer og andre aktiviteter for aktivt at engagere publikum og ultimativt skabe vedblivende social og politisk effekt. En jury bedømmer de konkurrerende film og uddeler en pris på 5.000 euro.

TEMATISKE PROGRAMSERIER

sammensættes ud fra politisk og kulturel aktualitet. Følgende serier er et lille udvalg af de mange forskellige serier, der er på programmet i 2004:

D-I-Y (do-it-yourself)

En række nye film om forskellige former for politisk aktivisme. Der er politiske analyser af Verdensbankens rolle i den globale markedsøkonomi, film om anarkistiske web-aktivister og udfordrende tanker fra den internationale intelligentsia. Serien byder bl.a. på filmen 'The Take' af Naomi Klein og Awi Lewis, der havde europæisk premiere på Venedig-festivalen.

State-of-Europe

Fort Europa set indenfra og udefra. Fra flygtningelejre over unionens randområder til "dem" der ikke kan komme ind. I samarbejde med det europæiske kulturtidsskrift Lettre følges serien op med en række debatarrangementer, der stiller skarpt på europæiske problemstillinger.

Transmediale

cph:dox har i samarbejde med den anerkendte Berlin-baserede mediekunstfestival Transmediale sammensat et program der reflekterer "state of the art" indenfor moderne mediekunst. Programmet består af seminar, filmvisninger, installationer og club-arrangementer, der på forskellig vis indkredser krydsfeltet mellem den elektroniske kunst og dokumentarfilmen.

Sound + Vision

Sort Sol, Sonic Youth, punk & neo-punk, sydafrikansk hip-hop, elektro fra Berlin ...

Internationalt seminar

I samarbejde med Den Danske Filmskoles Efteruddannelse planlægges et dokumentarfilmseminar med fokus på indhold og form. Gennem masterclasses med store navne fra den internationale dokumentarfilm-scene og samtaler med danske dokumentarister vil dagens dokumentarfilm, dens muligheder og begrænsninger, blive sat til debat. I år afholdes seminar om Documentary, den politiske dokumentarfilm og "filmen som eksistentiel tilstand".

Læs mere på www.cphdox.dk.

Foto: Steen Dalin

SAN SEBASTIÁN

LATINAMERIKANSK

I september afholdes den 52. Internationale Filmfestival i den baskiske by San Sebastián. Med en beliggenhed i en strandlagune, der omkranses af en strandpromenade, er San Sebastián formodentlig en af de smukkeste festivaler i verden, og livet blandt festivaldeltagerne leves på de små barer og restauranter med de mange kulinariske specialiteter.

AF ANNE HØJGAARD CHRISTIANSEN OG STEEN DALIN

Festival de Cine de San Sebastián rangerer som den fjerde vigtigste europæiske A-festival efter Venedig, Berlin og Cannes og er nogenlunde lige så gammel som Berlin, den yngste af de tre store. Festivalen blev startet i 1953 af driftige forretningsdrivende, der manglede en event til at udvide turistsæsonen – og indtjeningen. En modeuge og et bilvæddeløb var på tale, men ligesom i Venedig blev det en filmfestival.

Året efter bliver den kvalificeret som en B-festival for nationale spanske film, og i 1955 introduceres den som international festival for farvefilm! Allerede i 1957 opgraderes den til sin nuværende status som A-festival, godkendt af Den internationale organisation af Filmproducenter FIAPF.

POLITISKE SPÆNDINGER

Gennem resten af Francotiden kunne spanierne stifte bekendtskab med amerikanske, vesteuropæiske og

endda film fra den forkerte side af jerntæppet, som ikke engang blev vist i Madrid, og dét midt under den kolde krig. Da diktatoren dør i 1975 glider Festivalen ud i en tiårig kunstnerisk og politisk krise, der er ved at tage livet af den. Donostia, som byen hedder på baskisk, ligger i separatistbevægelsen ETAs hjerte, og i 1980 mister den sin status som A-festival.

Samtidig oplevede spansk film sin hidtil bedste periode. Med Francos død og diktaturets fald i 1975 blomstrede filmlivet op igen, og midt i 80'erne var

det på sit højeste med den effektive minister for film Pilar Miró ved roret. Hun fjernede det gamle systems censur og fandt hurtigt ud af, at hovedårsagen til, at San Sebastián festivalen havde mistet sin status som A-festival var, at der under diktaturet ikke var betalt kontingent til FIAPF. Med festivaldirektør Diego Galán ved roret i 1984 fik de reddet festivalen ud af miseren, så man allerede i 1985 igen kunne smykke sig med betegnelsen A-festival.

Det blev et hårdt år, idet man måtte kæmpe entusiastisk både med økonomiske trængsler, konservative ideer og ikke mindst den baskiske konflikt, som greb direkte ind i festivalens afvikling.

LATINAMERIKANSK FOKUS

Diego Galán indførte nye priskategorier og lagde i store træk den linie og profil, som karakteriserer festivalen op til i dag: International, og med en bemærkelsesværdig fokus på latinamerikanske film, der ikke får de store chancer på de øvrige A-festivaler. Han indførte også sammen med borgmesteren Ramón Labaien byens pris, som hvert år gives for lang og tro tjeneste i filmindustrien. Premio Donostia overrækkes personligt til hovedsagligt amerikanske filmstjerner, der spreder opmærksomhed og glamour. Samtidig er festivalen i høj grad en publikumsfestival med over 200.000 besøgende og ivrigt diskuterende publikummer, som står i lange køer i al slags vejr for at se både de store internationale titler og de mange spanske og latinamerikanske film.

Også i dag mærker man de politiske spændinger, for festivalen er Spaniens største og eneste A-festival, men er samtidig Baskerlandets stolthed. Programmet udfærdiges på både spansk og engelsk, men først og fremmest på baskisk, ligesom filmen ofte intro-

bedste instruktør, og bedste mandlige og kvindelige hovedrolle. Desuden gives en jurypris for bedste manuskript samt en for bedste fotografering. Juryens specialpris tilfalder også en film i denne kategori.

Den bemærkelsesværdige kategori *Zabaltegi* (baskisk for "åben zone") omfatter film af nye instruktører samt filmperler fra andre festivaler, og publikum stemmer om prisen på 30.000 Euro finansieret af TCM, som går til importøren af vinderfilmen med henblik på at stimulere importen af kvalitetsfilm.

San Sebastián udmærker sig i forhold til de andre store europæiske festivaler først og fremmest ved det iøjnefaldende store udbud af spanske og latinamerikanske film. Festivalen er et udstillingsvindue for den sprudlende latinamerikanske filmverden, og her kan man møde producenter, instruktører og skuespillere på budgetter, der ville få de fleste danske filmfolk til at gå i sort. Latinamerikanske film, som ikke før er blevet vist i Spanien, har deres egen kategori, *Horizontes Latinos*, og den bedste film belønnes af en særlig international jury med en pris på 18.000 Euro.

Kategorien *Made in Spain* er en præsentation af årets mest interessante spanske film.

Ud over hovedpriserne uddeles der en pris til bedste nye instruktør (det behøver ikke være debutfilmen) af en speciel jury og ligeledes en kritikerpris samt en publikums- og en ungdomspris. Prisen til bedste nye instruktør udgør 120.000 Euro, hvilket gør den til verdens største pengepris. Endelig uddeles en katolsk pris, som i 2001 gik til vores egen Åke Sandgren for sin film *Et rigtigt menneske*.

Den elendige økonomiske situation for de latinamerikanske film fik i 2002 festivalen til i samarbejde med en anden europæisk festival, Rencontres

nogen lille festival, er der alligevel en meget intim og afslappet atmosfære, som både spaniere og udenlandske deltagere fremhæver. Man mødes blandt helt almindelige spaniere på barerne, der er strøet med rund hånd mellem de forskellige festivalbiografer i byen. Festivalen har sit hovedkvarter i den kæmpe-mæssige, kubistiske Kursaalbygning, som rummer to store biografer, pressecenter og festivalens salgsmarked, der falbyder over 200 titler i et selvstændigt katalog – ud over festivalkataloget. Zentropa har altid sin film med på salgsmessen, men ifølge Trust Sales er det mest for prestigens skyld. Donostia er nok en vigtig festival på grund af sit A-certifikat, men i høj grad også fordi den først og fremmest er en kunstnerisk festival, som derfor specielt tiltaler de mange udøvende filmfolk og kritikere. Og så elsker alle de fantastiske omgivelser, som byen byder på ■

Festival Internacional de Cine de Donostia-San Sebastián
52. Edición, 17. – 25. september 2004
www.sansebastianfestival.com
Festivaldirektør: Mikel Olaciregui

FOKUS

duceres på baskisk, som hverken spaniere eller udlændinge (eller halvdelen af baskerne for den sags skyld) forstår et muk af. Festivalledelsen har nu forstået at manøvrere og holde fred i det politiske minefelt, selvom bølgerne gik højt sidste år ved præsentationen af Julio Medems dokumentarfilm om konflikten. Filmen blev politisk forsøgt taget af plakaten, men den nye festivaldirektør Mikel Olaciregui holdt fast.

SERIER OG PRISER

Hovedkategorien *Sección Oficial* består af en snes store internationale film, som kan tildeles Guldmuslingen for bedste film. Tre Sølvmuslinger uddeles til

Cinémas d'Amérique Latine de Toulouse, at skabe et udstillingsvindue, *Cine en Construcción*, hvor en håndfuld endnu ikke færdiggjorte film præsenteres og vinderen premieres med 9.000 Euro. Et helt unikt europæisk samarbejde, som faktisk har foranlediget, at stort set alle de latinske film har fundet finansiering til postproduktion og til europæisk distribution, og som ofte er blevet premieret på den efterfølgende festival. Selv garvede veteraner som peruvianske Francisco Lombardi med tolv spillefilm i bagagen og fire priser på festivalen har måttet ty til Cine en Construcción med filmen *Ojos que no ven* (Øjne der ikke ser), som sidste år var med i hovedkategorien.

Selv om festivalen i San Sebastián langt fra er

TRIVIA /

Cristoffer Boe vandt sidste år kritikerprisen for bedste nye instruktør, og samme år vandt Per Fly med *Arven* hovedkonkurrencens pris for bedste manuskript. Det sidste par år har DFI og Zentropa haft film med i San Sebastián – f.eks. Susanne Biers *Elsker dig for evigt* i 2002 – fordi festivalen er en glimrende indgang til det latinske marked, og interessen for de danske film er stor. I år er Susanne Biers *Brødre* samt Simon Stahos *Dag og nat* udvalgt til det officielle konkurrenceprogram.

KØBENHAVNS INTERNATIONALE BØRNEFILM-FESTIVAL LØBER AF STABELEN FOR FEMTE GANG FRA DEN 3. TIL DEN 19. SEPTEMBER: **BUSTER 2004**

Buster er for både børn og branche, og for hvert år festivalen har eksisteret, er der kommet flere film, flere serier - og flere arrangementer for filmbranchen. BUSTER vil vise børn og unge, at film kan være andet og mere end amerikansk mainstream, og animere til debat og eftertanke blandt professionelle filmskabere.

FILMSERIER

I år introducerer BUSTER en ungdomsfilmkonkurrence med otte nye spillefilm og otte kortfilm, der bliver bedømt af en jury bestående af teenagere. I børnefilmkonkurrencen skal en børne- og en voksen jury give hver deres bud på årets bedste børnefilm, og BUSTER DOK kårer årets bedste dokumentfilm.

Sidste år blev BUSTER vært for det traditionsrige Nordisk Børnefilmtræf. I år byder serien NYE NORDISKE FILM blandt andet på to danske (snig)premierer: *Cirkeline - Verdens mindste superhelt* og *Fakiren fra Bilbao*.

Derudover er der temaserierne *Fra tegneserie til tegnefilm*, *Familiebilleder*, *American Mix* og *Animation i huset* med tilhørende workshop.

SEMINARER FOR FILMBRANCHEN

Det Danske Filminstituts Center for Børne- og Ungdomsfilm er vært for to seminarer. På seminaret *Ungdom/filmkunst* vil Kim Skotte med udgangspunkt i den underholdende, svenske film *Ketchup-effekten (Hip Hip Hora!)* tale med filmens unge svenske instruktør Teresa Fabik om filmiske greb.

Mediepædagogisk seminar handler om interaktivitet i filmundervisningen; her præsenteres et nyt undervisningsmateriale til Dennis Petersens novellefilm *Perker*.

På seminaret *Er pik og patter røv og nøgler?* vil børnefilmkonsulent på DFI Mette Damgaard-Sørensen, Rasmus Horskær og Peter Engel fra DR UNG diskutere etik i børne- og ungdomsfilm med Per Nielsen som moderator.

Derudover er der seminarerne *110% Dilemma*, om produktionsprocessen i filmen *110% Greve* med Bubber som gamemaster, *Stjernedrømme eller mareridt* om børnestjerner, *Scene-by-Scene*, hvor den 19-årige spanske medforfatter Albert Espinosa gennemgår sin film *4th Floor* og fortæller om overvejelserne bag, samt *Work in Progress*, hvor tre instruktører fra norden vil vise klip fra deres film: Carsten Myllerup præsenterer filmen *Oscar og Josefine*, svenske Henrik Georgsson byder ind med sin kommende film *Sandor slash ida*, og finske Kaija Juurikkala viser klip fra og fortæller om sin film *Valo*.

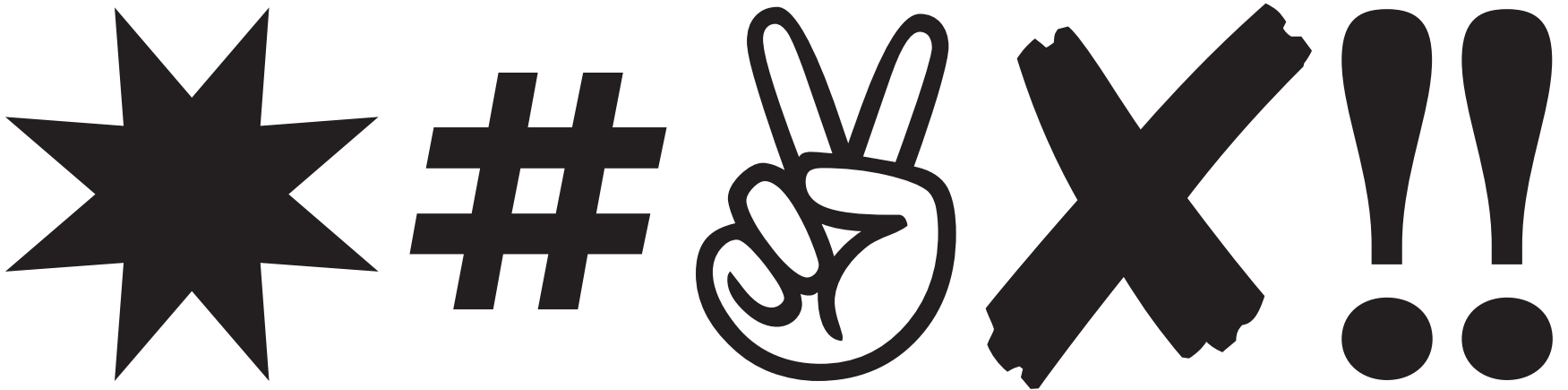
Læs mere om BUSTER på www.busterfilm.dk

Frøernes spådom i Børnefilmkonkurrencen

Ketchup-effekten (Hip Hip Hora!) i Ungdomsfilmkonkurrencen

Per Nielsen er moderator på seminaret *Er pik og patter røv og nøgler?*. I den anledning reflekterer han her over sprog og etik i børne- og ungdomsfilm.

FORNYELSE AF FILMSPROGET

AF PER NIELSEN / FILMKONSULENT / DET SVENSK FILMINSTITUT

Det kan fra tid til anden være relevant at slå sig selv i bagehovedet med en fastelavnskølle. Eller hvad man ellers har tilgang til af stumpe slagvåben, som ikke er livsberøvende ved almindelig omgang og anvendelse. Et enkelt gok på klods hold plejer at virke udmærket. Ikke sådan top-dejligt, men bare for at forsøge på at ryste vanetænkning og faste rutiner lidt i uorden, for derefter at blive enig med sig selv om, at det hele var bedst som det var, eller at man måske har lyst til at lave om på noget fremover. Det gør ondt, bevares; men det må man leve med, hvis man vil forny sig. Og det er vil noget af det allermost positive man hele tiden kan sige, at man gør: fornyr sig. Det er noget, som er i herrehøj kurs. Så det kan man næsten ikke være bekendt at være modstander af. Ikke åbent i hvert fald. Slet ikke i en artikel om, hvad der er børns vilkår i jernindustrien indenfor området: film og fjernsyn for børn. Så er du advaret.

DE ALLERRIGTIGSTE MENINGER OM ALTING

I mange år efter 1970'erne, vidste vi allesammen, hvad der var sundt for børn at se på. Man kunne faktisk op gennem 80-erne og 90-erne trygt plante børnene foran DRs børneprogrammer time efter time, uge efter uge. Det var næsten som at have en

ekstra institutionsplads, bare der hjemme. Det var faktisk bedre for børnene at se programmerne end at lade fem være lige og så løbe ud og lege i trafikken. Tv var en del af det opdragende offentlige rum. Især børne-tv fra DR. De vandt den ene pris efter den anden, fordi de i så udpræget grad var smadder gode til at have de allerrigtigste meninger om alting. Så fik man små statuer og velformulerede ord med på vejen. Særligt fra Italien eller Spanien, som slet ikke havde den slags børneprogrammer, som vi her i norden havde ophøjet til livs- og kunstform. Her i vores børnetimer var alt klinisk rensset for spekulativ vold, våben, racisme, nedvurderinger af andre folkeslag eller bare ren og skær kommerciel underholdningsleflen. Det var der ikke noget af. Det nød vi ikke dengang. Vi var sikre på et bolværk mod kommercialisme og alskens mode-luner og andre masseproducerede vulgariteter.

Bevares, af og til slap der en mystisk julekalender fra et hul i jorden, eller en dokumentarfilm om en hjerneoperation igennem, eller en trist skæbne i form af en spastisk lammet blind pige fra et u-land, men der var altid et *formål* med at vise børnene det. Et større perspektiv. B&U vidste jo ligeså godt som alle andre, at børn ikke havde det lige godt nede i Afrika eller i krigsramte mellemamerikanske stater, som vi går og har det her i velfærdsnorden. Det skulle naturligvis vises. Så fik man lidt undervisning

og international forståelse med i købet. Det kom senere til at hedde info-tainment. Og det var en overgang noget af det allerbedste der kunne ske for et barn foran fjernsynet. Eller for en broadcaster i det hele taget. Så var der næsten en halv Prix Italia hjemme.

HYGGELIGT OG HJERNEDØDT

Når der så blev serveret film i Biograferne, ja så var det en lidt anden sag. Her begyndte *Krummerne* at sætte nye standarder for, hvordan familiefilmene var skruet sammen. Det var vel en solid blanding af nostalgi og sjov og ballade i den uforpligtende afdeling. Ikke noget med spastisk lammede blinde børn her. Ingen slinger i viselulle-valsens. Succesen udeblev da heller ikke, og selvom mange sure kritikere godt kunne se, at filmene havde bedst af, at man havde deponeret hjernen i garderoben, så var opbakningen voldsom. Børn og voksne og hele provinsen strømmede ind i biograferne. Her var der endelig noget ufrelst, noget som ikke var de rigtige meningers selvsvingende holdeplads. Dansk hygge på 35 mm. For hele familien. Gu' var det hyggeligt og hjernedødt, og sværere og sværere blev det at sætte andre standarder for hvad disse børnefilm kunne handle om.

For der var jo stadig en hel del småfrelste farisæere, som løb rundt med sokker i sandaler, og krævede

Krummerne. Foto: Henrik Petit

at børnene fik vitaminer og konflikter og vedkommende alvorlige emner lige i femøren. Så sjovt skulle det sgu heller ikke være at gå ind i biffen. Så det var da altid noget nemmere for en filmkonsulent at lange nogle millioner over disken, hvis det handlede om savnet af en død far eller en familie i mere eller mindre psykisk opløsningstilstand.

Det var også det, festivalerne forventede af sådan en film. Her var man nemlig ikke rigtigt imponeret over begrebet dansk familiehytte uden skyggen af Emmas hjerne.

TALKSHOW I ET BADEKAR

Så kom TV 2 for alvor og Bubber først uden alvor. Et talkshow i et badekar. Havde man hørt eller set mage? Det blev i hvert fald ikke taget som nogen stor udfordring af de gamle revolutionære på DR TV. De vidste bedre, og børnene var jo heller ikke dumme, mente man altså meget praktisk, dengang. For ellers var der jo slet ikke nogen at lave programmer for om døve børnespastikere i en minetruet østbengalsk bjergkoloni. Nu var det bare sådan, at Bubber vandt i det lange løb. Han lå nemlig i førortaltale badekar og rablede efter at have knaldet sig selv een med en fastelavnskølle i familiestørrelse. Eller også var han bare et barn af tiden? Rigtig drengerøv på ret tidspunkt. Og ja, gudbevares havnet i et badekar, men det flød snart over med andre

mere rene skud og et bedre og bedre sammenskruet talkshow med det uhyggeligt klingende kommercielle navn *Snurre Snups Søndagsklub*. Av min arm. Det sved vendte sig i samtlige sandalsokkesocialister.

Nåmen ude i Filmverdenen lavede man så efterhånden lidt sjovere film med lidt mere action. Lidt riddere og den slags, nogen fik nogen på tæven, og *Hannibal* og *Jerry* og *Jungledyret Hugo* fandt en ny småarkastisk drillende platform til at lægge et nyt forsonende niveau for, hvordan børnefilm nu kunne skrues sammen. De lignede absolut ikke den frelste arv fra 70-erne, men mere og mere den tid de blev lavet i, krydret og garneret med muntre undertekster til de voksne, som trods alt også skulle fornøjes i helmørket. Vejen var banet - både til et stort publikum og film der fornyede genren inden for rimelighedernes hårfine grænser.

PIK OG PATTER OG MEGA-SPLATTER

Her kunne man så have fundet et nyt lunt leje at hvile på laurbærrerne; men sådan skulle det ikke være. Pludselig kommer der film, som taler så grimt at man får lyst til at pille batterierne ud af mormors hørebrille. Pik og patter og mega-splatter. Føj for den lede mon det bli'r dernede? Hvad er nu det for noget værre noget? Er det tidsåndens skyld? Er det dårlig påvirkning fra et mere og mere hysterisk pornofiseret udbud af tv? Er det bare fordi man nu skal

provokere udenfor de vedtagne rammer for hvad man byder børn uden børneværnet?

Jeg er glad for at jeg ikke skal svare. Jeg vil prøve at forklare. Bare for god ordens skyld. For der må jo være en mere eller mindre naturlig årsag til, at verden ikke længere er som i bolsjereklamerne fra Werthers. Morfar var hippiemilitærnægter, da han besøgte mormor i ungdomsfængslets afvænningssektor. Hun fødte mor 6 uger før termin på svampetrekking i Halland. Så flyttede de ind i baglokalet på Månefiskeren. Vi er mere ovre i den boldgade, hvad dansk hygge angår. Og plejehjemmet har fået en lang bedre teleslynge, så man kan høre detaljerne i liveudgaven af *Smoke on the Water*. Er der nogen der har slået sig med en fastelavnskølle for nyligt? Made in Japan.

SYGERE OG SYGERE

Der findes oftest et før og et efter. Det kender man fra al god dramaturgi. Hjemmelivet bliver aldrig helt det samme efter første gang, mor har banket skidtet ud af halsen på 5 årige damp-Ejnar. Verden forandredes efter 1.1. september. Cykelhjelm fik en ny dimension, efter at Poul Nyrup skruede krydderen ind i en. Dogmefilmene var endnu en milepæl. Det er *Terkel i knibe* nok også. På sin egen grovkornede måde. Nu er der åbnet for hele slagterbutikken.

Terkel i knibe. Foto: Nordisk Film

Forrest går naturligvis tv. Fordelt på banjoer i likørstuer over cykeldrengene fra Angora til *Langt fra Las Vegas*, har humoren for alvor fået fat i regionerne syd for livremmen og alle unge øst for lillebæltsbroen. Her bliver der ikke lagt fingre imellem. Alle bremseklodser er pillet af barnevognen og så fuld fart ned ad Valby Bakke. Lidt lis'som den der Jackass serie på MTV, hvor det er smaddersjovt at se en flok unge menesker forsøge at handicappe sig selv, den der selvmords light serie. Eller som ånden i den superskrupsnothamrende forkælede familien Osborne, hvor den amerikanske drøm om et liv i evig overflødighed for alvor eksponerer sine muligheder. Virkelighedsreferencerne, som de præsenteres i tv, er blevet sygere og sygere. Genren har fornyet sig. Det lyder pænere. Det er sikkert også rigtigt. Og tv er jo nu ikke mere allerforrest.

På internettet kan man nemlig så se det hele. Alt fra halshugninger, stranguleringer og likvideringer – til poserende 4-årige, tamilske småpiger, som dyrker oralsex med buttede tyske turister fra Puttgarten. I beg your pardon. Her er de par småsjofle fraser og grovheder fra danske film- og tv-serier, som kan ophidse det, der er tilbage af moralsk oprustning i Rødby, jo nærmest uskyldige finker som er røget af fadet. Herregud, fuck you og lidt pik og patter. Det klarer vi i stiv arm. Det er slet ikke farligt i den store sammenhæng. Spørgsmålet er om det er nødvendigt?

Er det sjovt nok? Er det vejen frem? Er det det ultimative vi her i år 2004 kan tilbyde vore børn og unge? Er det simpelthen den tiltrængte fornyelse af filmsproget vi sukker efter?

DET MAN SER, BLIVER MAN SELV

Man skal jo så nok ikke bare gokke sig selv i nøden med endnu et klask fra køllen, men stille sig selv det simple spørgsmål, om disse nye grovere fortalte historier er væsentlige i det lange løb? Kan de samle os som nation eller generation? Kan de tilføje vort sprog, vor kultur og vores omgang med hinanden noget, der holder som en Duracel-kanin eller en Nefa-lygte? Og det er jo i og for sig en lakmusprøve værd. Man burde jo kunne skrælle handlingen ud af alle indpaknings-omstændighederne. Kort og godt gå ind til benet og afdække, hvad det handler om. Og det bedste vil afsløre sig. Det vil holde længe og stå i mange herre-lange Herrens år. Alene af den grund at historier, som er væsentlige fortalt i tidens sprog og stil med en kunstnerisk nerve og engagement, ja det holder sgu bedre end flyverdragter i bævernylon.

Her har børnefilmkonsulenterne og tv-stationerne jo muligheden for at vælge det værste fra. Skille snottet fra kanelen uden at være bagstræberisk eller sensationshungrende. Det er ikke noget nemt job. Det er oven i hatten et ansvarsfyldt job. Tv og Film er nemlig stadigvæk nogle af de største fælles-

referencer, som det offentlige rum råder over. Så det man ser, bliver man selv. Mange af os har f.eks. været meget Tarzan eller Pippi som børn. Andre generationer har været Jungledyr eller Luke Skywalker, og nu om dage er man så evt. en lettere overvægtig kinesertype, der hedder Kim eller en cykelrytter, der med hollandsk dialekt forklarer om sin tyndskid. Forbillederne skifter jo, de fornyr sig selv i evolutionens hellige navn.

FORSUTTEDE BOLSJER?

Kan man forestille sig, at filmbranchen halser bag efter de seneste *over-night*-sensationer fra tv? Er det sådan, som sådan en slags naturlov, at filmmiljøet sutter videre på de bolsjer, som allerede har vist deres ph- og pr-værdi på tосsekassen? Er det et regulært udtryk for, at de kvikkeste hoveder, udviklere, skribenter og producenter sidder et helt andet sted end ude i filmbranchen? Er *Polle fra Snave* et engangsfænomen? Hvem kommer først med en DSB-Harry film? Eller en storfamiliefilm om de sjove chokolader fra Toms? Der skal nok være nogen, der tænder lidt på tanken, og det er sådan set i orden, bare man véd, hvad man gerne vil fortælle. For uden historier er der ikke nogen film. Og man må jo nok tilføje: interessante, vedkommende, rørende, sexede, provokerende, irriterende, filosoferende, imponerende ... historier ■

Foto: Jan Buus

MEDARBEJDERE I CB&U /

BARBARA ROVSING OLSEN

Projektkoordinator

Film i Skolen, seminarer, Børnebiffen, international kulturudveksling, tilskudsvirksomhed

3374 3419 / barbarao@dfi.dk

JACOB S. BREUNING

Skolebiokonsulent

Skolebioordningen Med Skolen i Biografen

3374 3524 / jacobb@dfi.dk

CHARLOTTE GIESE

Afdelingsleder

Seminarer for filmbranchen, internationale relationer, projektudvikling, BUSTERS programgruppe og bestyrelse, Børnekulturens Netværk og tilskudsvirksomhed

3374 3516 / charlotg@dfi.dk

FLEMMING KASPERSEN

Redaktør

Redaktør af CB&U-publikationer, undervisningsmaterialer, www.undervisning.dfi.dk, samt nyhedsbrevet Film i Skolen

3374 3429 / flemmingk@dfi.dk

DITTE MEJLHEDE

Kursuskonsulent

Mediepædagogisk konsulent, kursusansvarlig

3374 3443 / dittem@dfi.dk

MARTIN BRANDT-PEDERSEN

Undervisningskonsulent

Rådgivning vedr. mediepædagogiske spørgsmål, undervisningsmaterialer og film til undervisningsbrug

3374 3543 / martinb@dfi.dk

LINE ARLIEN-SØBORG

Kreativ formidler

Børnebiffen, Sommerbio for Børn, udvikling af website for børn m.m.

3374 3518 / lineas@dfi.dk

CLAUS P. HORNEMAN

Kursuskonsulent

Mediepædagogisk konsulent, kursusansvarlig

3374 3553 / clausho@dfi.dk

ANNE BERTRAM

Leder af Film-X

Daglig drift og udvikling af undervisningsmateriale

3374 3670 / anneb@dfi.dk

LOUISE FISCHER

Bookingmedarbejder

Booking af Film-X

3374 3410 / louisef@dfi.dk

Anne Bertram og Louise Fischer er ikke med på billedet herover.

FOR BØRN & UNGE

Skolebio, FILM-X, undervisningsmaterialer, film for de yngste, råd og vejledning til lærere om film til skolebrug, seminarer til filmbranchen, internationale fremstød: Det Danske Filminstituts Center for Børne- & Ungdomsfilm formidler film til børn, unge, undervisere og filmbranchen.

AF FLEMMING KASPERSEN /
REDAKTØR / CB&U / DFI

Formidling af film til børn og unge er et af Det Danske Filminstituts mange indsatsområder. Siden 1998 har Center for Børne- & Ungdomsfilm haft ansvar for formidling til børn, unge, skoler og filmbranche rundt omkring i hele landet. Og CB&U er også med i internationale sammenhænge, hvor der vises og diskuteres film for børn og unge.

DANSK OG INTERNATIONALT SAMARBEJDE

Danmark er verdenskendt for sine børne- og ungdomsfilm. Et faktum der ikke mindst skyldes den unikke danske filmlov, der øremærker 25% af filmstøtten til netop film for børn og unge. Der er en stor efterspørgsel ude i verden, ikke bare efter børne- og ungdomsfilm, men også efter folk, som kender filmene, deres æstetik og temaer og forholdene bag deres produktion.

CB&U varetager en del af det internationale arbejde med udbredelsen af de danske børne- og ungdomsfilm på internationale filmfestivaler, seminarer og konferencer samt i forbindelse med danske kulturfremstød i udlandet.

CB&U er i dialog med den professionelle filmbranche i Danmark, afholder seminarer og fungerer som videntcenter. CB&U er også stærkt involveret i BUSTER Københavns Internationale Børnefilmfestival i programgruppen og i bestyrelsen, ligesom centret repræsenterer Det Danske Filminstitut i det nyoprettede Børnekulturens Netværk (KUM).

FILM FOR DE YNGSTE

I dag møder børn filmen, før de kan gå. Derfor er førskolebørnene en central målgruppe for Center for Børne- & Ungdomsfilmens arbejde. Børnebiffen i Cinemateket i København er blevet en institution i det københavnske børnekulturliv med sit varierede udbud af film for de 3-7-årige. Og med Sommerbio for Børn - i år i København, Kolding, Odense og Århus - har vi også fået en regional filmordning for de yngste. Det langsigtede mål er, at alle børn i hele landet får adgang til at se gode film i biografen. Dette skal ske gennem et samarbejde mellem DFI og bl.a. landets kommuner og amter, lokale biografer, Danske Børne- og Ungdomsfilmklubber, børnebibliotekerne samt Børnekulturens Netværk.

FILM I SKOLEN

En anden vigtig målgruppe for CB&Us arbejde er den danske skoleverden. Seks af centerets ni medarbejdere arbejder således direkte med skoleområdet.

DFI distribuerer mere end 1600 kort-, dokumentar- og spillefilm på vhs og dvd. Heraf er cirka 500 udvalgt til et særligt skolekatalog med film, som er specielt egnede til undervisning i grundskolen. Skoler og institutioner kan købe filmene. Bestilling foregår over nettet og håndteres af DBC medier. Komplet katalog og skolekatalog ligger på www.katalog.dfi.dk.

CB&U fremstiller også undervisningsmaterialer til en lang række film. Det gælder både kort- og dokumentarfilm fra DFIs distribution og nye og klassiske spillefilm. Erfaringen er, at et sådant materiale giver filmene en helt anden skole-relevans og kan være med til at give dem et bedre og længere liv. Undervisningsmaterialerne kan hentes gratis på www.undervisning.dfi.dk.

Fire gange om året udsender DFI temapakker, der samler en række film fra skolekataloget under et fælles tema. Film-pakkerne sælges til en særligt fordelagtig pris og ledsages af

MED SKOLEN I BIOGRAFEN 2004-2005

FILM I SKOLEN

TEMAPAKKE: H.C. ANDERSEN PÅ FILM

skriftligt undervisningsmateriale. I september hedder temapakken således *H.C. Andersen på film*: otte film om og filmatiseringer af eventyrdigteren, udsendt i god tid, så skolerne kan være klar til jubilæumsåret i 2005.

I samarbejde med landets Amtscentre for Undervisning arrangerer CB&U kurser for lærere, skolebibliotekarer og andre, der arbejder med film og mediepædagogik. Det drejer sig om inspirationsdage, hvor kursisterne bliver præsenteret for DFIs tiltag på skoleområdet, samt mere specialiserede kurser, bl.a. med fokus på temapakkerne. Til sæsonen 2004-05 er der allerede planlagt mere end tredive kurser i hele landet.

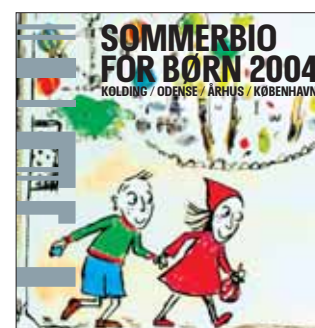
Med Skolen i Biografen er navnet på den skolebioordning, som DFI arrangerer i samarbejde med landets Amtscentre for Undervisning, de danske filmudlejere samt amter, kommuner og lokale biografer. Filmene, der indgår i Med Skolen i Biografen, ledsages af skriftligt undervisnings-

materiale. Ordningen er allerede etableret i fire amter, og ambitionen er, at hele landet på længere sigt skal være med.

Fra efteråret bliver DFIs interaktive filmstudie FILM-X desuden en del af Center for Børne- & Ungdomsfilm.

Alle CB&Us tiltag for skoleverdenen præsenteres i det kvartalsvise nyhedsbrev *Film i Skolen*, som udsendes til alle grundskoler i landet. Det trykte nyhedsbrev suppleres af en elektronisk nyhedstjeneste, som i skrivende stund når ud til godt og vel 1000 af landets filminteresserede undervisere. Denne tjeneste har blandt meget andet været anvendt til at formidle kontakt mellem filmbranchen og skoleverdenen i forbindelse med særlige forpremierer for lærere, skolevisninger m.m. ■

Man kan læse mere om Center for Børne- & Ungdomsfilm på www.undervisning.dfi.dk.

INTERNATIONAL OPMÆRKSOMHED: SUPERDANISH I TORONTO

I efteråret er Toronto vært for en storstilet dansk kulturfestival, SUPERDANISH: NEWFANGLED DANISH CULTURE. De canadiske arrangører passerede i foråret FILM-X i Cinemateket i København. Sådan et interaktivt multimediestudio for børn og unge ville de også gerne have i Toronto. Når film kan eksporteres, kan koncepter og innovative interaktive pædagogiske læringsrum også; men tiden var for knap. Til gengæld præsenterer CB&U i oktober et filmprogram for børn og unge i Harbourfront Centre i Toronto. Der vises en række prisbelønnede kortfilm og et spillefilmprogram bestående af bl.a. *En som Hodder* af Henrik Ruben Genz, *Mirakel* af Natasha Arthy og den nye kontroversielle animationsfilm *Terkel i knibe* af Stefan Fjeldmark, Thorbjørn Christoffersen og Kresten Vestbjerg Andersen. CB&U har inviteret de to sidstnævnte til at deltage i et seminar for den lokale professionelle filmbranche.

Både filmskabere og filminstitut bliver ofte bedt om at præsentere den danske tradition og praksis. Alt har interesse: 25%-reglen, manuskriptudvikling, æstetik, dokumentarisme, film for de yngste, indhold, tone, sprog, grænser, censur, medie-pædagogik og børns stemme i et demokratisk samfund. Der lyttes til de danske erfaringer, som er med til at skabe nye betydninger på den internationale scene.

Thirteen. Foto: Fox Searchlight Pictures

Kald mig bare Aksel. Foto: Fox Per Arnesen

Find Nemo. Foto: Pixar Animation Studios/UIP

MED SKOLEN I BIOGRAFEN

Det Danske Filminstitut sammensætter i samarbejde med repræsentanter fra amtscentre og biografer hvert år et program til hvert af de involverede amter bestående af omkring 12 filmtitler, som på forskellig vis er egnede til undervisningsbrug. Filmene udvælges efter både kunstneriske, faglige, tematiske og aldersspecifikke kriterier. Der fremstilles undervisningsmaterialer til hver titel, som gratis kan hentes på Det Danske Filminstituts hjemmeside. Selve biografoplevelsen følges op hjemme på skolen.

FILMTITLER I SÆSONEN 2004-2005

Ali Zaoua (Marokko)
 Bagland (Danmark)
 Bedre end Beckham (England)
 Billy Elliot (England)
 Bjørne Brødre (USA)
 Bowling for Columbine (USA)
 Chihiro og heksene (Japan)
 Drengen der ville gøre det umulige (Danmark)
 El Bola - Kuglen (Spanien)
 Elina - som om jeg ikke fandtes (Sverige)
 En som Hodder (Danmark)
 Find Nemo (USA)
 Glasskår (Norge)
 Good Bye, Lenin! (Tyskland)
 Gummi Tarzan (Danmark)
 Kald mig bare Aksel (Danmark)
 Ketchup-effekten (Sverige)
 Ondskab (Sverige)
 Rabbit-Proof Fence (Australien)
 Terkel i knibe (Danmark)
 Thirteen (USA)
 Tæl til 100 (Danmark)

BIOGRAFEN SOM KLASSELOKALE

CB&U har i de senere år arbejdet målrettet på at få etableret skolebioordninger i hele landet.

AF JACOB S. BREUNING / SKOLEBIOKONSULENT I CB&U OG
 PROJEKTLEDER AF MED SKOLEN I BIOGRAFEN

Når børn og unge vender tilbage til skolebænken efter en våd og kold sommer, er der for de heldige noget at se frem til. Et nyt skoleeftår betyder nemlig også en ny sæson med skolebioordningen, Med Skolen i Biografen. Her bliver skolebænken skiftet ud med bløde sæder, og undervisningslokalet byttes ud med et rum skabt specifikt med gode og store oplevelser for øje. Biografen bliver klasselokale.

Desværre er det endnu kun en udsøgt skare, der har mulighed for at benytte tilbudet. Der bliver stadig arbejdet ihærdigt på at gøre ambitionen om en landsdækkende aktivitet til en realitet. I øjeblikket er fire amter med i fuld skala, mens to andre, nemlig Bornholm og Sønderjyllands Amt, kører mindre udgaver. De amter, hvor Med Skolen i Biografen eksisterer i fuld skala, er Nordjyllands Amt, som var med til at forme ordningen, og hvor den første gang så dagens lys i 2000. Derudover er det Vestsjællands Amt, som tiltrådte i 2002, og Vejle Amt, som startede i foråret 2004 samt Viborg Amt, der starter i dette efterår.

Siden sin start har Med Skolen i Biografen haft mere end 170.000 elever i biografen. Alene sidste år havde de tre amter, Nordjylland, Vestsjælland og Vejle, godt 63.000 elever inde i varmen, og meget tyder på at ordningens formål - at kvalificere filmundervisningen i skolen og øge kendskabet til filmen som kunstart - er godt i gang med at blive opfyldt.

TILFREDSE LÆRERE

En undersøgelse foretaget i foråret vedrørende skolernes kendskab til og brug af Det Danske Filminstituts tilbud på skoleområdet, fortalte at ca. 84 % af de adspurgte lærere kender til ordningen i de amter, som har Med Skolen i Biografen, og at langt over halvdelen har benyttet sig af tilbudet. Det samme gør sig gældende, når man ser på elevdeltagelsen, hvor det også er omkring halvdelen af amternes elever, som deltager. I forhold til antallet af filmtitler, biografer og forevisninger er der tale om et meget højt tal, og belægningen er så stor de fleste steder, at man er nødsaget til at bruge et først til mølle princip. Og sidst, men ikke mindst: Der er 100 % tilfredshed med ordningen.

Om der er tale om Danmarks mest venlige eller mest løgnagtige lærere, står hen i det uvisse, men ved en lignende rundspørge i Nordjyllands Amt blandt godt hundrede af de lærere, som havde benyttet sig af Med Skolen i Biografen den forgangne sæson, blev ordningen ligeså fint evalueret.

I Nordjylland er der stor tilfredshed med biografernes afvikling. Filmvalget bliver også rost for deres egnethed i undervisningen og kommentarerne viser, at lærerne værdsætter, at filmene spænder så vidt både geografisk, tematisk og genre-mæssigt. En af projektets krumtapper, undervisningsmaterialerne til filmene, fik også en meget fin vurdering. 81 % af lærerne havde set og benyttede sig af dem.

Så Med Skolen i Biografen har altså fat i noget rigtigt. Det skal bare lykkes at gøre det rigtige noget mere. Det skal ikke kun være en udsøgt skare af lykkelige, oplyste børn og unge, der finder vejen til biografen i det mørke skoleeftår. Biografen som undervisningslokale skal være for alle. Det arbejder vi for. Filmen skal ind i skolen, og skolen ind i biografen ■

Læs mere om skolebioordningen Med Skolen i Biografen, se filmprogrammer, undervisningsmaterialer m.m. på www.undervisning.dfi.dk.

LÆNGE(RE) LEVE FILMEN!

Filmundervisning - også i branchens interesse

Film- og medieundervisning er i hastig udvikling over det meste af Europa. Traditionelt er filmundervisning nok noget man forbinder med gode viljer, idealisme og skatte-kroner. Men mange steder i Europa er filmbranchen - producenter og distributører - med til at finansiere en lang række tiltag på området. Det gælder også i Danmark, hvor CB&U i stigende grad samarbejder med den danske filmbranche.

Således er der lavet undervisningsmaterialer til de nye danske ungdomsfilm *Bagland* og *Tæl til 100*, til den svensk-dansk producerede *Ondskab*, til de amerikanske *Thirteen* og *Super Size Me* samt til den nye svenske *Ketchup-effekten*. Disse materialer er delvist finansieret af filmenes producenter og/eller distributører. De har aflønnet forfattere og arrangeret skolevisninger m.m., mens DFI har stået for publiceringen af materialerne og for udbredelsen af dem til skoleverdenen via Med skolen i biografen.

Det er selvfølgelig ikke den rene filantropi, der skal drive filmbranchen ud på undervisningsområdet. Det handler simpelthen om, at forlænge filmenes liv. Når filmene er spillet ud i biografen og på videomarkedet, er der for de bedstes vedkommende adskillige års undervisningspotentiale tilbage i dem. Det betyder, at de bliver set af flere mennesker. De lever længere!

”Når alt er sagt og skrevet står magien tilbage”.
(Morten Piil)

Martin Brandt-Pedersen er undervisningskonsulent i CB&U. Han giver her syv bud på den gode undervisningsfilm.

”Kan du ikke anbefale mig en god film til ...?” Som formidler af film til den danske skoleverden er det spørgsmålet, man oftest får stillet af lærerne. Heldigvis er spørgsmålet for det meste forholdsvis let at give et godt svar på. DFI's Skolekatalog med mere end 500 titler og hele det store bagkatalog med yderligere mere end 1000 titler giver som regel mulighed for positiv respons. Og spørgsmålet stilles tiere og tiere, for interessen for at bruge film i undervisningen er i stigende i disse år. Det er noget af det vigtigste, vi foretager os i Center for Børne- og Ungdomsfilm – at formidle gode film til undervisningen. Denne formidling dækker en bred vifte af aktiviteter – kurser, seminarer, undervisningsmaterialer, publikationer, website, nyhedsbreve for bare at nævne de vigtigste – men selve kernen i det hele, det er selvfølgelig den gode film.

Det fører jo imidlertid videre til det næste spørgsmål, som er knap så let at svare på: ”Hvad er så egentlig en god undervisningsfilm?”. Et såkaldt godt spørgsmål, som man siger, når man ikke har et kort og klart svar. Men også et spørgsmål, der ikke er til at komme uden om, når man står for formidlingen af DFI's film til de danske skoler. Og et spørgsmål som oplagt stilles af folk i den filmbranche, der gerne vil lave film til denne målgruppe.

Når man skal forholde sig til kvalitet, er der altid mange forhold, der spiller ind, både af objektiv og subjektiv art. Det gælder også, når man vurderer filmkvalitet i et undervisningsperspektiv. Denne artikel giver ikke en entydig definition af den gode undervisningsfilm – det er næppe muligt. Men den er et forsøg på at beskrive nogle vigtige forhold, der har betydning for vurderingen af filmkvalitet i en skolesammenhæng.

1. EN GOD UNDERVISNINGSFILM ER EN GOD FILM

Det allervigtigste er også det allermest banale. En god undervisningsfilm er først og fremmest en god film. Den gode undervisningsfilm skal ikke søge at erstatte læreren. En god undervisningsfilm skal udnytte de muligheder, den har for at give en medrivende filmoplevelse. Hvis ikke filmen giver en god oplevelse, der rører noget vigtigt i os, bliver det heller aldrig en rigtig god undervisningsfilm. Lærere og elever er ikke så meget anderledes end andre mennesker.

De film, der efterspørges mest, er langt hen ad vejen de samme film, som høster anerkendelse hos anmeldere, vinder priser etc. Blandt de allermest benyttede film fra DFI er således film som f.eks. *Valgaften* og *Bror min bror*. Korte danske fiktionsfilm af højeste internationale klasse. Måske er det så indlysende, at det ikke er nødvendigt at sige det, men grundlæggende filmiske kvaliteter er det vigtigste – også for en undervisningsfilm. Al god filmundervisning starter med en god filmoplevelse.

2. RESPEKT FOR MÅLGRUPPEN

Eftersom skoleelever er børn og unge, spiller det også en stor rolle, at filmen taler et sprog, som de forstår. Børn er ikke bare små voksne. De har deres egne interesser og værdier, og efter at have set film sammen med børn kan man tit opleve, at de har hæftet sig ved helt andre ting end de voksne. Derfor har det stor betydning, at filmen fokuserer på aspekter af en historie eller et tema, som børn kan forstå og forholde sig til. Jo mindre børn er, jo sværere har de ved at forholde sig til det abstrakte. Derfor er det f.eks. vigtigt at problemer og konflikter skildres konkret. Vigtigst er det i film for mindre børn, men mange unge har langt op i teenageårene svært ved at forholde

DEN GODE UNDERVISNINGSFILM

Henrik Ruben Genz' kortfilm *Bror min bror* er blandt de mest populære film til undervisning.

sig til meget abstrakte problemstillinger.

Desuden har børn andre forudsætninger end voksne. Man kan ikke forvente, at børn har den forhåndsviden, der gør, at de forstår, at et tema eller problem er væsentligt. Derfor er det vigtigt, at filmen forklarer, hvorfor dens tema har betydning – at filmen i sig selv motiverer seeren til at interessere sig for dens historie. Den skal vise både *hvad*, der er vigtigt og *hvorfor* det er vigtigt. Det er selvfølgelig lærerens pædagogiske opgave at introducere filmen og sætte den i en undervisningsmæssig sammenhæng og dermed også hans ansvar, at eleverne forstår, hvorfor de ser netop denne film. Men selv den bedste lærer kan ikke kompensere for en film, der ikke selv er i stand til at overbevise eleverne om, at der er noget betydningsfuldt på spil.

3. TEMA VIGTIGERE END AKTUALITET

Aktualitet er alfa og omega for en films succes på det kommercielle marked.

I en skolesammenhæng kan aktualitet naturligvis også være et parameter – men det er sjældent det vigtigste. Man arbejder

også i skolen indimellem med temaer, der har en aktualitet, men de fleste af skolens emner og temaer defineres af fagenes mål og læseplaner, netop fordi de har en almen og principiel betydning udover den aktuelle.

Den gode undervisningsfilms liv på skolemarkedet er derfor sjældent særligt stormfuldt, men til gengæld er det ofte langt. Det tager altså tid, før man kan vurdere, om en film er en rigtig succes på skolemarkedet.

Nogle fag og temaer spiller naturligt en større rolle i skolen end andre. Derfor kan man ofte se, at en middelmådig film om et centralt emne sælger bedre end en fremragende film om et perifert emne. F.eks. distribuerer DFI flere rigtigt gode nyere film om musik, men da dette fagområde (desværre!) spiller en forholdsvis lille rolle i skolen og slet ikke findes i de ældre klasser, er der ikke stor efterspørgsel på dem. Til gengæld kan vi formentlig se frem til, at alt, hvad der kan opdrives af film med relation til H.C. Andersen, vil gå som varmt brød i forbindelse med jubilæumsåret 2005.

Eftersom det er skolens ansvar at sørge for elevernes almene dannelse og viden, er det også naturligt, at lærerne går efter film med temaer af almen og principiel interesse.

4. UDGANGSPUNKT I BØRNEGEN VERDEN

Der er sket meget med undervisningsens form i de seneste år. Projektarbejdsformen vinder frem, og eleverne definerer i højere grad selv skoleaktiviteternes mål og indhold. Det betyder bl.a. at børnenes egne interesser og værdier – også dem der traditionelt har tilhørt børnenes fritidsliv – spiller en større rolle i undervisningen, end de har gjort tidligere. Derfor er der også stadig større efterspørgsel efter film, der tager udgangspunkt i børn og unges egen verden.

De nye arbejdsformer i skolen betyder desuden, at der er stigende fokus på elevernes eget arbejde og samarbejde – på deres psykologiske og sociale kompetencer. Dette forstærkes af, at det gammeldags autoritære lærer-elev forhold er afløst af arbejds- og samværsformer, hvor eleverne har et større medansvar.

Film om børns samvær, samarbejde og konflikter er derfor meget efterspurgt, fordi de er gode som udgangspunkt for den slags diskussioner. Temapakken *Gode og dårlige kammerater* med seks film og et omfattende undervisningsmateriale var således en top-sælger i DFI i 2003.

5. KORTE FILM

Filmens længde spiller desuden en ikke helt ubetydelig rolle. Myten om, at skoleklokken stadig ringer og afbryder al aktivitet hvert 45. minut, er nok overdreven, men derfor er det stadig begrænset hvor lang sammenhængende tid, der er til rådighed til arbejdet med en enkelt film.

Der arbejdes i skolen med film i spillefilmslængde, men det er et krævende arbejde i forhold til planlægning, og det er begrænset hvor mange af sådanne film, der er plads til.

Det virker desværre som om, tendensen indenfor danske dokumentarfilm går mod længere og længere film, og det er absolut ikke nogen fordel set i en undervisningssammenhæng. Film med korte og overskuelige historier og budskaber er enklere at passe ind i en undervisningssituation, hvor der også skal være tid og plads til refleksion og elevaktivitet. Når det drejer sig om decideret filmanalyse, er film med en længde på helt ned til 5-10 minutter meget efterspurgt.

6. SAMMENHÆNG, HELHED OG UNDERVISNINGSMATERIALER!

Også forhold, der ligger udenfor selve filmen, viser sig at spille en stor rolle, når lærerne vurderer, om en film skal inddrages i undervisningen. F.eks. er lærerne glade for film, der er knyttet tematisk sammen, og det har også en betydelig effekt, at der findes undervisningsmateriale og lærervejledning til filmen. Film, der præsenteres i DFI's temapakker, ligger generelt højt i salgsstatistikken.

Desuden kan vi se en tydelig salgsmæssig effekt af vores landsdækkende kursussamarbejde med landets Amtsentre. Mange lærere anskaffer netop de film, som er blevet præsenteret i en kursussammenhæng. En brugerundersøgelse af lærernes kendskab, brug og tilfredshed i forbindelse med DFI's skoletilbud blev gennemført i dette forår. Den viser en meget stor tilfredshed med tilbuddene og understreger behovet for, at film til undervisningssektoren ikke står alene men formidles i et både indholdsmæssigt og pædagogisk perspektiv.

7. FILMMAGI - OGSÅ I SKOLEN

Formidling af film til skolerne er således indimellem en særdeles praktisk affære med mange pragmatiske og formelle overvejelser, men det må ikke ende med, at vi glemmer det vigtigste. Det er derfor, Morten Piils citat indleder denne artikel, for med denne ene sætning rammer han ned i en central grundsætning for alle, der forholder sig til og formidler film. Vi kan sige og skrive nok så meget omkring filmene, men det hele står og falder med filmoplevelsen – med filmens egen magi! Det gælder også for den gode undervisningsfilm ■

DET DANSKE FILMINSTITUT
SKOLEKATALOG

DFI's SKOLEKATALOG

DFI's *Skolekatalog* indeholder over 500 film, der er særligt velegnede til brug i grundskolen. *Skolekataloget* findes dels som et trykt katalog, der løbende opdateres gennem suppleringshæfter, der sendes til samtlige skoler sammen med nyhedsbrevet *Film i Skolen*. Dels som et elektronisk katalog med en række avancerede og undervisningsrelevante søgemuligheder. Hvert af landets 16 Amtsentre har en samling indeholdende samtlige film i *Skolekataloget*, så lærerne altid har mulighed for lokalt at orientere sig og se filmene. Amtsentrene kan også yde pædagogisk vejledning om filmenes brug i undervisningen.

Når en film kommer i DFI-distribution, vurderer Center for Børne- og Ungdomsfilm, om den er egnet til brug i skolen. I et vist omfang inddrages eksterne konsulenter og lærere i denne vurdering. De egnede film kommer derefter i *Skolekataloget* med angivelse af hvilket fag, tema og alderstrin, den anbefales til.

Fire gange årligt udgives en temapakke bestående af en række film og et tilhørende undervisningsmateriale. Der kan være både nye og gamle film i en temapakke. Temapakkerne tilbydes skolerne gennem nyhedsbrevet *Film i skolen*, der også indeholder omtaler af enkelte andre særligt skolerelevante film. De nyere film og temapakker præsenteres desuden på en lang række lærerkurser, der gennemføres i et landsdækkende samarbejde med landets amtscentre.

Det elektroniske Skolekatalog findes på: www.katalog.dfi.dk.

AF BARBARA SCHERFIG
FREELANCE FORFATTER OG REDAKTØR

Det kan føles paradoksalt at sætte ord på det helt særegne udtryk, der fremkommer, når to stykker film er klippet sammen, ledsaget af et givet lydbillede. Skuespil, farver, bevægelser, kompositioner – det er så umådeligt komplekst og sanseligt. Alligevel er det naturligvis hævet over enhver tvivl, at vi som brugere af film såvel som musik, litteratur osv. er nødt til at lære at håndtere de udtryk, vi omgiver os med.

Film har, trods sin over hundredårige eksistens, endnu ikke en markant og veldefineret placering i undervisningssystemet. Forskerne taler om, at der er en kløft mellem skolekulturen, der er præget af verbalsprog og klassiske dannelsesidealer, og elevernes fritidskultur, der er domineret af film, mobiltelefoni, computermedier, osv.

Eleven er super(for)brugeren, men har ikke analyse-redskaberne. Læreren har redskaber, men har hovedsageligt benyttet dem i forbindelse med klassiske udtryksformer. Når Center for Børne- & Ungdomsfilm publicerer undervisningsmaterialer, gælder det selvfølgelig om at ramme den virkelighed, hvor film i undervisningen nogen gange er et medie – når emnet f.eks. er Anden Verdenskrig – og andre gange er selve objektet for undervisningen.

Vigtigt er det også, at materialet er lige at gå til: fuldt af konkrete eksempler og gode spørgsmål. Vi ved kun alt for godt, hvor lidt tid læreren kan have til at forberede sin undervisning. Men både CB&U og vi, der skriver, synes også, at vi har en 'mission', der går på at 'smugle' mere og mere fokus på filmen som selvstændig kunst ind i undervisningen – og at skabe materialer, der kan uddanne eleverne i det specifikt filmsproglige, i at kende og afkode klippeformer, brugen af lyd, m.v.

PERKER - ET PILOTPROJEKT

En ting er indholdet i undervisningsmaterialerne, en anden formen. I efteråret lancerer DFI en dvd til interaktiv undervisningsbrug, der indeholder både billeder, filmklip, tekst og praktiske øvelser.

Materialet handler om Dennis Petersens novellefilm *Perker* fra 2002. Omdrejningspunktet er, hvordan de filmsproglige virkemidler benyttes i filmen. Frem for at skrive, at et bestemt klip virker sådan og sådan, kan vi her give eleverne mulighed for rent faktisk at se klippet. Oven i købet skaber vi mulighed for at klippe filmmaterialet sammen på en ny måde.

Perker egner sig godt til formålet. Filmen, der handler om en fyr, som tvinges til at vælge side i et opgør mellem to bander, er ordknapp, men benytter sig intenst af hele registeret af filmiske virkemidler. Med sine 28 minutter er den over-skuelig. Indholdet er kontroversielt, og filmens tone er 'ung'. Projektet havde været uladsiggjort, hvis ikke produktionsselskabet, Radiator Film, havde været med på ideen og beredvilligt fundet f.eks. råoptagelser frem fra gemmerne, når disse har skullet bruges i en øvelse.

Ideen bag materialet er, at eleven – via erfaring og refleksion – skaber sin egen viden. Også et andet mediepedagogisk virkemiddel får spillerum: princippet om en stadig vekselvirkning mellem analyse og egenproduktion med henblik på erkendelse og forståelse af andres produktioner.

Når det er sagt, skal det ikke være nogen hemmelighed, at *Perker*-materialet har været mere ressourcekrævende end et lineært, skriftligt undervisningsmateriale. Erfaringerne vil forhåbentlig kunne omsættes til modeller for fremtidige interaktive undervisningsmaterialer, der kan være lærende uden at være belærende. Materialer, der helt ideelt set skal tænkes parallelt med filmens produktion, så man allerede under optagelserne sørger for, at de fornødne (ekstra)-optagelser er tilgængelige ■

INTERAKTIVE ERFARINGER: PERKER

Skal et filmundervisningsmateriale i DFIs navn først og fremmest være praktisk og anvendeligt for den travle lærer? Indbydende for den medievannte elev? Eller slå på tromme for de filmsproglige udtryk, muligvis hverken lærer eller elev bemærker? Både-og! Som skribent må man balancere mellem det forventelige og det udviklende. Og som ansvarlig formidler må Center for Børne- & Ungdomsfilm afprøve nye veje.

OPRINDELIG LYD

REALLYD

EFFEKTLYD

NY LYD

EFFEKTLYD 1

EFFEKTLYD 2

EFFEKTLYD 3

EFFEKTLYD 4

EFFEKTLYD 5

UNDERLÆGNINGSMUSIK 1

UNDERLÆGNINGSMUSIK 2

UNDERLÆGNINGSMUSIK 3

UNDERLÆGNINGSMUSIK 4

PERKER

LYD

Du skal lave en ny lydside til scenen, hvor Jens kommer alene hjem til sin lejlighed. Ud over filmens oprindelige reallydsspør og effektlidsspør kan du benytte fem nye, forskellige effektlidsspør og fire nye, forskellige stykker underlægningsmusik.

Sådan gør du

- Træk 1-3 lydclip ned på klippebordet.
- Se scenen igennem med det eller de lydclip, du har valgt. Du kan tænde og slukke for de enkelte lydclip, hvis du gerne vil høre dem hver for sig.
- Slet evt. de lydclip, du har valgt, og prøv dig frem med nogle andre.

HVAD SIGER INSTRUKTØREN

FILMENS HANDLING

ORDLISTE

SEKVENSLISTE

TILBAGE AFSLUT

Barbara Scherfig har sammen med CB&Us Flemming Kaspersen været drivkraft i arbejdet med et interaktivt undervisningsmateriale til Dennis Petersens novellefilm *Perker*, det kommer i DFIs distribution i løbet af efteråret.

SKRIV HVAD I VIL- DET VIRKER

Det er gammel Hollywood-visdom, at al omtale er god omtale. Det er selvfølgelig en sandhed med modifikationer; men det er hævet over enhver tvivl, at det øger en films omsætning at være talk-of-the-town - i biografen såvel som på video. Udfordringen for PR-afdelingen er at sprede effekten.

AF STEEN BLENDSTRUP

I forbindelse med premieren i biografene er det stort set umuligt at afgøre, om det er annoncerne, foromtalerne, anmeldelserne eller andet, der skaber en films succes. For det bliver alt sammen fyret af på en gang. I de efterfølgende uger er det i vid udstrækning positiv word-of-mouth, der holder gang i billetsalget - anbefaling fra vennerne og altså en effekt af filmens kvaliteter. Det benyttes ofte også som en promotion op til premieren via forpremierer, evt. for et udvalgt publikum.

Der, hvor man imidlertid kan se et bevis for, at PR (forstået som redaktionel omtale af filmene i medierne) virker, er, når denne omtale kommer længe efter premieren. I år har vi set både *Arven* og *Lykkevej* have glæde af hhv. Robert- og Bodil-priser. Men vel at mærke på video, hvor begge film rykkede op ad hitlisten ugen efter priserne.

UDSAT PÅ GRUND AF SUCCES

Der er ikke billetter nok i en Bodil eller en Robert til, at de danske filmselskaber ligefrem vil time premieren på en dansk film til disse prisuddelinger på samme måde, som de amerikanske selskaber gør det i forhold til Oscar-uddelingen.

"Bænken er så absolut en undtagelse i den sammenhæng," siger Jan Lehmann, Nordisk Film. "Den havde gjort det flot som en up-market-film indtil prisregnen tre måneder efter premieren, men fik så den ekstra opmærksomhed, f.eks. en optræden af Per Fly i Profilen, som næsten fordoblede billetsalget. Det gav et skub på det rigtige tidspunkt."

Den øgede opmærksomhed førte til, at Scanbox Entertainment måtte udsætte videopremieren, selv om den allerede havde været annonceret over for branchens indkøbere; man genindrykkede annoncen i branchebladet HE+ med påskriften "udsat på grund af succes". Al virakken så sent i filmens 'liv' i biografene kom dog i alle tilfælde videoomsætningen til gode, fordi den lå tæt på premieren på dette marked.

FOKUS PÅ BIOGRAFPREMIEREN

Som hovedregel skal PR-indsatsen nemlig rettes mod biografpremierer. Mediernes fokus på premiere-dagen som nyhedskriterium er så stærkt, at f.eks. månedsmagasiner som regel vælger *ikke* at omtale en film, hvis den har premiere inden udgivelses-dagen.

"Biografene er det største markedsføringsvindue for filmene," fastslår Jan Lehmann. "Det er der, man har nyhedens interesse. Selvfølgelig er det optimalt, hvis man kan 'holde gryden i kog', men det hører til undtagelserne, at man kan det."

"Festen var helt exceptionel i den sammenhæng. Den var en vinder fra dag ét på grund af Cannes-palmerne. Så blev den overraskende en publikums-succes, hvilket var en historie i sig selv, og derefter kom succeshistorierne fra udlandet - hvor Thomas Vinterberg ihærdigt fulgte filmen fra festival til festival."

Minussiden ved dansk films internationale succes er, at pressen er blevet mere blasert. Priser på udenlandske festivaler bliver højest til notestof, som ikke rigtig sælger billetter.

VIDEO SOM NYHED

Dermed kan det også være svært at komme med den gode nyhedshistorie ved videopremieren. Kun få medier benytter videopremieren som nyhedskriterium, selv om en håndfuld aviser anerkender, at langt flere ser filmene på video end i biografene, og giver området selvstændig dækning. En markant undtagelse er Jakob Stegelmanns *Trolspejlet* på DR, som i årevis har taget video seriøst.

De forhåndenværende redskaber til at skaffe omtale er så konkurrencer om dvd-film og for de danske films vedkommende events, hvor skuespillere/instruktører møder op for at signere covers og plakater i butikkerne.

Hvad Bodil-effekten angår, så havde hverken *Arven* eller *Lykkevej* timet deres premiere efter de danske prisuddelinger. Da en videofilm i princippet aldrig bliver taget af plakaten, var der alligevel

gevinst. Derfor kan man spørge, om ikke en dansk videopremiere med fordel kunne lægges i filmprissæsonen - uden at der selvfølgelig kan gives nogen garanti for Akademiets eller Filmjournalisternes dom.

En oplagt mulighed for at opnå en effekt både i biografene og på video opstår, når film kommer i serier. Forne tiders *James Bond*-kavalkader i sommerbiografene er blevet afløst af mere eller mindre glitrende dvd-relanceringer af serien, hver gang der lægges et nyt kapitel til sagaen (og pressen dermed skriver om agent 007). Nordisk Film trak på samme måde *Olsen Banden*-serien tilbage fra markedet for at give den en relancering, da man sluttede serien med bandens genforening i film nr. 14.

SYNERGI-MARKEDSFØRING OG PR

Her er der selvfølgelig tale om en blanding af at udnytte reklamekronerne bedst muligt og udnytte, at de 'gamle' film sniger sig ind i mediernes omtaler. Derudover må man formode, at videoeksponeringen også smitter af på billetsalget i biografene. I USA udleverede man således gratis preview-dvd'er med 10 minutters klip fra *Hellboy* og trailers for *Spider-Man 2* og *Resident Evil: Apocalypse* fra kæden Best Buy: "Vi havde behov for at introducere vores publikum til *Hellboy* ud over tv-reklamer og biograf-trailers," siger en talsmand for Sony Pictures.

Med trilogien *Ringenes Herre* blev synergi-markedsføringen mellem biograf og video ophøjet til en kunst. Biografpremiere i december, videopremiere i august, hvis imponerende salgstal var en god historie, og igen i oktober måned med en 'extended version', hvor instruktøren Peter Jackson havde tilføjet scener, der var udeladt i biografversionen. Det lagde op til biografpremierer på næste episode, hvis forsalg på hundredtusinder af billetter og teltlejr af fans, der ville have premierebilletter, igen var gode historier, der også kastede glans over videosalget.

I år, hvor der ikke var en julepremiere at se frem til i biografene, blev videopremieren sat til maj måned, men man prøvede alligevel at benytte biografene til en sidste PR-indsats, idet man - samtidig med Kronprinsens bryllup - lod *Kongen vender tilbage* få en sidste repremiere. Det var der nu ikke mange billetter i; men en del omtale blev der ud af det - dels noter i de nationale medier, dels lokalt mere og endelig i en kampagne sammen med lokalradioen The Voice. Pointen var helt klart, at enhver omtale henviste til videopremieren en uge senere.

Det er til dels også i det lys man skal se distributøren SF Films overvejelser med hensyn til at sætte de udvidede versioner af *Ringenes Herre* op i biografene sidst på året. Falder tingene på plads, er det nok ambitionen, at filmene skal trække publikum til biografene i kommercielt omfang; men det vil næppe heller skade julesalget af *Kongen vender tilbage* - i den udvidede såvel som den 'almindelige' version.

FORBEREDT FOR VIDEO

I langt de fleste tilfælde lader det sig dog ikke gøre at planlægge en synergi-kampagne i den størrelsesorden; men mindre kan også gøre det. *Matrix*-trilogien blev først en trilogi, da 2'eren og 3'eren blev udsendt sidste år; men 1'eren blev naturligvis relanceret på video, ligesom man udsendte den animerede antologi *Animatrix* direkte på video -

og videopremieren på *The Matrix Reloaded* blev naturligvis timet til biografpremieren på *The Matrix Revolutions*, hvor medierne igen skrev om fænomenet.

I år har vi både *Van Helsing* og *The Chronicles of Riddick* som eksempler på, at man udsender en animeret forhistorie på video. Den nyder selvfølgelig godt af markedsføringen og presseomtalen af biograffilmene; men markedsfører altså også biograf-filmen overfor videopublikummet – både for at få dem i biografen og for at skærpe interessen for videopremieren. I tilfældet *Van Helsing* er der nok så meget en videovinkel i, at Universal Pictures relancerer alle filmens monstre i deres originale versioner fra 40'erne. På dvd naturligvis.

BLANDEDE SIGNALER

Nordisk Film har i år sendt *Kill Bill vol. 1* ud på video samtidig med biografpremieren på *Kill Bill vol. 2* – ja, ligefrem samannonceret dem i TV-spots. Metoden er dog ikke helt ufarlig.

“Spørgsmålet er, om den største effekt opnås ved, at de får premiere på samme dag eller blot i nærheden af hinanden; altså med en uges eller 14 dages mellemrum,” siger Jan Lehmann. “Faren er, at man også kan forvirre publikum.”

Når Nordisk Film Video relancerer *Pusher* på dvd med et fyldigt ekstramateriale i forbindelse med biografpremieren på *Pusher II* til jul, så sker det således allerede fra den 1. december. Dvd'en varmer altså op til biografpremieren; men vil senere have glæde af presseomtalen af 2'eren.

Ikke alle former for sammenfald har vist sig lige kommercielt gavnlige:

“Da *Jungledyret 2* havde biografpremiere i juledagene for nogle år siden, var dette timet med tv-visningen af 1'eren,” nævner Jan Lehmann. “Jeg kan i den forbindelse godt mistænke, at nogle familier 'sparede' biografturen ved at henvise til, at den havde børnene jo lige set i fjernsynet.”

I alle tilfælde har PR-indsatsen omkring biograf-lanceringen også en videovinkel. Med det stadig kortere biografvindue er stor pressebevågenhed omkring premieren stadig i frisk erindring, når filmen udsendes på video. Hos SF Film har man taget konsekvensen af denne sammenhæng.

“Vi har ikke slået afdelingerne sammen; men PR-folkene for biografafdelingen sidder i samme rum som PR-folkene for videoafdelingen,” fortæller Lars Bennike. “Så er der i hvert fald en større sandsynlighed for, at de begynder at samarbejde og kan spille ideerne op mod hinanden.”

Som eksempel kan nævnes promotionsarbejde med andre virksomheder, der måske ikke kan komme på plads til biografpremierer, men som så kan realiseres til videopremieren.

FORSKRÆP OG BUILD-UP

Vender man blikket den anden vej fra premiere-datoen, nemlig til PR under produktionen, så er den danske branche relativt tilbageholdende. Det bliver til en historie eller to.

“En historie fra produktionen henvender sig til et lille, meget filminteressert publikum og er i højere grad med til at gøre andre filmjournalister opmærksomme på filmen,” mener Jan Lehmann.

Man kan selvfølgelig også springe redaktionen over og gå direkte til publikum, nemlig via en hjemmeside. Det gør man f.eks. på *Pusher II*. På den

Langt over
Med 200.000 solgte biografbilletter
 lige indtil video lanceringen
 skal du sætte
meget plads
 af til at få bænken over disken

Årets mest anbefalede og roste danske filmoplevelse!

"En fantastisk film"
 "Inspirerende og præcis"
 "Stærk og dybt"

5 Dobbelt Robert vindst

Udsat på grund af succes!
 - NU på VHS og DVD den 25. juni - på leje og salg

BÆNKEN

A.B. COLLECTION . TLF. 44 99 62 00
 KAVAN . TLF. 89 28 28 00

Announce i branchebladet HE+

oprindelige *Pusher* holdt man kortene tættere til kroppen og screenede filmen meget selektivt for 'trendsetters' forud for premieren. Formålet er det samme, nemlig at skabe en gruppe 'ambassadører', der vil give filmen word-of-mouth forud for premieren.

Til sammenligning kan en build-up til en premiere have helt andre dimensioner i USA. Sony Pictures gik allerede i januar i gang med en kampagne, der skulle overbevise publikum om, at man til *Independence Day* (4. juli) ville præsentere en *Spider-Man 2*, som simpelthen 'var en bedre film' end 1'eren. Planen var ifølge marketingchef Geoffrey Ammer at få omtalt filmen i forskellige medier på ugentlig basis – gennem et halvt år!

NOGET AT TALE OM

Hvad der virkelig skaber basis for omtale af en film – før, til og efter premieren hen mod videolanceringen – er et kontroversielt indhold.

I år har både *The Passion of the Christ* og *Fahrenheit 9/11* fået massiv mediedækning på grundlag af filmenes indhold (i mange tilfælde oven i købet

uden at dette indhold var kendt i detaljer). Eller PR-afdelingerne kan foregive, at de har et kontroversielt indhold, som det er tilfældet med *The Day after Tomorrow* (den globale opvarmning) og *Godsend* (kloning). I sidstnævnte tilfælde lykkedes det med hjemmesidens design at få skabt bølgegang, fordi nogle opfattede den som en virkelig hjemmeside for en klinik, der tilbød menneskelig kloning.

PR-udfordringen ligger i timingen, således at medierne interesserer sig for emnet, når det kan have en kommerciel effekt på filmens omsætning. Således kan man spørge sig selv, hvor meget filmen *Baltic Storm*, der er en fiktiv historie baseret på Estonia-katastrofen, havde ud af at være i Nyhederne på TV 2 i oktober sidste år, når den får premiere på video til september.

En film som *Fahrenheit 9/11* kan derimod forvente at være samtaleemne, så længe USA er engageret i Irak; men selvfølgelig vil det være en fjer i hatten på instruktøren Michael Moore, hvis det lykkes John Kerry at slå George Bush til det amerikanske præsidentvalg til november. Hvilket af samme grund må anses for et 'kommercielt knudepunkt' ■

NYE FILM I DET DANSKE FILMINSTITUTS DISTRIBUTION

BOOMERANG DRENGEN

24 min. Danmark, 2004 / Instr. Finn Nørgaard
Prod. TeleCine

En lille menneskelig fortælling om den 13-årige dreng Trent, der gerne vil være bommerangens verdensmester. Han og hans familie følges i dagligdagen og i forberedelserne op til den store boomerangturnering i Sydney. Trents farfar hjælper ham med at lave hans første boomerang. Filmen giver et indblik i menneskene, der skabte boomerangen, dens væsen, og den kultur, der har formet det mere end 15.000 år gamle flyvende instrument.

DAGEN, DER FORSVANDT I HÅNDTASKE

44 min. Tyskland, 2001 / Instr. Marion Kainz
Prod. WDR, Köln

Det bliver uhyggeligt for fru Mauerhoff. I en indtrængende hvisken fortæller hun, at der foregår noget ubegribeligt. Hun ved ikke, at hun har mistet hukommelsen og for nylig er kommet på plejehjem. Kameraet er hendes fortrolige, som hun er i konstant dialog med. Hun farer vild i en labyrint af ukendte gange og vil hjem. Travle sygeplejersker hævder, at hun bor i et værelse i dette gådefulde hus. Dog har hun aldrig set dette værelse, og efterhånden får hun mistanke om en sammensværgelse. Gennem fortroligheden med kameraet, hendes karismatiske personlighed og poetiske sprog kan fru Mauerhoff udføreligt skildre den foruroligende verden, hun lever i.

H.C. ANDERSEN PÅ FILM

185 min. Danmark, 1955-2000 / Instr. Flere
Prod. Flere

Otte H.C. Andersen-film. Seks filmversioner af nogle eventyrene: *Klods Hans* - en forrygende dukkefilm om bonde drengen der med kreativitet og fantasi vinder prinsessen og det halve kongerige; *Fyrtojet* - i Mihail Badicas unikke animations-univers; *Den standhaftige tinsoldat* - formfuldendt fortolket af den norske dukkefilmmester Ivo Caprino; *Tommelise* - en dukkefilm om den lille pige, der bliver stjålet af en hæslig skrubtudse; *Dukkefilm: Historien om en moder* - et dystert og tidløst eventyr; *Snedronningen* - den klassiske historie som digitalt teater med découpager af Dronning Margrethe II - samt to dokumentarfilm af Jørgen Roos om digteren: *Mit livs eventyr* og *Andersen hos fotografen*.

KØBENHAVNERFORTOLKNINGEN

59 min. Danmark, 2004 / Instr. Lars Becker-Larsen / Prod. Arentoft Film ApS

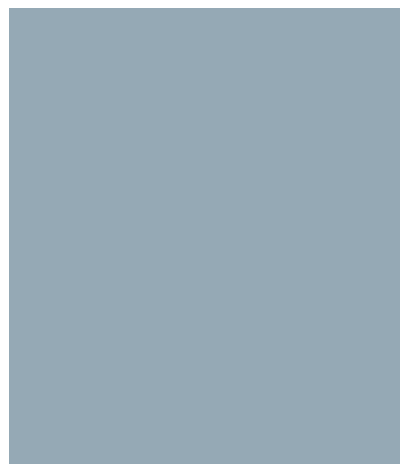
Københavnertolkningen kaldes den filosofiske lære, som Niels Bohr sammenfattede af kvantefysikken. Bohr pegede på den afgørende rolle, som måleapparatet spiller, når man iagttager den atomare verden. Lige fra kvantefysikkens verdensbillede blev fremsat i 1920'erne, har dets paradoksale konsekvenser været omstridte. Albert Einstein kunne umuligt leve med, at verden skulle være så forrykt ... Stadig i dag er kvantefysikken omdiskuteret. I filmen fremlægges en række forskellige syn herpå gennem interviews med fremtrædende fysikere som den østrigske eksperimentalfysiker Anton Zeilinger, Steven Weinberg og Bryce DeWitt fra USA, Roger Penrose, Artur Ekert og Basil Hiley fra England samt den danske filosof David Favrholt.

NEDE PÅ JORDEN

81 min. Danmark, 2003 / Instr. Max Kestner
Prod. Lynx Media A/S, Concern TV- og Filmproduktion ApS

Den danske vestkyst, vinteren 2001. Midt i juleforberedelserne på fabrikken Viking i Esbjerg sprænger ledelsen en bombe: Fabrikken skal åbne en filial i Thailand, og en omfattende fyringsrunde truer. Hvem ryger ud? Hvem klarer den? Og hvor mange mandler skal der egentlig i en ris a la mande? *Nede på jorden* er et forfriskende bud på en ny socialrealisme. En dokumentarfilm om arbejderliv, normalitet, Jylland, globalisering, dameundertøj, clairvoyance og meget andet. På overfladen ser alt ret normalt ud; såkaldt almindelige menneskers liv i en almindelig dansk provinsby. Men under overfladen lurer en afventende stilhed, en skævhed.

FIGEN, SOM HOLDT OP MED AT LYVE

33 min. Sverige, 2004 / Instr. Andrea Friberg
Prod. Migma Film AB

Catrin er 11 år, hun samler på bamser og elsker *Grease*. Catrin bor sammen med sin mor og sin lillebror. Hendes mor er altid træt og orker hverken at være voksen eller mor, så Catrin har et stort ansvar derhjemme. Catrin skammer sig, og for at overleve må hun pynte lidt på virkeligheden, når hun er sammen med sine jævnaldrene ... En stærk og rørende novellefilm egnet til børn fra 8 år.

REJSEN PÅ OPHAVET

29 min. Danmark, 2004 / Instr. Max Kestner
Prod. Barok Film A/S

"Det er lang tid siden. Men en af mine forfædre boede faktisk i Afrika. Det var ham, der fik idéen at gå på to ben, og to millioner år senere begyndte en anden af mine forfædre at tale. Alt i alt har jeg mange forfædre, og jeg vil gerne takke dem alle, fordi de gjorde sig den ulejlighed at formere sig, inden de døde. Tak for det! Nu har jeg fået en datter og er dermed selv blevet en forfar ... Og det er mit job at lære hende alt det, som jeg og alle mine forfædre har udviklet tilsammen ...". En skæv, pseudovidenskabelig, animeret dokumentarfilm fortalt med mange ord og tungen i kinden. Med udgangspunkt i instruktørens egen historie undersøger filmen det store billede: Forholdet mellem tilfældet og skæbnen; mellem tidens ansigt og de personlige adfærdsmønstre.

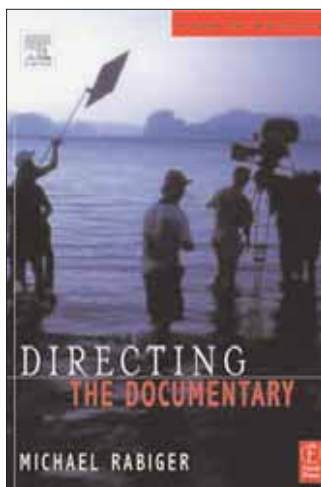

SCREAMING MEN

73 min. Finland, 2003 / Instr. Mika Ronkainen
Prod. Av-Klaffi OY

Det finske mandskor, Mieskuoro Huutajat, klædt i sorte jakkesæt, hvide skjorter og gummisliips opfører deres repertoire ved at råbe og skrike. Koret, der har eksisteret i 15 år, modtager stærke reaktioner fra publikum overalt; chok, begejstring og forvirring. *Screaming Men* er en film om magt, nationalisme, stædighed og en stærk tro på en egen kunst. Den kreative proces, anført af korleder Petri Sirviö, fører ofte til konflikter mellem koret og dets omgivelser, og nogle gange også indenfor koret selv. Dokumentarfilmen følger de skrigende mænd i Finland og på international turne i en periode på 5 år, og balancerer - ligesom koret - på en tynd line mellem det dødsrigtige og det absurde.

NYE BØGER OG TIDSSKRIFTER I CINEMATEKETS BOGHANDEL

DIRECTING THE DOCUMENTARY

4. udgave af Michael Rabigers klassiker om at lave dokumentarfilm, opdateret efter skiftet til digitalt videoudstyr og software. Her er praktisk anlagt og konkret orienteret hjælp til at hente til research, til at finde og etablere fokus i et filmprojekt, sammensætte hold, til selve instruktionen og til hvordan man fastholder kontrollen under optagelserne og styrer postproduktionen. *Michael Rabiger: Directing the Documentary. Focal Press 2004, 550 sider, 349 kr.*

DOCUMENTARY IN THE DIGITAL AGE

Et unikt overblik over en lang række nye, væsentlige europæiske og amerikanske dokumentarfilmskaberes arbejde. Med vægt på deres forskelligartede brug af de nye teknologier og deres fornyelser af dokumentarfilmens form og stil. *Maxine Baker: Documentary in the Digital Age. Focal Press 2004, 256 sider, 349 kr.*

DOWN AND DIRTY PICTURES

Minutiøs gennemgang af den betydning, Sundance filmfestivalen og de ikke-Hollywood-baserede filmselskaber som Miramax, October Films og New Line har haft for amerikansk film. Bogen indeholder bl.a. et nådesløst, kritisk portræt af Harvey 'Saksehånd' Weinstein. Tilnavnet skyldes den koleriske producents berygtede, talentløse nedklipninger af bl.a. Bille Augusts, Bernardo Bertoluccis og Chen Kaiges film til det amerikanske marked. *Peter Biskind: Down and Dirty Pictures - Miramas, Sundance, and the Rise of Independent Film. Simon & Schuster 2004, 544 sider, 169 kr.*

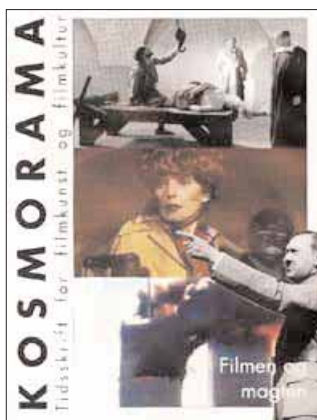
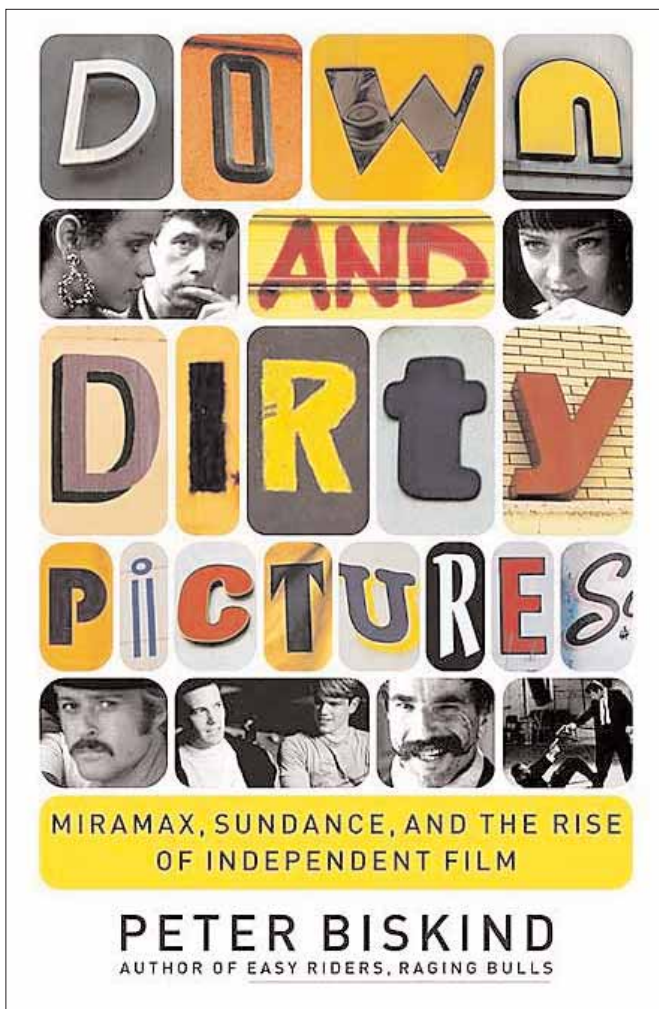
HALLO, HVOR ER MIT LAND BLEVET AF?

Instruktøren til *Fahrenheit 9/11* er på en mission med sin nye bog: Han vil vælte præsident Bush. Manden, hvis vej til Det Hvide Hus var smurt i olie af Bush Seniors venner. Moore spidder de højtlønnede topdirektører, der svindler med andre menneskers penge, og de lovgivere, der med landets sikkerhed som alibi fratager borgerne almindelige civile rettigheder. *Michael Moore: Hallo, hvor er mit land blevet af? Gyldendal 2004, 274 sider, 248 kr.*

KOSMORAMA #233

Temanummer om "Filmen og magten". Om Godard, Leni Riefenstahl, Kurosawa, Ken

Loach, Oliver Stone m.fl. og helt generelt om kontakten mellem filmen og magten. Hen over 11 artikler diskuterer filmens forhold til statsmagt, ideologi og politik med en række aktuelle og historiske eksempler. *Peter Schepelern, Jesper Andersen, Eva Jørholt, Dan Nissen (red.): Kosmorama #233. Det Danske Filminstitut 2004, 230 sider, 175 kr.*

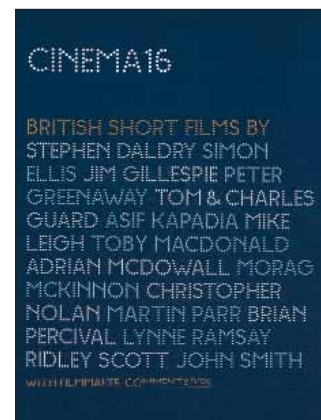
CINEMA 16: BRITISH SHORT FILM

CINEMA 16: EUROPEAN SHORT FILMS

På to dvd'er med fællestitlen

Cinema 16 præsenteres kortfilm af nogle af Europas største filminstruktører. Den første udgivelse med britiske kortfilm rummer værker af Stephen Daldry, Simon Ellis, Jim Gillespie, Peter Greenaway, Tom & Charles Guard, Asif Kapadia, Mike Leigh, Toby MacDonald, Adrian McDowall, Morag McKinnon, Christopher Nolan, Martin Parr, Brian Percival, Lynne Ramsay, Ridley Scott og John Smith. På dvd'en med de europæiske kortfilm er Danmark præsenteret med hele to instruktører; Lars von Trier med *Nocturne* og Anders Thomas Jensen med den Oscarnominerede *Valgften*. Desuden er der kortfilm af Lukas Moodysson, Patrice Leconte, Jean-Luc Godard, Virgil Wildrich, Tom Tykwer, Peter Mullan, Nanna Moretti, Jan Kounen, Roy Anderson, Juan Solonas, Krzysztof Kislowski, Chris Morris og Javier Fesser.

Luke Morris: Cinema 16: British Short Films, Mamac Films Ltd, 2003, 208 minutter, 199 kr.

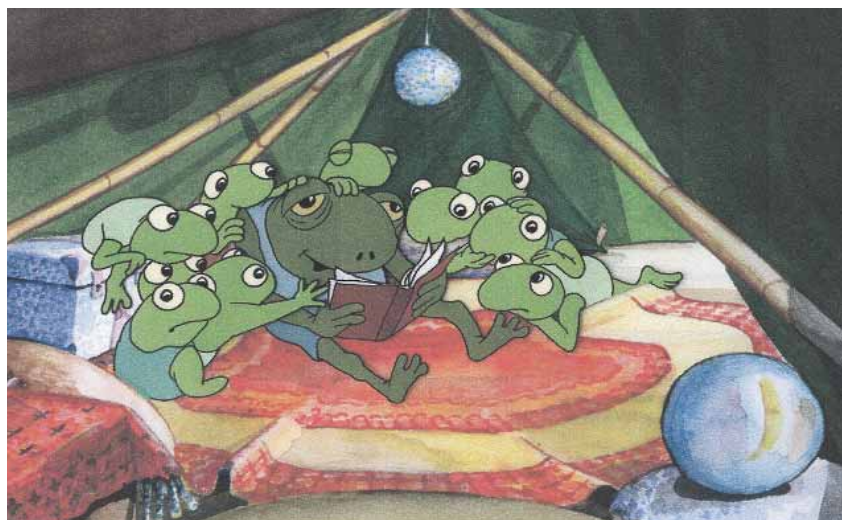

Luke Morris: Cinema 16: European Short Films, Mamac Films Ltd, 2004, 201 minutter, 199 kr.

MIFUNE #005

Det nyeste nummer af det ambitiøse filmtidsskrift indeholder lidt af hvert og meget af det hele: Et stort science fiction-tema, premiere-interviews med bl.a. Mads Mikkelsen og Lotte Svendsen, et portræt af Jytte Rex samt et væld af biograf-, dvd- og boganmeldelser. *Henrik Rytter & Thure Munkholm (red.): Mifune #005. Filmmagasinet Mifune 2004, 64 sider, 45 kr.*

Fluesuppen (Framegrab)

Jøden og arieren (Framegrab)

Tavshed (Framegrab)

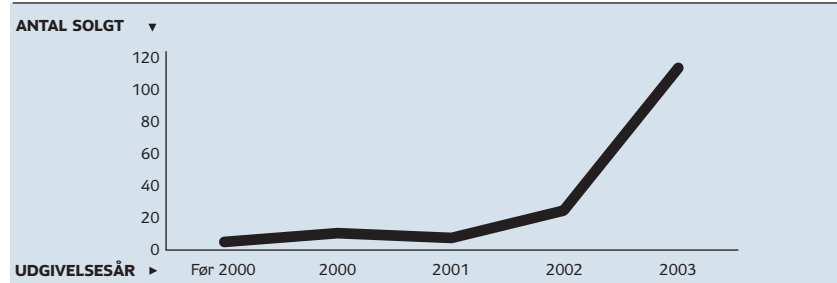
KORT & DOK STATUS 2003

AF ANDERS GEERTSEN / OMRÅDEDIREKTØR / DISTRIBUTION & FORMIDLING / DFI

I 2003 solgte DFI godt 20.000 kort- & dokumentarfilm til skoler, biblioteker, amtscentre, pædagogiske centraler og andre i undervisnings- og foreningsverdenen. DFIs samling af kort- & dokumentarfilm består af 1.675 titler på vhs eller dvd, hvoraf de ældste titler er fra 60'erne. Det er helt tydeligt, at nyeste titler, dvs. årets udgivelser, sælger bedst. Når man grupperer salget efter filmenes udgivelsesår, får man følgende billede:

UDGIVELSEÅR	ANTAL TITLER	ANTAL SOLGT	SALG PER TITEL
Før 2000	1.259	6.857	5,4
2000	71	783	11,0
2001	96	825	8,6
2002	149	3.264	21,9
2003	75	8.462	112,8

GENNEMSNITLIGT SALG PER TITEL EFTER UDGIVELSEÅR

Kigger man nøje efter på grafen kan man se, at 2000-titlerne klarer sig en smule bedre end 2001-titlerne. Forklaringen er ganske enkelt nogle få titler, som stadig sælger godt: *Den lille ridder*, *Bror min bror*, *Pigen fra Oradour* og *Valgafsten - Ernst og lyset - Wolfgang*.

ET FALDENDE SALG

Antallet af solgte eksemplarer har varieret en del. De senere år har salget ligget og svinget et sted mellem 20-40.000 kopier. Der er en nedadgående tendens i salget, og ud fra de foreløbige salgstal for indeværende år lyder et forsigtigt skøn over slutresultatet for 2004 på et sted i omegnen af 14.000 kopier.

Forklaringen på det faldende salg skal bl.a. findes i de store decentrale samlinger af DFI-film, som er blevet opbygget på biblioteker, skoler og amtscentre for undervisningsmidler. I 2000 blev meget store dele af vores samling af film solgt til skoler og biblioteker på vhs-bånd. Desuden blev den komplette samling udstationeret på alle landets centralbiblioteker, og hele skolesamlingen - cirka 450 titler - blev sendt til landets amtscentre for undervisningsmidler. Dertil kom, at mange skoler indkøbte og opbyggede samlinger af de DFI-film, de hyppigst anvendte i undervisningen.

På denne måde blev der opbygget store decentrale samlinger af DFI-film over hele landet, på skoler, biblioteker og amtscentre¹. Alene på landets biblioteker står der i dag knap 100.000 kopier.

På den måde er det gamle udlån fra Statens Filmcentral genopstået, men i en "decentral" form fra bibliotekerne og samlingerne på fx amtscentrene.

FRA VHS TIL DVD

Fra første januar 2003 begyndte DFI at udsende de nye titler både på dvd og vhs. At dvd-teknologien har overhalet vhs-bånd kan konstateres blot ved at træde ind i en video- eller tv-forretning, og statistikkerne fra den europæiske videobranche bekræfter også denne bevægelse. Man må dog samtidig konstatere, at netop den

sektor, som Filminstituttet betjener: skoler, biblioteker, institutioner og foreninger, nok hører til de brugere, som er længst om at tage dvd-teknologien til sig. Ved de titler, hvor DFIs kunder havde valget mellem vhs og dvd, udgjorde dvd-salget således kun 38%.

Bibliotekerne er dog tydeligvis på vej til at tage dvd'en til sig. De købte cirka halvdelen af titlerne på dvd, mens skolerne i langt højere grad holder fast i vhs-båndet.

TOP 20

De bedst sælgende titler i 2003 er en rig, varieret blanding af nye og ældre film, fiktion og dokumentarfilm. Det er dog tydeligt, at film som egner sig til undervisningsbrug, film for de små, og den korte fiktion er blandt de mest populære.

SALG I 2003

UDGIVELSEÅR	TITEL	INSTRUKTØR	SOLGTE KOPIER
2003	Johanna! Johanna! - fra helvede til paradys	Thomas Danielsson	397
2003	Aben Osvald - 3 tegnefilm for de yngste	(flere)	363
2003	Fluesuppen	Ylva-Li & Lennart Gustafsson	291
2003	Klassebilledet	Gabriella Bier	285
1999	Jøden og arieren	Siri Aronson, Morten Brask	232
2003	De besatte - en dokumentarfilm fra Palæstina	Jørgen Flindt Pedersen	228
1963	Nat og tåge	Alain Resnais	224
1995	Det gælder din frihed	Theodor Christensen	224
2002	Tavshed	Orly Yadin, Sylvie Bringas	217
2002	Lille mand - lille mand	Kathrine Windfeld	217
2002	Tilbage til byen	Michael W. Horsten	216
1997	Vi ses igen	Louis Malle	214
2003	Mandela - søn af Afrika, en stats fader	Angus Gibson, Jo Menell	211
2000	Pigen fra Oradour	Ib Makwarth	209
2003	Fra Barbie til babe	Louise Detlefsen, Louise Kjeldsen	196
1997	Pigerne i 4. b	Vibe Mogensen	194
2003	First Love	Judith Lansade	189
2003	5 hjerteslag - en dokumentarfilmserie	(flere)	188
2001	Pigen fra månen	Thomas Danielsson	186
2003	Jeg husker... Fortællinger fra Grønland	Karen Littauer	183

KUNDEGRUPPERNE

Filminstituttet har gennem mange år skelnet mellem to store kundegrupper, når det gælder køb af film: biblioteker og undervisningssektoren. Fra og med første januar 2003 er det nu muligt at foretage en langt mere detaljeret inddeling af kunderne, idet der nu skelnes mellem ti kundekategorier. Filmene bliver stadig helt overvejende købt af biblioteker og af folkeskoler. Til sammen står disse to grupper 72,7% af vores salg:

KUNDEGRUPPE	PROCENT AF 2003 SALGET
Biblioteker	40,3
Folkeskoler	32,4
Amtscentre	10,2
Foreninger m.v.	5,4
Ungdoms- og voksenuddannelser	4,1
Universiteter	3,2
Seminarier	1,6
Gymnasium & HF	1,5
Børneinstitutioner	0,8
Virksomheder	0,4

UDLÅNET FRA BIBLIOTEKERNE

I takt med at kopier af DFIs film i stigende grad befinder sig på bibliotekerne landet over, er det afgørende at vide mere om biblioteksudlånet. Sidste år fik Filminstituttet etableret rutiner for at registrere dette udlån, helt ned på titelniveau. Registreringen viser, at der i 2003 blev foretaget i alt 390.000 udlån af film fra Filminstituttet fra landets biblioteker.

Det er først og fremmest titlerne for de mindste børn, som lånes fra landets biblioteker i dag.

BIBLIOTEKSUDLÅN / TOP-10 2003

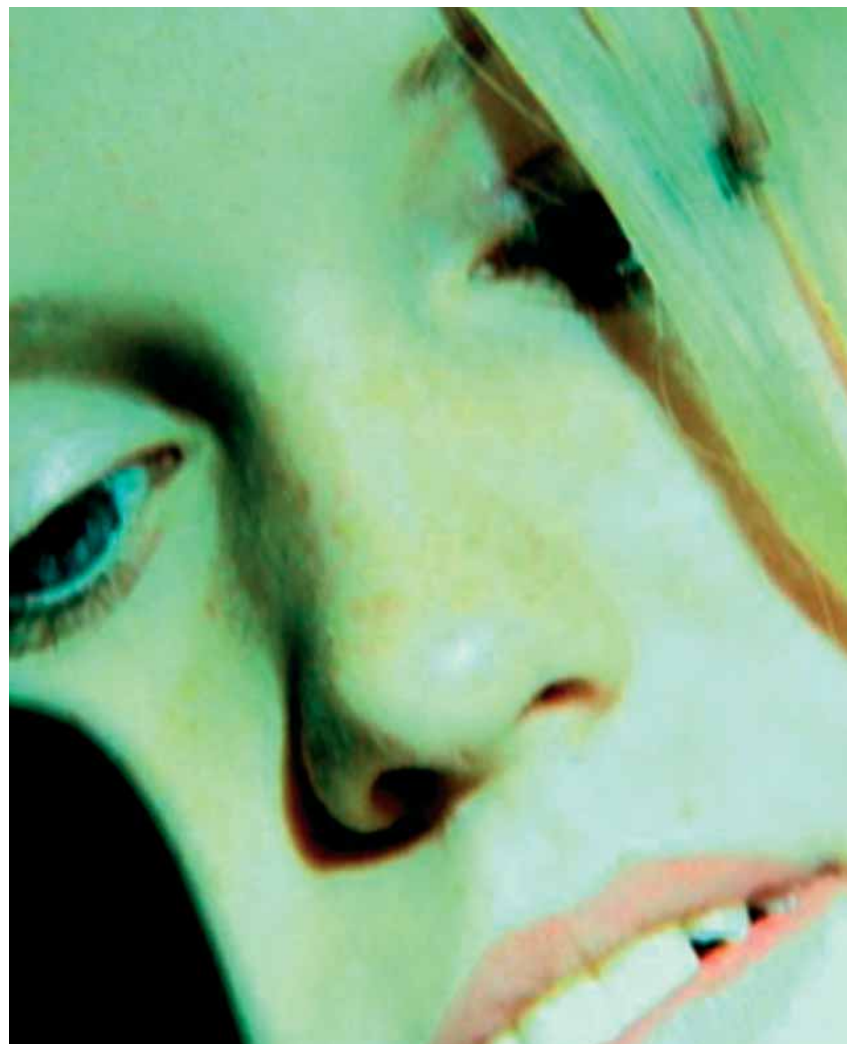
TITEL	UDLÅN
Syv muldvarpehistorier mere	7446
Pingu I	6672
Cirkeline storbyens mus	6448
Cirkeline jubilæumsshow I	5964
Pingu II	5768
Karius og Baktus	5726
Cirkeline jubilæumsshow II	5560
Cirkeline jubilæumsshow III	5200
Sallies historier	4946
Helmuth Olsens mave - 7 miljøfilm for små børn	3252

Pigen fra månen. Foto: Thomas Frantzén

Pigerne i 4.b (Framegrab)

First Love (Framegrab)

¹ Se også artikel i FILM #26, december 2002: "Lang historie og Kort & Dok"

UDLEJNING AF 16 MM

Har man en 16mm fremviser, en gruppe børn, samt lyst til at vise dem en film, kan man stadig leje 16mm børnefilm hos DFI. Selv om skoler, foreninger, klubber og biblioteker nu i langt højere grad anvender dvd eller vhs-bånd, har DFI valgt at bibeholde en samling på små hundrede børnefilm på 16mm. Interessen er der stadig, de gamle fremvisere snurrer - og måske hopper filmen noget og lyd-billedet får en ekstra dimension fra fremviseren.

AF ANDERS GEERTSEN / OMRÅDEDIREKTØR / DISTRIBUTION & FORMIDLING / DFI

Filmene om *Alfons Åberg* er der stadig - seks af slagsen - og filmene om *Cirkeline*, *Bennys badekar*, *Mulvarpen* og filmen om *Linnea i malerens have*.

Listen over DFIs 16mm udlejningsfilm findes på www.dfi.dk. Kun skoler, biblioteker, daginstitutioner, foreninger og klubber kan leje filmene, og man booker og lejer dem ved simpelthen at sende en email. Det er alt sammen forklaret på hjemmesiden. Prisen per udlejning er 50,- kr. ekskl. moms og forsendelse.

DEN STORE UDLJNING

For 15-20 år siden distribuerede Statens Filmcentral (SFC) udelukkende film gennem udlejning, og alle filmene fandtes på enten 16mm eller på 35mm. Omkring 1990 blev der ekspederet næsten 300.000 udlån om året fra SFC. Efterhånden som video og vhs indtog markedet faldt interessen for at låne filmene på 16mm imidlertid. SFC og senere DFI begyndte at udlåne filmene på VHS og snart efter at sælge vhs-kopierne til skoler, biblioteker, klubber og foreninger.

I 1998 var udlejningen af 16mm faldet til cirka 23.000 udlejninger per år. To år senere, i 2000, var den faldet til en tredjedel, nemlig til cirka 7.500 udlån, og året efter var den yderligere næsten halveret.

2001-2002 UNDERSØGELSEN

Der er megen teknik og logistik forbundet med at opretholde en 16mm udlejning. Filmene skal bookes, og de skal både ud og hjem, pakkes ind og sendes - og senere modtages, pakkes ud, spoles og checkes.

I 2001 havde Filminstituttet ikke mindre end 1.450 forskellige titler til udlån på 16mm. Der blev imidlertid kun foretaget 4.710 udlån. To tredjedel af filmen - omkring 1.000 titler - blev kun udlånt én gang om året, eller slet ikke. Faktisk blev halvdelen af titlerne slet ikke lånt ud i 2001.

DFI måtte altså gøre noget, og i 2001 og 2002 iværksattes derfor en større undersøgelse af hele 16mm udlejningen. Ærindet var at blive klogere på tre ting: - Hvilke film var de mest efterspurte?

- Hvilke lånere var mest interesserede i at holde fast i 16mm-teknologien?
- I hvilken takt kunne DFI forvente, at disse lånere ville gå over til vhs- og dvd-fremvisning?

I 2002 skrev DFI ud til alle de lånere, som gennem 2001 have lånt mindst fire titler. Disse lånere repræsenterede ikke mindre end 80% af alle 16mm-udlånene. Med brevet fulgte et spørgeskema.

Resultatet af undersøgelsen var entydigt: En lille gruppe børneinstitutioner og biblioteker var flittige lånere af vores 16mm børnefilm, og de agtede ikke at skifte til hverken vhs eller dvd inden for de kommende år.

Disse institutioner og biblioteker valgte 16mm teknologien af flere grunde. Dels havde de åbenbart en velfungerende fremviser, dels foretrak de netop de film, som kun forelå på 16mm, og endelige fortalte mange af dem, at de og børnene satte pris på den biografagtige oplevelse ved mørklægning, lærred og en rigtig film, frem for et flimrende fjernsyn i et hjørne. Det kan ingen fortænke dem i. Det var børnefilmene, de ville have på 16mm. 2001 Top-10'en så således ud:

2001-UDLÅN. TOP-10:

TITEL	ANTAL 16MM UDLÅN PER ÅR
Lille Hiawatha	113
Alfons Åberg 1	93
Cirkeline XI	77
Alfons Åberg 3	77
Alfons Åberg 2	69
Alfons Åberg 5	65
I den store pyramide	64
Karius og Baktus	62
Lille søster Kanin	61
Alfons Åberg 6	58

Det fremgik også klart af spørgeskemaundersøgelsen, at skolerne og de andre lånere af 16mm film var i fuld gang med at droppe 16mm-teknologien til fordel for vhs og dvd.

På den baggrund kunne DFI have valgt helt at lukke 16mm-udlejningen, men så ville en lille gruppe af især børneinstitutioner og biblioteker være kommet i knibe. Filminstituttet valgte derfor at bibeholde en mindre del af 16mm-udlejningen, dvs. en liste på i alt 88 titler, som i overvejende grad henvender sig til børn. Heriblandt altså *Alfons Åberg*, *Cirkeline*, *Mulvarpen*, *Bennys badekar* med flere.

FILMARKIVET

Filminstituttet smider ikke film ud, så de halvanden tusinde 16mm titler, som gennem 80'erne og 90'erne havde været til udlån, blev ikke smidt væk eller kasseret. I stedet blev de overflyttet til Filmarkivet, hvor de nu indgår i museums-samlingen af film. Filmene er med andre ord ikke forsvundet fra jorden overflade, men bevares for eftertiden.

DFI vil løbende vurdere efterspørgsel og muligheden for at udsende særlig efterspurte titler i dvd-distribution.

DFIs FILMDISTRIBUTION SADLER OM

Hidtil har bibliotekerne kun måttet låne DFI-film ud til privatbrug, mens skolerne har skullet købe filmene. Nu gør Filminstituttet det lettere for lærerne. Fra dette efterår må de benytte bibliotekernes DFI-film i undervisningen. DFI håber med denne ændring at stimulere brugen af kort- & dokumentarfilm i skolerne landet over.

AF ANDERS GEERTSEN / OMRÅDEDIREKTØR / DISTRIBUTION & FORMIDLING / DFI

DFI har en meget fornem kort- og dokumentarfilmsamling på ca. 1.600 titler. I gamle dage udlånte Statens Filmcentral filmene på 16mm; men efterhånden som vhs har afløst 16mm-fremvisningen, er distributionen overgået til salg af vhs-kopier. Siden midten af 90'erne er der sideløbende blevet opbygget et tæt

samarbejde med bibliotekerne, så filmsamlingen i dag er tilgængelig gennem biblioteker landet over.

100.000 FLERE UDLÅN ÅRLIGT

Distributionen er altså gået fra centralt udlån - baseret på 16mm - til decentralt vhs/dvd-udlån fra bibliotekerne. Og det har virket enormt stimulerende på lysten til at låne film.

I 80'erne og 90'erne, hvor det centrale udlån fra Statens Filmcentral var

på sit højeste, blev der foretaget knap 300.000 udlån per år. I 2002 og 2003 var det decentrale udlån af filmene fra bibliotekerne vokset til cirka 400.000 udlån per år!

Bagsiden af medaljen har desværre været, at mange skoler er kommet i klemme. De skulle nemlig købe filmene for at få lov at vise dem for klasserne og bruge dem i undervisningen. Filminstituttet har selvfølgelig flittigt opfordret skolerne til at ind-

købe filmene - og det er også sket i stor stil. Men det er urealistisk at tro, at hver skole skulle kunne indkøbe hele samlingen.

Det er derfor et positivt fremskridt, at landets skolelærere nu igen kan låne filmene, denne gang direkte fra det lokale bibliotek. Nærmere kan det ikke blive, og DFI ser frem til at få filmsamlingen rundt og cirkulere levende i klasseværelserne i hele Danmark.

CARTOON FORUM TIL DANMARK

Europas største tegnefilm-marked kommer til Kolding i 2005

Kolding bliver centrum for europæisk tegnefilm i 2005. I september samles den europæiske animationsbranche til Cartoon Forum, der er den vigtigste begivenhed for animation. Cartoon Forum sætter fokus på udviklingen af europæisk tegnefilmproduktion, den tekniske kvalitet og kunstneriske fornyelse.

Producenterne præsenterer deres ideer og produktioner på Cartoon Forum for de europæiske tv-stationer og for de mange øvrige investorer, der også deltager.

Cartoon Forum afholdes hvert år et nyt sted i Europa. I år i Santiago di

Compostella i Spanien - i 2005 i Kolding.

Det forventes, at 80 journalister, 100 tv-stationer og 160 investorer fra Europa vil være til stede - i alt ca. 800 personer over 4 dage.

BREDT SAMARBEJDE

Cartoon Forum kommer til Danmark takket være et tæt samarbejde mellem Kolding Kommune, Vejle Amt og Cartoon Forums danske repræsentant, Marie Bro, Dansk Tegnefilm Produktion 2 samt Producentforeningen.

Cartoon Forum er forbeholdt det professionelle tv-marked; men i alt ti særlige arrangementer relateret til tegnefilm vil i form af Cartoon Festival skabe indsigt i tegnefilmens univers

for den brede befolkning i Kolding Kommune og Vejle Amt. Det vil ske i form af bl.a. workshops, filmforevisninger og udstillinger for børn og voksne. Disse aktiviteter vil løbe af stabelen under navnet Cartoon Festival. Det er første gang i Cartoon Forum, at der lægges op til offentlige arrangementer, som også giver værtsbyen glæde af tegnefilm-markedet.

KONTAKTPERSONER:

Projektchef i Producentforeningen
Karsten Kroman: Tlf. 2241 3386
Formand for Kulturudvalget i Kolding Kommune Dan Nielsen: Tlf. 2023 0042
Formand for Undervisnings- og Kulturudvalget i Vejle Amt Jørgen Petersen: Tlf. 7583 5333

SUPERDANISH I TORONTO

Under overskriften *Newfangled Danish Culture* er The Harbourfront Centre i perioden fra 28. september til december i år vært for et storstilet fremstød for dansk kultur.

Foruden et bredt udsnit af dansk film vises et omfattende program, der præsenterer dansk teater, ny dansk dans, opera, musik, litteratur, kunst, design, fotografi og brugskunst.

Børne- og ungdomsfilm er godt repræsenteret med film som *Hænderne opl*, *Lauges kat*, *En som Hodder*, *Mirakel*, *Bagland* og *Terkel i knibe* blandt mange andre.

For de voksne er der et stort Jørgen

Leth-program med gamle og nye film samt et vue over dansk spillefilm fra Bille Augusts *Tro, håb og kærlighed* (1984) til Anders Thomas Jensens *De grønne slagtere* (2003) spændende over så forskellige instruktører som Søren Kragh-Jacobsen, Susanne Bier, Lotte Svendsen, Lars von Trier og Ole Christian Madsen.

SUPERDANISH: NEWFANGLED DANISH CULTURE
Harbourfront centre 416-973-4000
Harbourfrontcentre.com
235 Queens Quay West
Toronto, Canada

SUPER 16

2. årgang fra filmuddannelsen *Super 16* har netop lagt sidste hånd på deres seks afgangsfilm, der alle får premiere tirsdag d. 5. oktober i Palladium.

OM FILMENE

De i alt 12 filminstruktører og producere, som alle har baggrund i den danske filmbranche, har til deres afgangsfilm fået New Yorker-forfatteren Paul Auster til at opstille en overordnet retningslinje for alle seks film:

"To mennesker, der ikke taler samme sprog, hvoraf den ene har noget meget vigtigt at fortælle den anden ..."

De seks afgangsfilm er blevet realiseret via goodwill fra den danske filmbranche i form af finansielle midler og udstyr. Instruktørerne og producerne har dog også selv været nødt til at spytte penge i filmene, for at de stramme budgetter kunne hænge sammen.

DE SEKS FILM

Fucking 14 af Christina Rosendahl og Stine Hamburger
Weekend på landet af Julie Bille og Lise Saxtrup
Manden der bla. var en sko af Signe Rasmussen og Jonas Arnby
Børn er børn af Martin Barnewitz og Lise Saxstrup
Mennesket bagved af Morten Hartz Kapler og Ole Østergaard
Ukendt titel af Ulrik Wivel og Mette Ejlersen

Tro, håb og kærlighed. Instruktør: Bille August

DFI BOGEN NYT

HUST AT OPDATERE

Har du glemt at melde adresseændring, ny e-mail eller nye fagkoder til DFI-Bogen?

DFI-Bogens netversion opdateres løbende. Husk derfor altid at sende dine rettelser til redaktionen.

Kontakt os via hjemmesiden eller pr. e-mail, brev eller fax.

BLIV ANNONCØR

Har du lyst til at annoncere i DFI-Bogen 2005? Ring/skriv og bestil din annonce allerede nu.

FORMATER OG PRISER

1/1 side 70 x 140 mm: 20.000 kr.
1/2 side 70 x 70 mm: 12.000 kr.
1/4 side 70 x 35 mm: 8.000 kr.
1/8 side 70 x 17 mm: 6.000 kr.

KØB DFI-BOGEN 2004

Har du mistet din personlige nøgle til filmbranchen?

Du kan stadig nå at købe DFI-Bogen 2004 i Cinematekets Bog- & Videohandel eller på dfibogen@dfi.dk.

DFI-BOGEN 2005

udkommer 28. december.
Sidste frist for rettelser 17. oktober.

KONTAKT OS HER

DFI-Bogen
Det Danske Filminstitut,
Gothersgade 55,
1123 København K
tlf. 3374 3474 / fax 3374 3401,
eller dfibogen@dfi.dk.

WWW.DFIBOGEN.DK

GODARD FOR EVER!

"Han er forførende og legende, men væsentligst af alt - tænkende. Filmene er eksistentielle, politiske, refleksive og midt i alt dette poetiske perler af højeste karat." Sådan præsenterer Cinematekets programredaktør Tine Fischer Jean-Luc Godard og hans film, der vises i en stor retrospektiv serie i september og oktober. Et selektivt udvalg, fra de tidlige kortfilm over hovedværkerne fra 60'erne, de politiske film fra 70'erne frem til hans comeback til spillefilmen op igennem 80'erne og 90'erne.

I serien vises hovedværker som *Åndeløs*, *Livet skal leves*, *En gift kvinde*, *Kineserinden*, *Weekend*, *Her går det godt*

og *Éloge de l'amour* (ikke i dansk distribution), der havde premiere i Cannes i 2001.

Cinemateket har desuden inviteret tre danske instruktører til at introducere deres yndlings-Godardfilm. Christoffer Boe præsenterede i begyndelsen af september *Le Mépris*, der ifølge ham simpelthen er verdens bedste film. Den 16. september introducerer Palle Kjærulff-Schmidt *Manden i Månen* og taler om Godard og nybølgens indflydelse. Og den 5. oktober introducerer Jørgen Leth *Jeg ved 2-3 ting om hende* og begrundet valget af filmen således: "...en åbenbaring, da jeg så den første gang. En

slags poetisk antropologi. En idiosynkratisk nærlæsning af virkeligheden i en parisisk betonforstad. Den film gør noget, jeg altid har været

interessert i: Den forvandler det trivielle til noget eksotisk."

Læs mere www.cinemateket.dk

PRODUKTION OG UDVIKLING / KORT- OG DOKUMENTARFILM / 02. JUNI - 18. AUGUST 2004

TITEL	FORFATTER	INSTRUKTØR	PRODUCENT	LOC	KONSULENT	MANUSKRIFT	UDVIKLING	PRODUKTION	I ALT
BOKSEREN	Annette Herzog	Morten Giese	Nimbus Rights		BCR	0	0	1.600.000	1.742.167
KØBENHAVNER - FORTÆLLINGER		Jytte Rex	Kollektiv Film		BCR	0	60.000	0	90.000
MOBNING		Jesper Troelstrup	Easy Film		BCR	0	50.000	0	50.000
SE MIG - ELSK MIG	Thomas Danielsson	Thomas Danielsson	Final Cut Productions		BCR	0	0	400.000	455.000
SKAL JEG BLIVE ELLER SKRIDE		Klaus Kjeldsen	Cosmo Doc		BCR	0	70.000	0	70.000
ÅRHUSFORTÆLLINGER	Jørgen Leth	Jørgen Leth	Nordisk Film Production	X	BCR	0	0	1.000.000	1.025.000
DEN FILOSOFISKE VEJ	Klaus Kjeldsen	Klaus Kjeldsen	Magic Hour Films		DOB	30.000	0	0	97.612
EN MAND - TO KVINDER VÆRD		Anja Al-Erhayem	Bastard Film		DOB	0	60.000	0	60.000
HENRIK STANGERUP	Ole Roos	Ole Roos	Jensen & Kompagni		DOB	0	0	1.200.000	1.235.000
HISTORIEN OM BZ	Helle Hansen	Helle Hansen	Bastard Film		DOB	0	90.000	0	150.000
ISLAND ÅR 60 (FRA DANMARK)		Ulla Boje Rasmussen			DOB	60.000	0	0	60.000
IT WAS THE POETRY OF ...	Camilla P.V. Andersen, Max Kestner	Max Kestner	Zentropa Real		DOB	50.000	0	0	50.000
CHEESE-BURGER		Fredrik von Krusenstjerna	Fine & Mellow Productions, Story Productions		DOB	0	0	350.000	350.000
MARILYN MAZUR	Christian Braad Thomsen	Christian Braad Thomsen	Kollektiv Film		DOB	20.000	0	0	50.000
MIT AMERIKA	Brian Melby	Brian Melby	Foreningen Casablanca		DOB	50.000	0	0	50.000
NABO, KÆRE NABO	Flemming Christian Klem	Cathrine Asmussen	Cosmo Doc		DOB	0	95.000	0	95.000
NIGER - KVINDEKARAVANEN	Ingrid Poulsen	Dan Säll	Cosmo Doc		DOB	0	0	250.000	250.000
ABC		Erlend E. Mo, J. Loftager, S. Saif			MH	35.000	0	0	35.000
BØRGE RING		Jørgen Vestergaard	JV Film & TV		MH	20.000	0	0	58.293
DE SMÅS KRIG	Anna L. Elming, Lise Saxtrup	Anna Lindenhoff Elming	Haslund Film		MH	0	35.000	0	60.000
EUROPÆISK BARNDOM		Thomas Thurah	Zentropa Entertainments7	X	MH	0	0	800.000	1.000.000
KOFOEDS SKOLE		Ulla Boye	Koncern TV- og Filmproduktion		MH	0	0	800.000	835.000
OVERVINDELSE		Tómas Gíslason	Nordisk Film Production		MH	0	0	2.500.000	2.500.000
YEAR 2000		Merete Borker	Jensen & Kompagni		MH	0	0	65.000	815.000

PRODUKTION OG UDVIKLING / SPILLEFILM / 02. JUNI - 18. AUGUST 2004

TITEL	FORFATTER	INSTRUKTØR	PRODUCENT	LOC	KONSULENT	MANUSKRIFT	UDVIKLING	PRODUKTION	I ALT
DEN RØDE SLANGE	Christian Mørk, Søren Frellesen	Kasper Barfoed	M & M Productions		60/40	0	250.000	0	250.000
DEN STORE DAG	Ina Bruhn	Morten Amfred	Nordisk Film Production		60/40	0	0	6.500.000	6.500.000
ALEGRO	Christoffer Boe, Mikael Wulff	Christoffer Boe	Alphaville Pictures Copenhagen		LHV	0	0	7.000.000	7.348.218
DEN RETTE ÅND	Flemming Christian Klem	Martin Strange-Hansen	M & M Productions		LHV	50.000	0	0	330.000
DEN RETTE ÅND	Flemming Christian Klem	Martin Strange-Hansen	M & M Productions		LHV	0	150.000	0	330.000
DRABET	Høgh, Leona, Rukov, Fly	Per Fly	Zentropa Entertainments12		LHV	0	0	7.150.000	7.600.000
EN HERREGÅRDSHISTORIE	Gabriel Axel	Gabriel Axel	Final Cut Productions		LHV	50.000	0	0	60.000
EN HERREGÅRDSHISTORIE	Karen Blixen	Gabriel Axel	Final Cut Productions		LHV	10.000	0	0	60.000
POPULÆRMUSIK FRA VITTLULA	Erik Norberg, Reza Bagher	Reza Bagher	Fine & Mellow Productions		LHV	0	0	811.000	811.000
SØSTER BARBARA	Cæcilia Holbek Trier	Cæcilia Holbek Trier			LHV	60.000	0	0	85.000
WRITTEN	Chr. Boe, Knud R. Jørgensen	Christoffer Boe	Alphaville Pictures Copenhagen		LHV	40.000	0	0	40.000
ZOZO	Josef Fares	Josef Fares	Zentropa Entertainments5	X	LHV	0	0	1.500.000	1.500.000
SRINE OG DE TO ANDRE	Mette Heeno	Morten Giese	Nimbus Rights		MDS	80.000	0	0	130.000
TOM JONES	Tzara Tristana		M & M Productions		MDS	50.000	0	0	210.000
VIKAREN	Henrik Prip, Ole Bornedal		Thura Film		MDS	50.000	0	0	110.000
ADAMS ÆBLER	Anders Thomas Jensen	Anders Thomas Jensen	M & M Productions		NS	0	0	7.675.000	8.055.000
ADAMS ÆBLER	Anders Thomas Jensen	Anders Thomas Jensen	M & M Productions		NS	0	0	55.000	8.055.000
BANG BANG ORANGUTANG	Peter Asmussen, Simon Staho		Unit Films		NS	60.000	0	0	60.000
DAG OG NAT	Peter Asmussen	Simon Staho	Zentropa Entertainments3		NS	0	0	945.133	945.133
DEN DER SOVER	Annette K. Olesen, K. Fupz Aakeson	Annette K. Olesen	Zentropa Entertainments12		NS	60.000	0	0	60.000
DOMMEREN		Gert Fredholm	Zentropa Productions		NS	0	242.777	0	660.025
EKKO	Mette Heeno	Anders Morgenthaler	Industrifilm		NS	60.000	0	0	60.000
FLUERNE PÅ VÆGGEN	Åke Sandgren	Åke Sandgren	Nordisk Film Production		NS	70.000	0	0	120.000
GHETTO	Daniel Denck	Daniel Espinosa	Thura Film		NS	60.000	0	0	170.000
HVEM VAR DET DER VANDT I DAG		Martin Hagbjer	Zeitgeist		NS	0	0	1.150.000	1.150.000
KRYDSILD	Peter Eisenstein	Morten Amfred	New Danes Production		NS	40.000	0	0	40.000
KUNSTEN AT GRÆDE I KOR	Bo hr. Hansen, Gert Duve Skovlund	Peter Schønau Fog	Final Cut Productions		NS	20.000	0	0	410.000
KÆRLIGHED PÅ FILM	Ole Bornedal	Ole Bornedal	Thura Film		NS	50.000	0	0	100.000
MØRKE	Anders Th. Jensen, Jannik Johansen	Jannik Johansen	Fine & Mellow Productions		NS	60.000	0	0	120.000
NABOER		Pål Sletaune	Spillefilmskompagniet 4 1/2, Zentropa Entertainments5		NS	0	0	600.000	600.000
PUSHER III		Nicolas Winding Refn	Pusher II, Pusher III		NS	0	0	4.900.000	5.000.000
SWINGER	Lars Kaalund		Nimbus Film Productions		NS	70.000	0	0	70.000

STØTTETILDELINGER 2004 / TALENTUDVIKLING

TITEL	MANUSKRIFT-FORFATTER	INSTRUKTØR	PRODUCER/ PRODUCENT	FORMAT	UDVIKLING 2004	PROD. 2004	I ALT
AWAITING	Sami Saif	Sami Saif	Jonas Frederiksen/ Unit Films	U. 10 min.	40.000	500.000	540.000
DRENG DRENG	Rune Schjøtt	Rune Schjøtt	Malene Blenkov & Michel Schønnemann/ Blenkov & Schønnemann	25-30 min.	75.000		75.000
OFF SCREEN	Knud Romer Jørgensen & Chr. Boe	Christoffer Boe	Tine Grew Pfeiffer/ Alphaville Pictures CPH	O. 75 min.		3.300.000	3.300.000
PRINCESS	Anders Morgenthaler & Mette Heeno	Anders Morgenthaler	Sarita Christensen/ Zentropa Entertainments9	O. 75 min.	175.000		175.000
SIDSTE DAG I MØRKE	Jacob Weinreich & Kasper Bisgaard	Kasper Bisgaard	Filp von Spreckelsen/ Metronome Productions	40-45 min.	100.000		100.000
SOAP	K. Fupz Aakeson & P. Fischer Christensen	Pernille Fischer Christensen	Lars Bredo Rahbek/ Nimbus Film	O. 75 min.	175.000		175.000

Listen opgøres løbende. Sidst opgjort 8.7.2004. spørgsmål kan rettes til Nikoline Riget på nikoliner@dfi.dk

**DISTRIBUTION & FORMIDLING /
SPILLEFILM /
19. FEBRUAR - 18. AUGUST 2004**

DANSK BIOGRAFLANCERING	BELØB
LAD DE SMÅ BØRN	548.000
TERKEL I KNIBE	750.000
TERKEL I KNIBE / TEST	17.500
VILLA PARANOIA	600.000
AFGRUNDEN/DIGITAL DISTRIB.	95.500
DEN GODE STRØMER	500.000
110% GREVE	100.000
TID TIL FORANDRING	500.000
KONGEKABALE	640.000
BRØDRE	620.000

KOPISTØTTE	BELØB
VILLA PARANOIA	365.210
FORBRYDELSER	136.725
ONDSKAB	72.376
LAD DE SMÅ BØRN	242.887
TERKEL I KNIBE	378.486
TID TIL FORANDRING / TEASER	10.774
DEN GODE STRØMER	339.444
FAKIREN FRA BILBAO	5.107
110% GREVE	29.234
CIRKELINE VERDENS MINDSTE SUPERHELT	9.828
BRØDRE	31.460
MIN SØSTERS BØRN I ÆGYPTEN	12.285
TID TIL FORANDRING	137.797
OH HAPPY DAYS	141.238
KONGEKABALE	51.324

DANSKE FESTIVALER	BELØB
NatFilm Festival	5.000
Copenhagen Int. FF	1.688.134
Århus Filmfestival	200.000
NatFilm CPH:DOX	340.000
Copenhagen Gay & Lesbian FF	100.000

ANDRE LANCERINGSTILTAG	BELØB
STORVASK / Repacketing / Louisiana	100.000
OMFAVN MIG MÅNE / Rygård / Foredrag	10.000
FilmbyÅrhus / Digital HD-form	5.000
FAFID Projektteknik / Brancheseminar	60.000

INTERNATIONAL FESTIVALSTØTTE	BELØB
FORBRYDELSER Eng./Tysk FK	40.000
WILBUR / Wisconsin / Rejse	8.000
FORBRYDELSER / Kopi Eng.	6.500
RECONSTRUCTION / Mar del Plata/Rejse	9.930
TÆL TIL 100 / Beta SP Berlin FF	1.198
ROCKET BROTHERS / Berlin FF	3.000
KALD MIG BARE AKSEL / Berlin FF 03	5.000
SILKEVEJEN / Eng. oversættelse	16.223
TÆL TIL 100 / FK	14.559
DE GRØNNE SLAGTERE. / Wisconsin / Rejse	4.353
FORBRYDELSER / New York / Rejse	8.151
Berlin FF / Filmfest	57.441
TVILLING / Rouen / Rejse	2.014
FORBRYDELSER / Infinity / Rejse	2.585
ARVEN / Rouen / Rejse	3.813
LAD DE SMÅ BØRN / Eng. FK	35.000
TERKEL I KNIBE / Eng. FK	35.000
Scan Film & Cannes 04	444.452
WILBUR / Wisconsin / Rejse	3.552
RECONSTRUCTION / London IFF	51.092
RECONSTRUCTION / London IFF/Rejse	7.995
KONGEKABALE / FK	45.000
DE GRØNNE SLAGTERE / FK	46.708
TVILLING / Rouen / Fransk Kopi	16.872
FORBRYDELSER / Zanzibar / Rejse	41.200
2 RYK... / Karlovly Vary IFF / Rejse	5.000
FORBRYDELSER / Seattle IFF / Rejse	20.000
EN SOM HODDER / London FF / Rejse	2.475
SWITCHING / Schjødtt / Sao Paolo/ Rejse	10.000
TVILLING / Rouen / Fransk Tekst	16.867
KALD MIG BARE AKSEL / Mexico / Rejse	10.000
DRENGEN ... / Kina / Rejse	4.030
KONGEKABALE / Tysk/Fransk Kopi	48.054
LAD DE SMÅ BØRN / Karlovly Vary FF	10.186
SILKEVEJEN / FK	25.000
ET RIGTIGT MENNESKE / Zanzibar / Rejse	9.217
FAKIREN / Kopi 1 / Eng.	40.000
LAD DE SMÅ BØRN / FK 2	40.000
TID TIL FORANDRING / Kopi 1 / Eng.	40.000

IMPORTSTØTTE	BELØB
FACING WINDOWS	135.000
ZATOICHI	135.000
WHALE RIDER	135.000
FOG OF WAR	135.000
TALAYE SORKH	95.000
ELEPHANT	135.000
MOD MUREN	135.000

VERSIONERINGSSTØTTE	BELØB
FRØERNES SPÅDOM	150.000

**DISTRIBUTION & FORMIDLING /
CENTER FOR BØRN OG UNGE /
19. FEBRUAR - 18. AUGUST 2004**

PROJEKT	BELØB
Medielæreforen./Gym./HF	25.000
Odense Film Festival	125.000
Film&Medietidsskrift EKKO	400.000
BUSTER Int. Børne FF	750.000
Filmhulen	100.000
Danske Børne- & Ungdomsfilm	450.000

**DISTRIBUTION & FORMIDLING /
KORT- & DOKUMENTARFILM
19. FEBRUAR - 18. AUGUST 2004**

INDKØB AF KORTFILM	BELØB
AFGRUNDEN	50.000

LICENS PÅ INDKØBTE FILM	BELØB
DRENGENE, PIGERNE OG SLØRET	6.069
ER I BANGE	12.500
SULT	12.500
PENGENE ELLER LIVET	12.500
MENNESKER MØDES OG SØD MUSIK..	12.500
ØVIRI	12.500
MÅN SKÚ VÆRE NOGET VED MUSIKKEN	12.500
KLABAUTERMANDEN	12.500
EN LYKKELIG SKILSMISSE	12.500
DA SVANTE FORSVANDT	12.500
DEJLIG ER JORDEN	10.000
FØRSTE FORESTILLING	7.368
MIT LIV SOM HUND	7.000

KOPISTØTTE	BELØB
INVISIBLE	37.288
KYSSSS	35.000

LANCERINGSSTØTTE	BELØB
LOUISE & PAPA YA / LILLE FAR	51.600
INVISIBLE	18.350
P. LAUGENSEN - FIRE STEMME	38.280
14. FULD OG FOR MEGET	69.000
BILLY BOY 900 / DANAS HAVE	15.300
110% GREVE	50.000
SVINERIGET	27.308
BAG BIERGENE	65.000
SPOR Media / Oplysning, formidling	59.248

**ALMEN STØTTE /
19. FEBRUAR - 18. AUGUST 2004**

PROJEKT	BELØB
Tusindfødt / Eng. Tekst	7.499
Frunk/M.Serup/Poitiers	2.000
Advanced Storyboarding/Krogh	4.500
Copenhagen VideoMarathon	200.000
3rd Strategic Film Financing	15.000
G.Ranlav/H.Faber/EAVE	60.000
EDN/Thelwell for the Future	35.000
B.Thomas/Wire-Stunt/Seattle	6.000
T.Robinson/Wire-Stunt/Seattle	6.000
De nøgne billeder/Christensen	24.800
MandagsDokumentar Efterår	38.007
Danske Filmskole/Klipleev/N.Y.	20.900
NAFA FF/Fischer-Møller	4.181
DOClab Århus Filmværksted	100.000
Internet/Filmtidsskrift 16:9	28.250
Danmarks Film Akademi	50.000
Filmklub "Kinematografica"	10.000
Film & Musik Live	150.000
Dogville Confessions/Split FF	3.190
Final Cut	6.250
Danske Dramatikere Forbund	10.000
Vesterholt/Golden Apricot FF	5.000

**SÅ ER DER IGEN
FILMQUIZ!**

Sommerferien er slut, og det betyder, at der igen skal quizzes på filmviden.

Ring til vennerne for det er nu - saml et hold og begiv jer ned til det lokale quiz-tempel! Reglerne er de samme som altid: man konkurrerer i hold på 2-5 personer. Der er 5 runder á 9 spørgsmål, med indlagt lyd- og billedrunde.

Spørgsmålene spænder over hele filmhistorien, med fokus på biograffilm efter 1980.

Under quizen vil der være indlagt bonusspørgsmål, hvor man kan vinde præmier, ved blot at svare rigtigt på et enkelt spørgsmål.

København: Filmhuset, Restaurant Sult / 3374 3417 / www.dfi.dk

Århus: Café Smagløs / 8613 5133 / www.smaglos.dk

Odense: Café Biografen / 6613 1616 / www.cafebio.dk

Aalborg: Biffen / 9816 9977 / www.biffen-aalborg.dk

Esbjerg: Café Industrien / 7513 6166 / www.restaurant-industrien.dk

Deltagelse koster kr. 35 per deltager.

Der vil være flotte præmier til det hold, der har flest point efter fem runder.

**SEPTEMBER 2004
CINEMATEKET
DET DANSKE FILMINSTITUT**

JEAN-LUC GODARD 1

WESTERNS 2

BUDD BOETTICHER

BUSTER 2004

CLOSE-UP: SYDØSTEUROPA

FILMHISTORIEN FRA A-Z

Tir-søn 12.00 - 22.00

SULT - Café & Restaurant

Tir-Lør / 12.00 - 24.00

Søn / 12.00 - 22.00

Man / lukket

Gothersgade 55, tel 3374 3412
Hent programmet i Cinemateket
eller se www.dfi.dk

KALENDER

SEPTEMBER - NOVEMBER 2004

SEPTEMBER

CINEMATEKET	FILMSERIER: JEAN-LUC GODARD 1, WESTERNS 2, BUDD BOETTICHER, RESTAUREREDE FILM, FILMHISTORIEN A-Z, BUSTER
01.09 - 11.09	VENEDIG INTERNATIONALE FILMFESTIVAL, ITALIEN / WWW.LABIENNALE.ORG
02.09 - 07.09	PRIX ARS ELECTRONICA, LINZ / WWW.AEC.AT
03.09 - 06.09	TELLURIDE FILM FESTIVAL, TELLURIDE, USA / WWW.TELLURIDEFILMFESTIVAL.COM
09.09 - 18.09	TORONTO INTERNATIONAL FILM FESTIVAL, CANADA / WWW.BELL.CA/FILMFEST
10.09	<i>Silkevejen AF JYTTE REX HAR PREMIERE</i>
13.09 - 19.09	BUSTER- KØBENHAVNS INTERNATIONALE BØRNEFILMFESTIVAL / WWW.BUSTERFILM.DK
15.09 - 18.09	NEW NORDIC CHILDREN'S FILM, KØBENHAVN / WWW.BUSTERFILM.DK
16.09 - 25.09	SAN SEBASTIAN INTERNATIONALE FILMFESTIVAL, SPANIEN / WWW.SANSEBASTIANFESTIVAL.COM
23.09 - 30.09	FILMFEST HAMBURG, TYSKLAND / WWW.FILMFESTHAMBURG.DE
23.09 - 08.10	VANCOUVER INTERNATIONAL FILM FESTIVAL, CANADA / WWW.VIFF.ORG
24.09 - 28.09	NORDISK PANORAMA - 5 CITIES FILM FESTIVAL, REYKJAVIK, ISLAND WWW.FILMKONTAKT.DK/FKN_SITE/NORDISKPANORAMA
27.09 - 28.09	NORDISK FORUM FOR CO-FINANCING OF DOCUMENTARIES, REYKJAVIK, ISLAND WWW.FILMKONTAKT.DK/FKN_SITE/NORDISKFORUM

OKTOBER

CINEMATEKET	FILMSERIER: JEAN-LUC GODARD 2, IMAGINATIVE - FILM OM OPRINDELIGE FOLK, TERRY GILLIAM, FILMHISTORIEN A-Z, COPENHAGEN GAY & LESBIAN FILM FESTIVAL
01.10	<i>Kongekabale AF NIKOLAJ ARCEL FÅR PREMIERE</i>
01.10 - 17.10	NEW YORK FILM FESTIVAL, USA / WWW.FILMLINC.COM/NYFF/NYFF.HTM
04.10 - 08.10	MIPCOM, CANNES, FRANKRIG / WWW.MIPCOM.COM
05.10 - 16.10	FLANDERS FILM FESTIVAL, BELGIEN / WWW.FILMFESTIVAL.BE
07.10 - 15.10	PUSAN INTERNATIONAL FILM FESTIVAL, KOREA / WWW.PIFF.ORG
07.10 - 21.10	CHICAGO INTERNATIONAL FILM FESTIVAL, USA / WWW.CHICAGOFILMFESTIVAL.COM
08.10	"MIN SØSTERS BØRN I ÆGYPTE" AF KASPER BARFOED HAR PREMIERE
09.10 - 16.10	PORDENONE STUMFILM FESTIVAL, SACILE, ITALIEN WWW.CINETECADELFRUILLI.ORG/GCM/
12.10 - 16.10	MIFED, MILANO, ITALIEN / WWW.MIFED.COM
15.10 - 24.10	COPENHAGEN GAY & LESBIAN FILM FESTIVAL, KØBENHAVN / WWW.CGLFF.DK
15.10 - 27.10	WIENS INTERNATIONALE FILMFESTIVAL, ØSTRIG / WWW.VIENNALE.AT
17.10 - 24.10	CINEKID, AMSTERDAM, HOLLAND / WWW.CINEKID.NL
18.10 - 24.10	UPPSALA INTERNATIONAL SHORT FILM FESTIVAL, SVERIGE WWW.SHORTFILMFESTIVAL.COM
19.10 - 24.10	LEIPZIG DOCUMENTARY FESTIVAL, TYSKLAND / WWW.DOKFESTIVAL-LEIPZIG.DE
20.10 - 04.11	THE TIMES LONDON FILM FESTIVAL, ENGLAND / WWW.LFF.ORG.UK
21.10 - 31.10	CHICAGO INTERNATIONAL CHILDREN'S FILM FESTIVAL, USA / WWW.CICFF.ORG
22.10	<i>Inkasso AF LASSE SPANG OLSEN FÅR PREMIERE</i>
22.10 - 30.10	VALLADOLID INTERNATIONAL FILM FESTIVAL, SPANIEN / WWW.SEMINCI.COM
22.10 - 04.11	SÃO PAULO INTERNATIONAL FILM FESTIVAL, BRASILIEN / WWW.MOSTRA.ORG
23.10 - 31.10	TOKYO INTERNATIONAL FILM FESTIVAL, JAPAN 7 WWW.TIFF-JP.NET
27.10 - 31.10	AARHUS FILMFESTIVAL. ØST FOR PARADIS OG CINECITY, ÅRHUS WWW.AARHUSFILMFESTIVAL.DK

NOVEMBER

CINEMATEKET	FILMSERIER: RICHARD LINKLATER, COPENHAGEN DOX
03.11 - 10.11	AMERICAN FILM MARKET, LOS ANGELES / WWW.AFMA.COM
04.11 - 07.11	NORDISKE FILMDAGE, LÜBECK, TYSKLAND / WWW.LUEBECK.DE/FILMTAGE
04.11 - 14.11	AFI FEST, LOS ANGELES, USA / WWW.AFIFEST.COM
05.11	<i>Oh Happy Day AF HELLA JOOF HAR PREMIERE</i>
05.11 - 14.11	CPH:DOX, DOKUMENTARFILMFESTIVAL, KØBENHAVN / WWW.CPHDOX.DK
12.11	<i>Dear Wendy AF THOMAS VINTERBERG HAR PREMIERE</i>
18.11 - 27.11	MANNHEIM-HEIDELBERG FILMFESTIVAL, TYSKLAND WWW.MANNHEIM-FILMFESTIVAL.COM
18.11 - 28.11	INTERNATIONAL DOCUMENTARY FILM FESTIVAL AMSTERDAM, HOLLAND WWW.IDFA.NL
24.11 - 26.11	TVFESTIVAL.DK, LYNGBY KULTURHUS / WWW.TVFESTIVAL.DK

FORTLØBENDE OPDATERING: WWW.DFI.DK/AKTIVITET/KALENDER
OPLYSNINGER OM CINEMATEKET'S ARRANGEMENTER: WWW.CINEMATEKET.DK

NORDISK PANORAMA ISLAND, 24. - 28. SEPTEMBER

Nordisk Panorama i Reykjavik byder på et bredt udbud af nordiske og internationale kort- og dokumentarfilm, seminarer, workshopper, specialprogrammer og diverse arrangementer samt det nordiske forum for ko-finansiering af dokumentarfilm og Nordisk Panorama Marked.

NORDISK PANORAMA - 5 CITIES FILM FESTIVAL

64 film - 41 kortfilm og 23 dokumentarfilm - konkurrerer om hhv. Nordic Short Film Award og Nordic Documentary Award på 500.000 ISK (ca. 5.700 EUR) hver. Dokumentarfilmjuryen består af Mika Ronkainen, dokumentarfilminstruktør fra Finland og vinder af sidste års Nordic Documentary Award for sin film *Screaming Men*, Ashley Luke fra det hollandsk/britiske distributionsselskab Fortissimmo Films og Mary Kerr fra dokumentarfilmfestivalen Silver Docs i USA. Kortfilmjuryen består af den internationale tv-indkøber Anke Lindenkamp fra ZDF/Arte i Tyskland, den finske filmmager Raimo Niemi, vinder af sidste års Nordic Short Film Award med filmen *Scattered in the Wind* og Marni McArthur fra kortfilmfestivalen Brief Encounters i Storbritannien.

BEGIVENHEDER

Programmet byder også på et væld af film uden for konkurrence, seminarer, workshopper og andre arrangementer som f.eks. *Bridging the Divide*, et seminar og sideprogram, der fokuserer på det internationale dokumentarfilmmarked med prominente talere som Jan Rofekamp og Diana Holzberg

fra distributionsselskabet Films Transit, Canada og Julie Anderson fra tv-stationen HBO, USA.

Nordisk Panorama, tlf: +354 552 6391 / np@icelandicfilmcentre.is, Nordisk Panorama Website

NORDISK PANORAMA MARKED 24 - 28 SEPTEMBER

Ca. 300 film præsenteres på Nordisk Panorama Marked, herunder alle konkurrencefilmene såvel som alle nye film registreret hos FkN i årets løb. Markedet er åbent under hele festivalen, og filmene vil være tilgængelige for internationale festivaler, tv-indkøbere og journalister i hele perioden. Som en følge af sidste års succes med 1.200 screeninger foretaget af ca. 60 indkøbere og festivaler fra 12 europæiske lande er markedet blevet udvidet med flere screeningsbokse. Information om alle titler findes i markedskataloget.

FkN, Katrine Kølgaard, tel: +45 3311 5152, e-mail: katrine@filmkontakt.com

NORDISK FORUM FOR KO-FINANCIERING AF DOCUMENTARFILM

24 nordiske og 2 projekter fra de baltiske lande deltager i forumet. FkN, Heidi Elise Christensen, tlf: 3311 5152 / forum@filmkontakt.com

Danske *Dem derovre* og *de andre* af Ziska Szemes deltager i kortfilmkonkurrencen